

GLAS SLOVENIJE

THE VOICE OF SLOVENIA

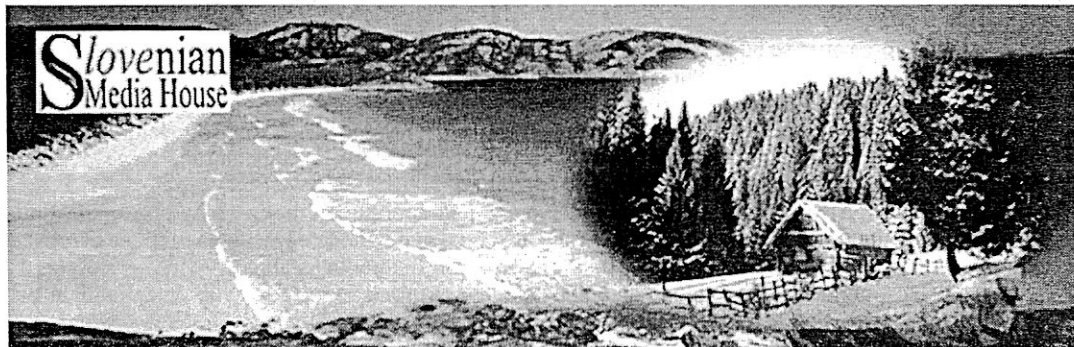

novice in zanimivosti iz slovenije, o slovcnih v avstraliji in po svetu
news from slovenia, about slovenians in australia and around the world

ZA OBSTOJ SLOVENSKEGA JEZIKA IN KULTURE - ZA ŽIVLJENJE SLOVENSKE SKUPNOSTI V AVSTRALIJI - ZA VSE SLOVENCE!

Leto 10 / št. 183-184 - november december 2002 Sydney - Avstralija <http://www.glasslovenije.com.au>

**Naj se vam v prvih trenutkih novega leta začno izpolnjevati
skrite želje, naj vas vso leto spremlja smeh in veselje.**

Voditelji evropske petnajsterice v Köbenhavnu povabili tudi Slovenijo

Na köbenhavnskem vrhu je vseh deset pristopnic sprejelo končno ponudbo EU, ki bo od 1. maja 2004 povezovala 25 članic Köbenhavn. Po skoraj petih letih pogajanj in že skoraj dramatičnih zaostritvah zaradi nepopustljivosti poljskih pogajalcev so v znamenje soglasja s ponudbo Evropske unije sedli k omizju z voditelji sedanje petnajsterice še najvišji predstavniki vseh desetih držav, ki bodo s 1. majem 2004 postale polnopravne članice EU - Cipra, Češke, Estonije, Latvije, Litve, Madžarske, Malte, Poljske, Slovaške in Slovenije.

Tako je namesto nekajletnega odmika včlanitve, kot je kazalo v najbolj kritičnih trenutkih, ob zaključku köbenhavnskega zasedanja Evropskega sveta bilo le za poldrugo uro zamude.

Vodja slovenske delegacije, sedanji predsednik Janez Drnovšek, je po koncu pogajanj pojasnil, da jim je uspelo zadnji dan s pogajanjem zagotoviti dodatnih 65 milijonov evrov finančne pomoči oziroma olajšav, tako da bomo v prvih treh letih članstva iz bruseljske blagajne letno dobili za 80 milijonov evrov več, kot bomo vanjo vplačali.

Sicer pa na köben-havnskem vrhu niso bile v središču pozornosti nove članice EU, temveč Turčija. V sklepnih listini so ji namreč obljubili samo to, da se bodo decembra leta 2004 odločili o začetku pristopnih pogajanj z njo. Pač pa so spodbudno znamenje poslali balkanskim državam, ki jih bo Grčija kot naslednja predsedujoča povabila na vrh v Solunu.

Branko Maksimovič

Ena Evropa

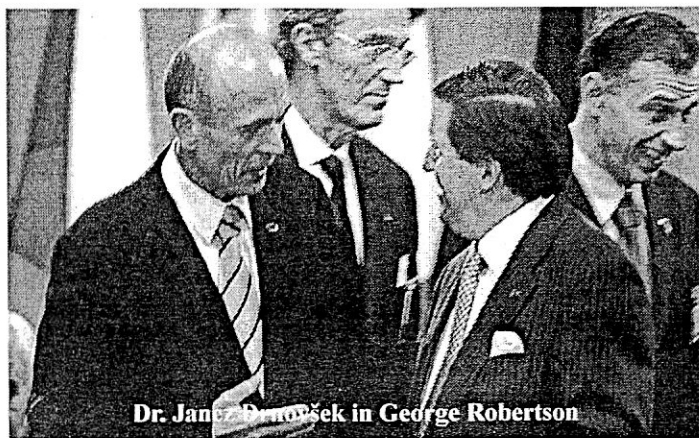

Novi predsednik RS dr. Janez Drnovšek prevzel državniške posle od Milana Kučana

VRH ZVEZE NATO V PRAGI Slovenija dobila zgodovinsko povabilo v Zvezo NATO

"Konzensus zveze NATO je dosežen: k pristopnim pogajanjem z zavezništvom vabimo Bolgarijo, Estonijo, Latvijo, Litvo, Romunijo, Slovaško in Slovenijo." S temi besedami je generalni sekretar zveze NATO George Robertson 21. novembra ob 9.55 na vrhu zveze NATO v Pragi sporočil odločitev o doslej najobsežnejši širitvi zavezništva v

Dr. Janez Drnovšek in George Robertson

zgodovini. Po njegovih besedah gre za odločitev ključnega pomena.

"Kandidatke so delale trdo, da bi izpolnile zelo zahtevne standarde zavezništva in sprejeti so morale težke in trde odločitve," je dejal Robertson, ki je obenem poudaril, da NATO nikoli ni bil ekskluzivna organizacija in da so vrata zavezništva odprta.

Preberite si zgodbe o naših medijih in sodelujte!

**Ste pogledali datum izteka naročnine na
kuverti? Je čas za obnovo?
Bodite pozorni na novi naslov, spodaj!**

SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE P.O. Box 191 Sylvania Southgate 2224
Telefon + 61 2 9522 9911 Fax + 61 2 9522 9922 E-mail: ovenia@zeta.org.au

G'day,
predvsem vam želim vsem skupaj
prijetno mirno in zdravja polno
Novo leto. Želim, da se vam
uresničijo vse drobne želje, da
pozabite na stare slovenske
prepire, da gojite slovensko
besedo in običaje. Obiskujte
slovenska društva, cerkve in
klube, saj brez vas je njihova
usoda dokaj žalostna. Žalostno je,
ko človek gleda te naše slovenske
mavzoleje, ki so jih zgradile vaše
pridne roke, prazne, brez
otročkega živčava in dokaj
žalostne bodočnosti. Pa kozarček
rujnega popijte in ne samo kisló
vodo, ko zaidete v te naše hrame.

V tej povečani številki
boste lahko prebrali veliko
zanimivosti. Predvsem se mi je
zdelo pomembno, da vam
prikažem kaksno bo slovensko
sosedstvo in v kakšno družino smo
vključeni od zgodovinskega 13.
decembra, dotaknil sem se kluba
Triglav, saj je v zvezi z njim veliko
govoric, preverjenih ali
nepreverjenih. Čas bo pokazal ali
je bila njihova odločitev pravilna.

Prebrali boste prispevke
naših raziskovalcev, prispevke
medijskih in šolskih delavcev, ki
se na veliko trudijo, da slovenska
beseda še vedno prihaja v vaše
domove in še veliko drugih
zanimivosti.

Ob tej priložnosti bi se rad
zahvalil vsem, ki pošiljate in
pripravljate prispevke v upanju,
da se bo vaše delo še okrepilo v
novem letu. Sočasno pa vabim
nove obraze naše skupnosti, da se
oglasijo.

Opazam, da se marsikdo
neupravičeno razburja, čes
ničesar o nas ni v časopisu, več je
napisanega o komu drugemu in da
sem pristranski, ja dragi moji,
potrebno se je vvesti in kaj
napisati, ter morda poslati tudi
kakšno fotografijo.

Opravičiti se moram tudi
za zamudo, ki je nastala iz
različnih tehnično delovnih
razlogov vključno z enomesečnim
potovanjem o katerem boste
prebrali v naslednjih številkah še
veliko zanimivega. Naslednja
številka bo izšla ob pravem času
torej v prvih dneh februarja. Torej
pošljite kaj zanimivega, da bo
ostalo zapisano v zgodovini naše
avstralske Slovenije.

V naslednjih mesecih
bomo imeli kar nekaj obiskov iz
Slovenije. Pripravite se na
razprave in povprašajte pred-
stavnike vlade o vsem kar vas
zanima, predvsem pa ne pozabite
na to, da smo za ohranitev slove-
nstva najprej odgovorni mi in šele
nato Slovenija.

Pa lep dan vam želim

Florjan

Sporočilo ministra za zunanje zadeve in glavnega pogajalca za vstop Slovenije v Evropsko unijo dr. Dimitrija Rupla ob koncu pogajanj z EU

- 1.) Slovenija je danes, 13. decembra 2002, uspešno sklenila pogajanja o članstvu v EU. Rezultat pogajanj je v skladu s pričakovanji in v skladu z dolgoročnimi interesi Slovenije. V zadnjih tednih pogajanj je Slovenija izboljšala svoj položaj med kandidatkami.
- 2.) Z vključitvijo v Evropsko unijo se za slovensko zunanjo politiko začne drugačno obdobje, na katero se je pripravljala vse od odločitve Slovenije, da kandidira za vstop v Unijo. Slovenija bo tudi poslej delovala v skladu s svojimi nacionalnimi interesi, vendar okrepljena z močjo in ugledom Evropske unije. Evropska unija je ena najbolj uspešnih integracij v zgodovini Evrope. Slovenija je zadovoljna in ponosna, da je udeležena v zgodovinskem dogajanju združevanja Evrope.
- 3.) Včlanitev Slovenije v Evropsko unijo bo vplivala na širitev možnosti in priložnosti za uveljavitev, napredek in razvoj na gospodarskem, akademskem, znanstvenem, kulturnem, političnem in drugih področjih.
- 4.) Z včlanitvijo v Unijo se bo naš svet povečal. Državljeni Slovenije bodo enakopravno doma v vseh 25 državah članicah od Velike Britanije do Grčije, od Baltika do Jadrana, od Pariza do Ljubljane.
- 5.) Evropska unija bo omogočila državljanom Slovenije enakopravno udeležbo v evropskih in svetovnih procesih. Hkrati to pomeni tudi nova pričakovanja do Slovenije, nove izzive, nova tekmovanja. Slovenija bo morala poskrbeti, da se bo v teh procesih slovenska identiteta utrdila in obogatila. Poleg slovenske bodo Slovenci pridobili tudi močnejšo evropsko identiteto.
- 6.) S članstvom v Evropski uniji bo Slovenija svoje zunanje politične cilje in naloge uresničevala v spremenjenih razmerah. Slovenski državljani se bodo lahko neposredno obračali na različne evropske ustanove, od diplomatsko konzularnih in sodišč do različnih finančnih ustanov.
- 7.) Slovenska diplomacija bo intenzivneje sodelovala z drugimi evropskimi diplomacijami in pri usklajevanju skupne evropske zunanje in varnostne politike in se tako še aktivneje vključila v mednarodne tokove. Obenem bo lahko s svojimi izkušnjami, posebno tistimi, ki temeljijo na poznavanju razmer v JVE, pozitivno prispevala k vlogi Evropske unije v tej regiji. Slovenija in njena diplomacija si bosta prizadevali, da bo tudi pred državami, ki jih tokratna širitev sicer ni zajela, jasna evropska prihodnost.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o državljanstvu

V Uradnem listu Republike Slovenije št. 96/02 je bil objavljen Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o državljanstvu Republike Slovenije, ki ga je Državni zbor Republike Slovenije sprejel 25.10.2002 in ki je začel veljati 29.11.2002.

Zakon prinaša tudi novost, kar zadeva pridobitev državljanstva Republike Slovenije za osebe slovenskega porekla.

Priglasitev v državljanstvo Republike Slovenije (2. člen zakona)
- oseba, rojena v tujini, katere eden od staršev je bil ob njenem rojstvu slovenski državljan, se bo po novem lahko priglasila v državljanstvo Republike Slovenije do dopolnjenega 36 leta starosti (do sedaj je bila starostna omejitev za priglasitev 23 let). Navedeno med drugim pomeni, da bo Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije v vseh tistih primerih, ko je oseba že vložila vlogo za sprejem v slovensko državljanstvo na podlagi izredne naturalizacije, se pa v skladu s spremembo zakona v državljanstvo lahko priglasijo, o tem obvestilo stranko. V kolikor bo zainteresirana oseba izjavila, da se želi priglasiti v državljanstvo Republike Slovenije, bo njena izjava skupaj z izpiskom iz rojstne (in poročne) matične knjige odstopljena pristojni upravni enoti zaradi naknadnega vpisa v rojstno matično knjigo.

Obisk komisije Državnega zbora Republike Slovenije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

V času od 6. do 17. februarja 2003 prihaja na obisk k slovenski skupnosti v Avstraliji delegacija Komisije Državnega zbora Republike Slovenije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

Delegacijo bo vodil predsednik komisije Franc Pukšič, v njej pa bosta še poslanca Jože Avšič in dr. Janez Podobnik, skupaj s strokovnim sodelavcem komisije in predstavnik Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Delegacija bo obiskala Melbourne, Adelaide, Canberro in Sydney.

Slovenija in Avstralija podpisali sporazum o socialni varnosti

Dunaj, (STA)

Slovenski veleposlanik v Avstriji Ernest Petrič in veleposlanik Avstralije Max William Hughes sta v prostorih slovenskega veleposlaništva na Dunaju podpisala sporazum o socialni varnosti med slovensko in avstralsko vlado, ki bo začel veljati v drugi polovici prihodnjega leta. Na podlagi podpisanega sporazuma, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, bo mogoče seštevati zavarovalne dobe oz. dobe bivanja za pridobitev pravice do pokojnine. Prav tako bo odslej mogoče izplačevati pokojnine v drugo državo pogodbenico, so sporočili z ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

Slovenska stran je v besedilo sporazuma vključila tudi določbo, ki omogoča seštevanje pokojninske dobe, dopolnjene v tretjih državah, s katerimi ima Slovenija sklenjen bilateralni ali multilateralni sporazum o socialni varnosti. Ker je avstralska stran tako seštevanje dob iz tretjih držav izrecno omejila oziroma v slovenskem primeru od tega načela odstopila, velja določba le za slovenske državljane.

Pokojnine, pridobljene na podlagi seštevanja dob, se bodo odmerjale po pravilu sorazmernosti.

Novoletna poslanica predsednika republike Slovenije dr. Janeza Drnovška

Spoštovane Slovenke in Slovenci, državljanke in državljani,

novoletni čas je vedno tudi čas za oceno in presojo vsega doseženega in za nove načrte: ob prehodu iz starega v novo leto poskušamo nekako izmeriti, kje smo, do kod smo prišli, in kaj nas še čaka. To velja za naša osebna življenja, za delo, ki ga opravljamo, pa tudi za državo, ki ji pripadamo in s katero želimo biti vsi v tvornem, interaktivnem odnosu, saj skozi njo in njene institucije uresničujemo skupne interese, ki nam zagotavljajo blagostanje, urejeno medsebojno sožitje in zaupanja poln pogled v prihodnost.

Hkrati so božični in novoletni prazniki priložnost, da se za kratek čas umaknemo v zasebnost ter pozabimo na manj prijetne skrbi in težave, s katerimi se moramo sicer pogosto soočiti in spopadati. Državne in javne zadeve se nam zde v teh dneh, bolj kot sicer, odmaknjene in tako je seveda tudi prav in normalno. Praznični trenutki sproščeni in veselja so namenjeni predvsem nam in tistim, ki jih imamo najraje. Radostno razpoloženje, ki se mu lahko predajamo, pa nas

hkrati povezuje še z mnogimi drugimi ljudmi, tudi neznanimi, saj bi bili težko zares veseli, če ne bi občutili veselja tudi vsepovsod okoli nas.

Občutim prijetno dolžnost, da voščim in nazdravim prav vsakemu med vami ter se vam tudi s tem oddolžim za izkazano zaupanje, ki mi bo v veliko oporo pri opravljanju prevzetih dolžnosti in obveznosti.

Naložene so mi zahtevne naloge in izzivi, s katerimi se nameravam soočiti s pomočjo svojega znanja in izkušenj, predvsem pa trdne zavesti in prepričanja o pomenu in posledicah velikih skupnih odločitev za življenje in delo vsakega posameznika: z njimi sebi in svojim potomcem krojimo naš danes in jutri ter ustvarjamo nove prostore, v katerih bo lahko vsakdo uresničeval svoja hotenja in stremljenja. Prizadeval si bom za takšno ozračje, v katerem bo možno polno vključiti razvojne zmogljivosti slovenske družbe in vseh njenih posameznikov. Pri tem bi si morali prizadevati ne samo za doseganje čimvečjega blagostanja, temveč tudi za spoštovanje vrednot.

Vseprisotni procesi globalizacije so nedvomno prvovrsten izziv, ki terja našo največjo občutljivost in pozornost, saj globalizacija ne preplavlja le svetovne politike in gospodarstva, ampak že kar na vsakem koraku vstopa v naše domove in v naše medsebojne odnose. Nočemo in si ne želimo, da bi nas negativni učinki globalizacije prekomerno prizadeli. Zato se moramo nanjo odzivati dejavno in preudarno, le tako jo bomo lahko tudi v njenih manj prijetnih pojavih obvladovali ter se izognili nekaterim njenim razdiralnim učinkom. V primerih pa, ko takšni učinki in posledice vendarle nastopijo, mora biti skrb za omilitev takšnih posledic ena glavnih nalog nosilcev državne oblasti. Prav poudarjena občutljivost za socialne stiske in probleme bi morala postati ena temeljnih značilnosti in odlik slovenske države.

V zadovoljstvo mi je, ker se je Slovenija, in z njo velika večina njenih državljank in državljanov, za takšen pogled in pristop zavestno določila že z osamosvojitvijo in je na poti odpiranja v svet prišla že tako daleč, predvsem pa, ker si takšne poglede in vzpodbudna pričakovanja povečini med seboj delimo. To dokazuje voljo, moč in samozavest vseh nas, da lahko sodobna dogajanja v svetu ne le spremljamo, ampak se jih tudi udeležujemo z enakovrednimi vlogami in nalogami.

Praški in koebenhavenski vrh tik pred koncem minevajočega leta sta bila v tem pogledu mejnika na naši skupni poti afirmacije v mednarodni skupnosti in dobra popotnica, ki naj spremlja naša prizadevanja in napore vnaprej. Prepričan sem, da kot slovenske državljanke in državljani že zaznavate in razpoznavate pomen in daljnosežnost tektonskih sprememb, ki jim oba dogodka na široko odpirata vrata, sprememb, ki nas bodo kot družbo in posameznike nedvomno navdale z novim elanom in novimi ambicijami. Priložnosti, ki nam jih včlenitev v mednarodne povezave in partnerstvo z najrazvitejšimi državami ponuja bodo, če jih bomo znali prav izkoristiti, za nas v vseh pogledih spodbudne, gospodarsko, socialno in kulturno.

Zato vam želim, spoštovane državljanke in državljani, iskreno zagotoviti svoje trdno prepričanje, da je naša pot premišljena in pravilno zastavljena, da je vredno in nujno na njej vztrajati, in da je tudi ta zavest lahko del našega skupnega, pa tudi osebnega zadovoljstva, ki pritiče novoletnemu času.

Z najboljšimi željami za vašo srečo, zdravje in doseganje uspehov, ki si jih želite, vam nazdravljam v našem skupnem prazničnem počutju.

Dr. Janez Drnovšek

Veleposlaništvo Republike Slovenije Canberra

Odpravnik poslov:
Bojan Bertonec
Tretji sekretar:
Andrej Gregor Rode
Advance Bank Centre
6/60 Marcus Clarke Street
Canberra City
Telefon: (02) 6243 4830
Fax: (02) 6243 4827
Embassy of
Republic of Slovenia
P.O.Box 284 Civic
Square
Canberra ACT 2608
Domača stran na internetu:
<http://slovenia.webone.com.au>
E-mail: vca@mzz-dkp.gov.si

Veleposlaništvo je odprto vse delovne dni od
9.00 - 17.00
uradne ure so od
10.00 - 14.00

Konzulat Avstralije Častni konzul Viktor Baraga

Trg Republike 3/XII,
Ljubljana 1000 Slovenija
Telefon: + 386 1 425 4252
Fax: + 386 1 426 4721
E-mail:
austral.cons.sloven@siol.net

Republika Slovenija Ministrstvo za zunanje zadeve Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu

Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana Slovenija
Tel: + 386 1 478 22 91
Fax: + 386 1 478 22 96
E-mail: urad.slovinci@gov.si

Novinke se v EU pridružujejo petnajstim veterankam

Ljubljana, (STA) - Deset držav, ki naj bi v EU vstopile v letu 2004, se bo v povezavi pridružilo petnajstim sedanjim članicam. Čeprav v pristopnih pogajanjih EU tvori trden skupni blok, podrobnejši pogled na evropske veteranke pokaže, da jih zaznamujejo precejšnje raznolikosti.

NEMČIJA - Država je z 82 milijoni prebivalcev največja članica EU. Po navedbah EU je BDP na prebivalca v letu 2000 znašal 23.600 evrov. Nemčija je ena izmed šestih ustanovnih članic. V navezi s Francijo velja za gonilno silo evropske integracije. Poleg tega je Nemčija v skupini demografsko velikih članic najbolj nagnjena k tesni, po modelu federacije zasnovani evropski integraciji. Velja za močno zagovornico sedanje širitve, v tem kontekstu jo zaznamuje močna povezava s Poljsko, sicer pa se je v njenih okvirih leta 1990 z združitvijo dveh Nemčij, zahodne in vzhodne, izvršila prva širitve EU na Vzhod. Država v skupni evropski proračun prispeva največji delež denarja; njen prispevek zneso več kot 20 odstotkov sicer nekaj manj kot 100 milijard evrov vrednega evropskega proračuna. Proračunsko poročilo za leto 2001 je pokazalo, da je Nemčija v skupno blagajno prispevala skoraj sedem milijard evrov več, kot je vanjo vplačala. Njen proračunski minus je znašal 0,34 odstotka vrednosti njenega bruto nacionalnega proizvoda (BNP).

VELIKA BRITANIJA - se je uniji pridružila ob prvi širitvi leta 1973. Njeno vstopanje v unijo je bilo zaznamovano z močnim nasprotovanjem Francije in posledično z nekajletno blokado takratnega vala širitve, v katerega sta bili poleg Velike Britanije vključeni še Danska in Irska. O izvedbi širitve so Francozi nato odločali na referendumu in prižgali zeleno luč za vstop treh držav. Velika Britanija šteje 59,8 milijona prebivalcev in po podatkih EU beleži 23.300 evrov BDP na prebivalca (2000). Je bolj zadržana članica EU - javno mnenje je močno nastrojeno proti tesni integraciji. Po lastni volji ni uvedla evra, prav tako ne sodeluje v schengenskem mejnem režimu. Njen prispevek v skupni proračun je vreden manj kot 10 odstotkov vseh vplačil, v letu 2001 pa je država iz skupne blagajne prvič prejela več, kot je vanjo vplačala in sicer 707,5 milijona evrov. Proračunski plus je znašal 0,05 odstotka njenega BNP.

FRANCIJA - šteje 59,4 milijona prebivalcev in je po navedbah EU v letu 2000 dosegla 22.300 evrov BDP na prebivalca. Država je ustanovna članica povezave in v navezi z Nemčijo velja za gonilno silo evropske integracije. Je tudi edina država, ki je kot članica kdajkoli izvedla referendum o širitvi. Po nekajletnem nasprotovanju britanskemu vstopu v EU, s čimer je bil blokirana še vstop Irske in Danske, so Francozi leta 1972 na referendumu s prepričljivo večino prižgali zeleno luč za omenjeni val širitve. Država je med drugim na branikih sedanjega sistema skupne evropske kmetijske politike, saj je največja prejemnica sredstev, ki so iz proračuna EU namenjena evropskim kmetom. V letu 2001 je prejela kar 22,2 odstotka denarja, ki je bil iz skupne blagajne odrinjen za kmetijstvo. Francoski delež pri vplačilih v skupni proračun je bil v letu 2001 17-odstoten, v proračun pa je plačala krog dve milijardi več, kot je iz njega prejela (0,14 odstotka BNP).

ITALIJA - Država šteje 57,6 milijona prebivalcev. Je ustanovna članica. V letu 2000 je po podatkih unije zabeležila 22.900 evrov BDP na prebivalca. Velja za prepričano proevropsko državo, hkrati pa jo zaznamuje eno najslabših rezultatov v izpolnjevanju skupne evropske zakonodaje. Je tudi velika zagovornica strukturnih skladov, iz katerega sredstva dobivajo manj razvite evropske regije; nenazadnje italijanski Jug sodi med največje prejemnike teh sredstev. Italijanski delež pri vplačilih v skupni proračun je bil v letu 2001 14,4 odstoten, sicer pa je država v proračun vplačala nekaj manj kot dve milijardi več, kot je iz njega prejela (0,17 odstotka BNP).

ŠPANIJA - Država šteje 41 milijonov prebivalcev in je članica unije od leta 1986. BDP na prebivalca je v Španiji v letu 2000 po podatkih Eurostata znašal 18.200 evrov. Med drugim jo zaznamuje kronično najvišja stopnja brezposelnosti v EU. Velja za prepričano zagovornico evropske integracije, v sedanji širitvi pa za državo, ki najbolj pazi, da zaradi prihoda večje skupine razmeroma revnejših držav, ne bi izgubila zelo ugodnega finančnega položaja, ki ga uživa v EU. Država je namrec največja prejemnica sredstev iz proračuna EU; iz strukturnih skladov je v letu 2001 prejela več kot 30 odstotkov vseh sredstev. Sicer je bil njen delež pri vplačilih v proračun v letu 2001 8,2-odstoten, iz proračuna pa je prejela skoraj osem milijard evrov več, kot je vanjo vplačala (1,24 BNP).

NIZOZEMSKA - šteje 16 milijonov prebivalcev in je

ustanovna članica. Država je med najbogatejšimi članicami EU. V letu 2000 je po podatkih EU dosegla 26.300 evrov BDP na prebivalca. Je med najmočnejšimi neto plačnicami v skupni proračun in zato med najglasnejšimi zagovornicami omejevanja skupne porabe. V sedanji širitvi EU je najbolj sprožala vprašanja stroškov procesa. Sicer velja za prepričano proevropsko državo, sploh v beneluškem okvirju, v katerem je povezana še z dvema prepričanima proevropskima članicama Belgijo in Luksemburgom. V letu 2001 je Nizozemska pri vplačilih v proračun prispevala 6,8-odstoten delež, iz proračuna pa je prejela 2,2 milijarde evrov manj, kot je vanjo vplačala (0,54 odstotka BNP).

GRČIJA - Država je najbolj južno ležeča članica povezave. Z njenim vstopom v unijo leta 1981 se je število prebivalcev povezave povečalo za 10,9 milijona. Grški BDP na prebivalca je v letu 2000 po podatkih Eurostata znašal 15.300 evrov. Grčija je med revnejšimi članicami in tako med tistimi državami, ki so deležne največjih ugodnosti iz evropskega proračuna. Kot članico jo zaznamuje proevropska naravnost, precej pa tudi napeti odnosi s Turčijo zaradi ciprskega vprašanja. V sedanji širitvi je večkrat opozorila, da bi znala zablokirati celoten proces, če se ostale članice ne bi strinjale, da je v naslednji širitveni val vključen tudi Ciper, ne glede na to, kako se bodo razmere na otoku, deljenem na grški in turški del, uredile. V letu 2001 je bil pri vplačilih v proračun grški delež 1,7-odstoten, iz proračuna pa je država prejela 4,5 milijarde evrov več, kot je vanjo vplačala (3,5 odstotka BNP).

PORTUGALSKA - šteje 10,3 milijona prebivalcev. Članica povezave je postala leta 1986. Država je po podatkih EU v letu 2000 dosegla 16.600 evrov BDP na prebivalca. Zaradi povprečne nižje stopnje razvitosti v EU je med državami, ki imajo največ koristi od skupnega evropskega proračuna. Sicer pa Portugalska velja za uspešno članico, ki je znala članstvo v EU izkoristiti kot dobro orodje za spodbujanje lastnega razvoja. Portugalski delež pri vplačilih v skupni proračun v letu 2001 je znašal 1,6 odstotka, sicer pa je država iz skupne blagajne prejela 1,7 milijarde več, kot je vanjo vplačala (1,53 odstotka BNP).

BELGIJA - šteje 10,2 milijona prebivalcev. Je ustanovna članica. Njena prestolnica Bruselj, večkrat na jezo prebivalcev, ki trdijo, da se je zato popolnoma pokvarila podoba mesta, gosti sedeže institucij EU in se je za zato prijel ime evropska prestolnica. Po velikosti druga od držav beneluške trojke je ena najbolj gorečih zagovornic tesno integrirane Evrope. Belgijski BDP na prebivalca je znašal po podatkih EU v letu 2000 24.900 evrov. Belgijski delež pri vplačilih v proračun EU je v letu 2001 znašal 4,4 odstotka, država pa je v blagajno vplačala 629 milijonov evrov več, kot je iz nje prejela (0,24 odstotka BNP).

ŠVEDSKA - je članica EU od njene zadnje širitve v letu 1995, ko sta se v EU vključili še Finska in Avstrija. Država šteje 8,9 milijona prebivalcev, njen BDP na prebivalca pa je v letu 2000 znašal po podatkih EU 23.000 evrov. Švedska je med najbogatejšimi državami EU in tako tudi močna plačnica v skupni proračun. Sodí med države, ki so do tesne integracije bolj zadržane. Skupne evropske valute ni uvedla, so pa oblasti napovedale, da se bodo prebivalci o tem odločali jeseni 2003. V letu 2001 je bil švedski delež pri vplačilih v evropski proračun 2,9-odstoten. V proračun je država vplačala 973 milijonov evrov več, kot je iz njega prejela (0,44 odstotka BNP).

AVSTRIJA - šteje 8,1 milijona prebivalcev. Polnopravna članica unije je postala ob njeni zadnji širitvi leta 1995. Slovenska severna sosedja je imela kot članica kar nekaj težav. V letu 2000 so ostale članice proti njej uvedle sankcije, konkretnije zamrznile diplomatske odnose, ker so v vlado vstopili skrajni desničarji svobodnjaki (FPOe); EU je trdila, da so s tem ogrožene njene temeljne vrednote. Sankcije so bile v dobre pol leta ukinjene, ker je poročilo pravnih izvedencev izpostavilo, da Avstrija ne krši evropskih vrednot. Se je pa delovanje svobodnjakov v vladi poznalo tudi v širitvenem procesu; v odnosu do Slovenije je svobodnjake motila jedrska elektrarna v Krškem in avnojski sklepi. Avstrija je med najbogatejšimi članicami EU. Njen BDP na prebivalca je v letu 2000 po podatkih Eurostata znašal 24.700 evrov. Delež države pri vplačilih v proračun je bil v letu 2001 2,6-odstoten, sicer pa je v blagajno plačala 536 milijonov evrov več, kot je iz nje prejela (0,26 odstotka BNP).

DANSKA - šteje 5,63 milijona prebivalcev in je leta 1973 v povezavo vstopila kot prva izmed skandinavskih držav. Je do integracije med najbolj zadržanimi članicami. Njeni državljani so leta 1992 na referendumu glasovali proti Maastrichtski pogodbi, ker je ta državo zavezovala k uvedbi evra in ker je uvedla pojem državljanstva EU. Pogodbo so Danci potrdili šele takrat, ko je država iz omenjenih določil izstopila. Vlada je sicer jeseni leta 2000 sklicala referendum o uvedbi

evra, a so državljani skupno evropsko valuto zavrnil. Po podatkih EU je v letu 2000 danski BDP na prebivalca znašal 27.100 evrov. V letu 2001 je bil njen delež pri vplačilih v proračun EU 2,2-odstoten; vanj je vplačala 229 milijonov več, kot je iz njega prejela (0,13 odstotka BNP).

FINSKA - je postala članica povezave v letu 1995. Država šteje 5,2 milijona prebivalcev. Velja za evropski integraciji najbolj naklonjeno skandinavsko članico EU. Sploh šteje za manjšo državo, ki zna članstvo v EU uspešno izkoristiti za lastno profiliranje na mednarodnem prizorišču. Po podatkih Eurostata je njen BDP na prebivalca v letu 2000 znašal 23.200 evrov. Proračunsko poročilo kaže, da je bil delež njenega vplačila v skupni proračun v letu 2001 1,5-odstoten, v proračun pa je vplačala 150 milijonov več, kot je iz njega prejela (0,12 odstotka BNP).

IRSKA - Zeleni otok šteje 3,6 milijona prebivalcev. Država velja za članico, ki je v smislu gospodarskega razvoja izjemno dobro izkoristila članstvo v EU. Poskrbela pa je za največjo krizo v sedanjih širitvi. Irci so namreč v letu 2001 zavrnil Pogodbo iz Nice, ključni dokument za izvedbo širitve, saj v širitvenem protokolu skupne institucije pripravljala na prihod novih članic. Po intenzivnem prepričevanju, da je na kocki zgodovinsko združevanje Evrope, so v 2002 Irci pogodbo le potrdili. Irski BDP na prebivalca je v letu 2000 po podatkih EU znašal 26.600 evrov. Država je članica unije postala leta 1973. V letu 2001 je bil njen delež pri vplačilih v evropski proračun 1,5-odstoten, iz proračuna pa je prejela 1,2 milijarde evrov več, kot je vanj vplačala (1,13 odstotka BNP).

LUKSEMBURG - Država je s 460.000 prebivalci najmanjša izmed članic Evropske unije. V primerjavi z ostalimi članicami povezave pa je po obsegu BDP na prebivalca, ki je po podatkih EU v letu 2000 znašal kar 42.900 evrov, na prvem mestu. Je ustanovna članica EU. Velja za močno k tesni integraciji naravnano članico, pa tudi za državo, ki ji je kot članici EU po mednarodnem profilu uspelo daleč preseči njeno siceršnje demografsko majhnost. V letu 2001 je bil luksemburški prispevek v skupni proračun EU 0,3-odstoten, sicer pa je država v skupno blagajno prispevala 144 milijonov več, kot je iz nje dobila (0,66 odstotka BNP). Po kriteriju BNP je bil luksemburški proračunski prispevek tako nad prispevki vseh ostalih članic.

ČEŠKA je prošnja za članstvo vložila januarja 1996, k pogajanjem o članstvu v EU je bila povabljen decembra 1997. Država šteje 10,3 milijona prebivalcev, po podatkih EU je BNP na prebivalca v 2000 znašal 13.500 evrov, gospodarska rast v 2001 pa 3,3 odstotka. Ob priporočilu za vstop v EU v letu 2004 in pohvali zaradi napredka pri reformi javne uprave, je Evropska komisija izrazila zaskrbljenost nad visoko stopnjo korupcije. Pranje denarja ostaja problem, prav tako integracija romske skupnosti, Praga bo v prihodnje morala izboljšati tudi stanje finančnega nadzora, se glasi mnenje Bruslja. Sicer ima država v sklepnem delu pogajanj precej podobne težave kot Slovenija - nanašajo se na proračunski položaj države ob vstopu v unijo - podobno kot Slovenija in še nekatere kandidatke, pa si je tudi Češka izborila dodatna sredstva za nadzor prihodnje zunanje meje EU, kjer bo vplejal schengenski režim. Ker novi češki zakon o referendumu določa, da je potrebno glasovanje izpeljati 30 dni po podpisu pristopne pogodbe - ta je predviden za 16. aprila - se bodo Čehi na referendum najverjetneje odpravili sredi maja 2003.

SLOVAŠKA, ki šteje 5,4 milijona prebivalcev, je za članstvo zaprosila junija 1995, k pogajanjem o članstvu pa je bila povabljen decembra 1999. Po navedbah EU je BNP na prebivalca v letu 2000 znašal 10.800 evrov, rast BNP je bila istega leta 2,2-odstotna. Ob priporočilu za vstop v EU v 2004 in pohvalah zaradi napredka pri utrjevanju pravne države in demokracije, je Evropska komisija državo opozorila, da mora do vstopa v unijo vložiti dodatna prizadevanja v boj proti korupciji in pranju denarja. Bratislavi komisija očita tudi pomanjkljivo uveljavljanje evropske zakonodaje in prepočasno integracijo romskih skupnosti v slovaško družbo. Slovaška vlada je kot datum izvedbe referenduma o članstvu države v uniji predlagala 7. junij 2003.

SLOVENIJA je prošnja za članstvo v EU vložila junija 1996 kot zadnja srednjeevropska kandidatka za članstvo. K pristopnim pogajanjem je bila kljub temu povabljen decembra 1997, v prvem valu. Evropska komisija je v letošnjem poročilu o napredku ob priporočilu za vstop v EU v letu 2004 in precejšnjim pohvalam za napredek pri prevzemanju in tudi izvajanju evropskega pravnega reda na državo naslovila nekaj opozoril, v prvi vrsti spodbudo za hitrejšo privatizacijo in denacionalizacijo, učinkovitejše odpravljanje sodnih zaostankov ter pričakovanje, da bo država obrzdala visoko inflacijo in pohitela z odpravljanjem ovir za neposredna tuja vlaganja. Po navedbah EU je v letu 2000 BNP na prebivalca v Sloveniji znašal 16.100 evrov, gospodarska rast v letu 2001 pa je bila štiriodstotna. Pred sklepnim

delom pristopnih pogajanj v Kopenhavnu za Slovenijo kot najbolj ključno vprašanje ostaja njen globalen neto finančni položaj po vstopu v EU, konkretnije višina povračilnih plačil. Sloveniji namreč, podobno kot tudi Češki, Malti in Cipru, grozi, da bi se brez kompenzacijskih plačil oziroma ustreznih mehanizmov ob vstopu v povezavo znašla v položaju neto plačnice v evropski proračun. Slovenija naj bi referendum o vstopu v unijo razpisala po predvidenem podpisu predpristopne pogodbe 16. aprila 2003 v Atenah v prvi polovici prihodnjega leta - natančen datum še ni določen, po predvidevanjih pa naj bi se to zgodilo konec maja ali junija 2003.

MADŽARSKA je med postkomunističnimi državami prva zaprosila za članstvo v EU. Prošnjo je vložila marca 1994, k pristopnim pogajanjem pa je bila povabljen decembra 1997. Država ima 10 milijonov prebivalcev, po navedbah EU je BNP na prebivalca v letu 2000 znašal 11.700 evrov, rast BNP pa je leta 2001 dosegla 3,8 odstotka. Ob priporočilu za vstop v EU v 2004 je Evropska komisija v svojem poročilu Madžarsko kritizirala zaradi odnosa do romske manjšine, pomanjkljivosti pri zagotavljanju ustreznega veterinarskega nadzora, opozorjena je bila, češ da si premalo prizadeva za liberalizacijo trga energentov. Je pa bila Madžarska pohvaljena za prispevek k mednarodnemu boju proti pranju denarja. Pred vrhom v Kopenhavnu je Madžarska večino še odprtih vprašanj v pogovorih z danskim predsedstvom, ki je pripravilo pogajalski sveženj za kandidatke, in Evropsko komisijo že razrešila, zato Budimpešta računa na uspešen sklep pogajanj. Ob tem velja omeniti, da so na Madžarskem že določili datum izvedbe referenduma o članstvu države v EU - 12. aprila 2003.

POLJSKA je z 38,6 milijona prebivalcev največja srednjeevropska kandidatka za članstvo. Za vstop v EU je zaprosila aprila 1994, k pristopnim pogajanjem pa je bila povabljen decembra 1997. Po navedbah EU je BNP na prebivalca v 2000 znašal 8700 evrov, gospodarska rast v obdobju 2000-2001 pa je dosegla en odstotek. Ob priporočilu za vstop v EU v 2004 je bila Poljska deležna precejšnjih kritik zaradi pomanjkljivosti pri reformi javne uprave, težav v sodstvu, zaostankih v reformah na področju kmetijstva - država še vedno ni vzpostavila sistema sledljivosti v proizvodnji živil - po mnenju Bruslja je zaskrbljujoča tudi razširjenost korupcije tako v političnih kot poslovnih sferah. Tudi zato, ker gre za največjo kandidatko za članstvo v EU, bodo sklepna pogajanja o finančnih vprašanjih med petnajsterico in Poljsko najtežja in z vidika celotne širitve tudi najbolj pomembna. Odprta je namreč še cela vrsta vprašanj; Varšava je še posebej nezadovoljna s ponudbo danskega predsedstva na področju kmetijstva. Sicer naj bi prebivalci Poljske - trenutno precej nezadovoljni s pristopnimi pogajanjmi - o članstvu države v EU predvidoma glasovali maja leta 2003.

ESTONIJA je za članstvo v EU zaprosila novembra 1995 in bila k pogajanjem o članstvu povabljen decembra 1997. Z 1,4 milijona prebivalcev po demografskem faktorju sodi med najmanjše kandidatke za članstvo. Po navedbah EU je v letu 2000 BNP na prebivalca znašal 8500 evrov, gospodarska rast je bila v 2000 6,4-odstotna, 2001 5,4-odstotna in za leto 2002 v napovedih ocenjena na 4-odstotno raven. Evropska komisija je ob priporočilu za vstop v EU v 2004 državi prisodila laskave ocene za usklajevanje z evropskimi standardi, jo pa močno opozorila zaradi pomanjkljivosti pri zagotavljanju varnosti živil in zdravja živali ter med drugim zaradi težav pri izterjavi in obračunavanju carinskih dajatev. Estonija mora šele sprejeti ustrezne spremembe referendumske zakonodaje, zato bo glasovanje o članstvu države v EU najverjetneje šele jeseni 2003.

LATVIJA je za polnopravno članstvo v EU zaprosila oktobra 1995, k pogajanjem o vstopu v EU pa je bila povabljen decembra 1999. Ta baltska država šteje 2,4 milijona prebivalcev, od tega jih je 56 odstotkov po narodnosti Latvijcev in več kot 30 odstotkov Rusov. Po navedbah EU je njen BNP na prebivalca v letu 2000 znašal 6600 evrov, gospodarska rast je bila v 2000 6,6-odstotna, v 2001 pa 7,5-odstotna. Ob dobrih ocenah za prilagajanje pravnega reda evropskemu acquisu in priporočilu za vstop v EU v 2004 je komisija kot največje pomanjkljivosti v tej kandidatki navedla korupcijo, sodne zaostanke in pomanjkljiv nadzor v proizvodnji živil. Referendum o vstopu Latvije v EU je predviden za jesen 2003.

LITVA je za članstvo v EU zaprosila decembra 1995 in je bila k pogajanjem o članstvu povabljen decembra 1999. Država šteje 3,7 milijona prebivalcev, BNP na prebivalca je v 2000 znašal 6600 evrov. Rast BNP je v letu 2001 po navedbah EU dosegla 5,9-odstotno raven, za leto 2002 je pričakovana gospodarska rast na 4,5-odstotni ravni. Ob priporočilu, po katerem bo tudi Litva pripravljena na vstop v EU v 2004, je komisija to baltsko državo opozorila zaradi težav, ki jih ima v boju s korupcijo, in med drugim zaradi težav pri izvajanju finančnega nadzora. Tudi Litvanci naj bi po napovedih o vstopu države

v EU glasovali na referendumu jeseni 2003. Sicer vse tri baltske države in Slovaška v smislu pristopnih pogajanj z EU spadajo v skupino najmanj problematičnih.

CIPER, ki šteje 864.000 prebivalcev, je prošnjo za članstvo vložil julija 1990 - priznana vlada grškega dela otoka je prošnjo vložila v imenu celotnega, torej tudi turškega dela otoka. K pogajanjem o članstvu je bil Ciper povabljen decembra 1997, celovit proces prilagajanja zakonodaji EU pa je pravzaprav opravil le grški del otoka. Pod močnim grškim pritiskom EU vodi politiko, po kateri razdeljenost otoka ne bo vplivala na vključevanje države v EU, kar je v širitveni strategiji 9. oktobra potrdila tudi Evropska komisija. Je pa petnajsterica že večkrat dala vedeti, da bi medse raje sprejela združen otok. Da bi se to zgodilo pred vrhom v Koebenhavnu, praktično ni verjetno, saj sprti strani na Cipru še nista sprejeli načrta za rešitev vprašanja, ki ga je pripravil generalni sekretar ZN Kofi Annan. Sicer pa je bil Ciper prva kandidatka, ki je sporočila, da pristaja na danski kompromisni pogajalski sveženj. Po navedbah EU je v 2000 BNP na prebivalca na Cipru znašal 18.500 evrov, gospodarska rast v 2001 pa je bila 3-odstotna.

MALTA je s 400.000 prebivalci najmanjša kandidatka za članstvo, ki je prehodila precej bruno pot vključevanja v EU. Prošnjo za članstvo je vložila julija 1990, vendar jo po zamenjavi vlade leta 1996 umaknila. Po vnovični zamenjavi vlade je Malta prošnjo reaktivirala leta 1998 in bila decembra 1999 povabljena k pogajanjem o članstvu. Po navedbah EU je BNP na prebivalca na Malti v 2000 znašal 11.900 evrov, gospodarska rast pa je 4-odstotna. Ob priporočilu za vstop v EU v 2004 je bila Malta od komisije deležna kritik zaradi težav z uveljavljanjem pravnega reda EU. Kar zadeva sklepni del pogajanj, Malta spada med kandidiatke, ki imajo na pogajalski mizi še precej odprtih vprašanj, med katerimi jih je cela vrsta specifične narave. Tudi Maltežani naj bi se, podobno kot Madžari, po napovedih vlade na referendum o članstvu otoka v EU odpravili že zgodaj spomladi leta 2003 - najverjetneje marca - torej še pred aprilskim podpisom pristopne pogodbe.

Pukšič v letu 2003 pričakuje predlog zakona o Slovencih po svetu

Ljubljana, (STA) - Komisija državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je danes pripravila posvet o pomenu zakona o Slovencih po svetu, ki naj bi na enoten način uredil problematiko slovenske manjšine na kulturnem, političnem in gospodarskem področju. Udeleženci so predstavili vrsto predlogov, opozorili pa so tudi na nekatere težave, s katerimi se soočajo Slovenci v zamejstvu in po svetu. Predsednik komisije Franc Pukšič (SDS) je po razpravi v izjavi za STA izrazil zadovoljstvo nad predlogi za pripravo zakona, pa tudi veselje, ker je zunanji minister Dimitrij Rupel kot predstavnik vlade zagotovil tehnično pomoč pri pripravi zakona. Pukšič po današnjem posvetu pričakuje, da bodo v letu 2003 uspeli pripraviti dovolj dober predlog zakona, ki ga bodo nato posredovali med Slovence po svetu in v zamejstvu.

Po Pukšičevih besedah naj bi bil predlog zakona o Slovencih po svetu v treh do štirih mesecih že zapisan po členih, nato ga bodo dali v širšo obravnavo, zatem pa naj bi ga ob upoštevanju vseh pripomb predlagali v sprejem v DZ. Kot je dejal podpredsednik komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Jože Avšič (LDS), bo potrebno pripraviti zakon, ki bo evropski. Avšič sicer ne pričakuje, da bodo takoj uspeli pripraviti zakon, ki bo dober, temveč naj bi to dosegli sčasoma in s sodelovanjem.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij (ZSO) na avstrijskem Koroškem Marjan Sturm je izpostavil vprašanje vstopa Slovenije v Evropsko unijo, ko bosta po njegovih besedah nastali dve kategoriji: Slovenci v in izven EU, zato bi bilo potrebno opredeliti oblike čezmejnega sodelovanja. Podobno je menil tudi poslanec Jožef Bernik (NSi). V zvezi s pripravo zakona o Slovencih po svetu je ocenil, da gre za projekt, ki je v narodnem interesu, in bi bilo potrebno izkoristiti čas še pred vstopom v EU.

Predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ) na Tržaškem Rudi Pavšič je izpostavil pomen dialoga med Slovenijo in zamejskimi Slovenci in se zavzel za še kvalitetnejše odnose. Menil je tudi, da obstajajo razlike v potrebah posameznih manjšin, zato bi bilo potrebno določiti prednostne naloge, ki se nanašajo za posamezno manjšino. Ljubljanski pomožni škof Alojz Uran je med drugim opozoril na težave, s katerimi so se ob zadnjih volitvah soočili Slovenci v Argentini. Zavzel se je med drugim za dostopnejše možnosti priseljavanja argentinskih Slovencev v domovino ter ureditev socialnih vprašanj in nostrifikacije spričeval. V zvezi s slednjim je državni sekretar na MZZ Iztok Simoniti pojasnil, da je dogovor z argentinsko vlado, ki naj bi uredil omenjena vprašanja, "že zelo daleč". Simoniti je spomnil tudi na pomen januarja sprejete resolucije o odnosih s Slovenci po svetu, ki obravnava položaj Slovencev, ki živijo izven Slovenije, razen Slovencev v zamejstvu. O teh govori resolucija o položaju avtohtonih slovenskih manjšin v sosednjih državah, ki jo je DZ sprejel leta 1996.

Po besedah predsednika Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darka Šonca pa imajo Slovenci na Hrvaškem specifičen položaj, glede na to, da so bili izbrisani iz hrvaške ustave. Ob tem je Simoniti zatrdil, da je MZZ vselej spremljal položaj Slovencev na Hrvaškem in si po njegovih besedah zavzemal, da bi bilo Slovincem zagotovljeno tisto, kar imajo tudi druge manjšine na Hrvaškem.

Slavko Mežek iz neprofitne kulturno-izobraževalne ustanove Poti kulturne dediščine je predlagal več pozornosti šolskemu programu v zamejstvu, medtem ko se je predsednica Združenja Slovenska izseljenska matica Milica Trebše Štolfa zavzela za izobraževalne vsebine o slovenskem izseljenstvu.

Današnjega posveta v DZ so se poleg članov parlamentarne komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu med drugim udeležili predstavniki vlade in posameznih ministrstev, diplomatsko-konzularnih predstavništev, predstavniki krovnih organizacij slovenskih manjšin v sosednjih državah in predstavniki organizacij v Sloveniji, ki se ukvarjajo s Slovenci v zamejstvu po svetu.

SIA

SLOVENSKA TISKOVNA AGENCIJA
SLOVENE PRESS AGENCY

Poslanec in član predsedstva konvencije Lojze Peterle se je zavzel za čimprejšnji sklic referenduma o vstopu Slovenije v EU.

O datumu referenduma bo sicer na seji v januarju razpravljala tudi komisija DZ-ja za evropske zadeve, ki ji predseduje Peterle. Na novinarski konferenci je Peterle povedal se, da je slovenski delež v konvenciji o prihodnosti EU-ja vreden pozitivne ocene. Kot je poudaril, so to besede tistih, ki spremljajo Slovenijo in njeno delo v konvenciji. Napovedal je, da se bo januarja konvencija soočila s ključno nalogo: razpravo o prihodnji vlogi institucij EU-ja.

Kučanove metle in krožniki

Od brezove metle do srebrnega krožnika je naslov razstave, na kateri je od sinoči postavljenih na ogled 186 daril, ki jih je v vseh svojih mandatih prejel od državljanov, institucij, podjetij in državnih kolegov predsednik države Milan Kučan. Razstavo, ki si jo bo mogoče do konca februarja ogledati v Muzeju novejšje zgodovine v Ljubljani, je Kučan tudi odprl, slavnostni govornik, etnolog dr. Janez Bogataj, pa je spregovoril o pomenu in razsežnostih protokolarnih daril. Razstava je dobila naslov prav zaradi raznovrstnosti daril, med katerimi najdemo plakete, slike, skulpture, orožje, ključke mest pa tudi 20.300 let staro mamutovo dlako. Med najpogostejše podarjenimi predmeti predsedniku pa so šatulje, vaze, krožniki in svečniki. Zbirka, ki obsega več kot 600 daril, bo ostala v muzejskih prostorih tudi po zaprtju razstave.

Obisk Komisije DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu na Švedskem

Pri Slovencih na Švedskem se je v času od 20. do 23. novembra mudila delegacija Komisije Državnega zbora RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. V njej so bili: Franc Pukšič, predsednik komisije, Jože Avšič, podpredsednik in Ivan Kebrič, član. Delegacija se je seznanila s položajem Slovencev na Švedskem in imela uradne pogovore s predstavniki švedskih oblasti v parlamentu Kraljevine Švedske, kjer se je pogovarjala s predstavniki Komiteja za zunanje zadeve, socialno zavarovanje in ustavne zadeve. Na novinarski konferenci po vrnitvi v Slovenijo so člani delegacije poudarili, da je temeljni problem slovenskih zdomcev na Švedskem usihanje finančne pomoči za financiranje dejavnosti slovenskih društev. Jože Avšič je poudaril, da gre za dva vidika tega vprašanja. Slovenija je zainteresirana za ohranitev slovenskega jezika in kulture pri zdomcih, Švedska pa za čim boljšo integracijo priseljencev. Avšič je še opozoril, da bo morala Slovenija, pa tudi Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, znova preučiti svojo politiko zlasti do zdomcev v evropskih državah, kjer so Slovenci vse bolj integrirani. Vodja delegacije Franc Pukšič pa je dejal, da so švedskim oblastem predlagali, naj znova začnejo s predvajanjem radijske oddaje v slovenskem jeziku, ki je bila pred štirimi leti ukinjena. Opozoril pa je tudi na težave tiskanih medijev v slovenskem jeziku. Nekaj težav pa našim zdomcem povzročata tudi prekinitve veljavnosti sporazumov o socialnem zavarovanju, ki jih je Švedska imela sklenjenih z Jugoslavijo. Švedska stran nima interesa za obnovitev pogajanj, ki bi vodila k novemu sporazumu, saj poudarjajo, da bo Slovenija v kratkem postala polnopravna članica Evropske unije in bodo s tem zadeve urejene.

Prepoznavnost Slovenije

Udeleženci letošnjega dvodnevnega Slovenskega turisticnega foruma, ki se je pod geslom Turizem za Slovenijo in Slovenija za turizem začel v Novi Gorici, so govorili tudi o (ne)prepoznavnosti Slovenije v svetu.

(STA) Miro Kline iz oglaševalske agencije Kline & Kline je poudaril, da bi lahko Slovenija postala blagovna znamka, to pa bi lahko najuspešneje in najučinkoviteje dosegli prek turizma. Za izpeljavo procesov prepoznavnosti, ugleda in investicijske privlačnosti pa ni dovolj zgolj komuniciranje, ampak je treba delati tudi na ostalih področjih marketinškega spleta države, je poudaril Kline, ki je sicer predstavil t.i. model 4TI.

Model, ki Slovenijo vidi kot blagovno znamko, temelji na štirih ključnih interesih; obiskati, izvažati, investirati, živeti. Kot dokaz za to, da bi se dalo na tem področju marsikaj narediti je omenil uspešne primere Španije, Irske in Nove Zelandije. S pravimi potezami strukturiranja in integriranja bi lahko že v nekaj letih dosegli zastavljen cilj, seveda pa se je treba najprej sprijazniti z dejstvom, da za neprepoznavnost niso krivi tujci, je še menil Kline.

Slaba prepoznavnost Slovenije in majhen ugled, ki ga je deležna med tujci, je bila tudi glavna tema okrogle mize z naslovom Turizem za Slovenijo in Slovenija za turizem, na kateri so sodelovali direktorica vladnega urada za informiranje Alja Brglez, podpredsednica GZS Marta Kos, predsednik uprave Dela Jure Apih, Eva Štravs iz blejske lokalne turistične organizacije in vodja trženja v novogoriškem Hitu Cveto Stantič.

Mnenja sodelujočih na okrogli mizi so bila različna. Apih je menil, da turizem ni nujno edina pot za izboljšanje prepoznavnosti in ugleda Slovenije, in da bo že sam vstop Slovenije v EU veliko pripomogel k boljši prepoznavnosti Slovenije v Evropi in širše. Kljub temu pa je poudaril potrebo po oblikovanju sistema prioritet pri promociji Slovenije in pozdravil povezovanje s tujci, konkretno z avstrijskim podjetjem, ki je bilo izbrano za pripravo strategije trženja slovenskega turizma. Sami smo po njegovem mnenju nekoliko preobremenjeni s to problematiko.

Direktorica urada vlade za informiranje, ki je zadolžen za promocijo Slovenije onkraj njenih meja, je povedala, da urad letno razpolaga le z okrog 45 milijoni tolarjev sredstev za promocijo, kar je občutno premalo za kakršen koli preboj na boljše. Problem prepoznavnosti Slovenije v svetu pa je mnenju Brglezeve v tem, da nimamo izdelanega jasnega sporočila, ampak bi radi vsem povedali vse, na koncu pa zaradi tega ne povemo nikomur nič.

Luč miru iz Betlehema prihaja v Slovenijo

Ljubljana, (STA) - Delegacija slovenskih organizatorjev akcije Luč miru iz Betlehema, ki bo letos potekala pod geslom Dar Sosedu, bo v soboto, 14. decembra, skupaj z predstavniki ostalih evropskih držav na ekumenskem bogoslužju na Dunaju prejela plamen in ga odnesla v stolno cerkev v Mariboru. Naslednji dan bo luč miru nadaljevala pot po Sloveniji, in sicer z vlakom in avtobusom vesolja, ki bo v organizaciji Mladinskega ceha raznašal poslanico po Dolenjski. V nedeljo, 15. decembra, bodo luč prinesli v ljubljansko stolno cerkev, kjer bo potekal osrednji sprejem z mašo, ki jo bo vodil škof Andrej Glavan. Kot je na današnji novinarski konferenci povedal predstavnik Združenja slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS) Janez Cigler, želijo z letošnjo akcijo, ki poteka ob mednarodnem dnevu gora, ljudi nagovoriti, naj se spustijo z gora predsodkov in sprejmejo svojega sosedu kot dar.

Luč iz Betlehema bodo poleg skavtov in Mladinskega ceha raznašali tudi predstavniki Zveze tabornikov Slovenije (ZTS). Zveze bratovščin odraslih katoliških skavtov in skavtinj (ZBOKSS) ter organizacije Mavrični most mladih (MMM). Sprejem luči miru bo v torek, 18. decembra, potekal tudi v slovenskem parlamentu, isti dan pa jo bo sprejel tudi ljubljanski škof in metropolit Franc Rode. Prav tako naj bi plamen luči sprejel predsednik Slovenije Milan Kučan, vendar pa, kot so zatrdili organizatorji slovenske akcije, za to še ni dogovorjenega datuma. Nosilka plemena Luči miru iz Betlehema pa bo letos Ana Leskovar iz Most pri Žirovnici, ki obiskuje tretji razred osnovne šole. Skupina skavtov pa bo, kot ob lanski akciji, luč miru 22. in 23. decembra ponesla na Triglav. Izkupiček od prodaje lučk in prostovoljnih prispevkov pa bodo skavti namenili skupnosti Barka iz Zbilj pri Medvodah, ki skrbi za odrasle osebe z motnjami v duševnem razvoju in trenutno zbira sredstev za svojo drugo hišo.

Kot je na novinarski konferenci povedal predstavnik ZTS Mitja Blaganje, bodo v zvezi pripravili osrednji sprejem luči miru na Bledu, in sicer v soboto, 14. decembra. Na njem bodo poleg tabornikov sodelovali tudi skavti in Bohinjske Bele, predstavniki cerkve, člani planinskega društva in krajani. Taborniki bodo plamen delili v vseh mestnih središčih in nakupovalnih centrih, s čolnom pa ga bodo odpeljali tudi v cerkev na Blejskem otoku. ZTS lučk, kot je opozoril Blaganje, ne bo prodajala, ampak jih bo delila brezplačno. Pri tem pa bo zbirala prostovoljne prispevke, ki jih bodo podarili češkimi skavtom. Po besedah Matjaža Maležiča iz ZBOKSS bodo odrasli skavti skupaj s svojimi kolegi iz Avstrije in Italije 21. decembra na Višarjih organizirali bogoslužje, na katerem si bodo izmenjali lučke miru.

Kot so še povedali organizatorji akcije, ki so lani zbrali 440.000 tolarjev prostovoljnih prispevkov, bo v času potovanja plamena po Sloveniji v prostorih Mladinskega ceha na Rakovniku za vse obiskovalce in novinarje odprta tudi informacijska pisarna, v kateri bo mogoče dobiti vse informacije v zvezi z letošnjo akcijo.

Projekt Luč miru iz Betlehema se je začel leta 1986 na avstrijski televiziji ORF, kjer so organizatorji v oddaji Luč v temi, namenjeni invalidnim otrokom, v zahvalo sodelujočim namesto drobnih daril delili plamen iz votline Jezusovega rojstva v Betlehemu. Ker je ta oddaja bila namenjena otrokom, so se odločili, da bo tudi Luč miru iz Betlehema prižgal otrok, ki se je v tistem letu še posebej izkazal. Omenjeni plamen so v ZSKSS prvič ponesli po Sloveniji leta 1991 s sporočilom Mir je čas brez vojne. Prostovoljni prispevki, ki jih zbirajo ob vsakoletni akciji, pa gredo za dobrodelne namene. Skavtom so se v tej akciji pridružila ZTS, in sicer leta 1996, od leta 2000 pa kot soorganizatorja sodelujeta tudi MMM in Mladinski ceh. V lanskem letu pa se je slovenski akciji Luc miru iz Betlehema pridružila tudi ZBOKSS.

Problem ne tiči v pomanjkanju sredstev, pač pa v pomanjkanju idej, je poudarila Kosova, s čimer pa se ni strinjala Štravsava. Dejala je, da bi bilo treba sredstva združiti, jih še povečati in koristno uporabiti. Vsi udeleženci okrogle mize pa so se strinjali, da bi morali več sredstev za promocijo in razvoj turizma priti tudi iz gospodarstva. To je v turistično razvitih državah nekaj običajnega, pri nas pa levji delež sicer nezadostnih sredstev še vedno prihaja iz naslova javnih virov. Udeleženci okrogle mize so sicer analizirali trenutno stanje slovenskega turizma in Slovenije ter predstavili nekaj smernic, ki bi lahko privedle do izboljšanja razmer na tem področju, konkretnjših rešitev pa okrogla miza ni prinesla.

12 let od plebiscita o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije

Ljubljana, (STA) - Minilo bo 12 let od plebiscita o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije, na katerem se je okoli 95 odstotkov udeleženih volilnih upravičencev izreklo za samostojno in neodvisno državo. Izidi so bili uradno razglašeni tri dni po plebiscitu in 26. december obeležujemo kot državni praznik, dan samostojnosti. V državnem zboru so ga počastili s slavnostno sejo, temu pa je sledila osrednja državna slovesnost v Cankarjevem domu.

Pričakovati je bilo, da bo plebiscit pospešil uresničitev slovenske suverenosti, pridobil zaupanje svetovne javnosti in dokazal pravilnost odločitev republike Slovenije. Republiška skupščina je sprejela zakon, ki je določal, da bo plebiscit 23. decembra 1990, in da mora biti njegova odločitev v primeru pozitivnega izida uresničena v šestih mesecih. Na plebiscitarno vprašanje "Ali naj Slovenija postane samostojna in neodvisna država?" je od 93,2 odstotka udeleženih volilcev okoli 95 odstotkov (88,5 odstotka vseh volilcev) odgovorilo pritrdilno.

Plebiscit je mednarodnopravno določen postopek, s katerim se prebivalstvo določenega območja z glasovanjem izreka oziroma odloča o statusu svojega območja. Na Slovenskem so bili izpeljani trije plebisciti, poleg plebiscita leta 1990 še plebiscit v Benečiji leta 1866, ki ga je izvedla italijanska država, in koroški plebiscit leta 1920 o pripadnosti ozemlja na jugovzhodnem Koroškem Avstriji ali Jugoslaviji, določen s senžermensko mirovno pogodbo iz leta 1919 in izveden pod mednarodnim nadzorstvom.

V zakonu o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije je bilo določeno, da je odločitev na plebiscitu sprejeta, če se zanjo izreče večina glasovalnih upravičencev. Po zakonu je morala republiška skupščina v šestih mesecih od dneva razglasitve plebiscitarne odločitve sprejeti ustavne in druge akte in ukrepe, potrebne za osamosvojitve.

Slovenska skupščina je 25. junija 1991 na podlagi plebiscitarne odločitve za samostojno državo uzakonila Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije ter Deklaracijo o neodvisnosti in tako postavila formalni temelj slovenski samostojnosti. Dan kasneje, 26. junija, je bila suverena slovenska država slovesno razglašena, s čimer so se končala prizadevanja za njeno samostojnost, začel pa se je boj za njeno osamosvojitve. Dan državnosti, 25. junij, je največji slovenski državni praznik.

Slovesnost ob razglasitvi samostojnosti 26. junija 1991 so motili nizki preleti letal Jugoslovanske ljudske armade (JLA). Istega dne so tanki JLA na Primorskem zasedli mejne prehode. V noči s 26. na 27. junij 1991 so oklepne enote JLA zacele prodirati s Hrvaške v Slovenijo, druge pa so se iz vojašnic v Sloveniji pomikale proti ciljem na meji in proti letališču na Brniku. Blizu Metlike je 27. junija prišlo do streljanja. Ves čas spopadov so tekla diplomatska prizadevanja, ki so 7. julija 1991 pripeljala do podpisa deklaracije, ki je pomenila konec desetdnevne vojne. Za slovenske osamosvojitvene ukrepe je bil sprejet trimesečni moratorij.

Po izteku moratorija je Slovenija dokončno začela ravnati kot povsem neodvisna država. Uvedla je lastno valuto, vzpostavila nadzor na mejah ter 23. decembra 1991 sprejela novo ustavo - ustavno sodišče je leta 1997 razglasilo ta dan za dan ustavnosti. 22. maja 1992 je Slovenija postala polnopravna članica Združenih narodov.

Krepitev prizadevanj Slovenije za samostojnost je pomenila že pluralizacija kulture in znanosti konec 70. in v začetku 80. let prejšnjega stoletja, ki je prehitevala politično pluralizacijo. Politiki in gospodarstveniki so se nasprotovanju centralizaciji in težnjam po demokratizaciji pridružili v drugi polovici 80. let.

57. številka Nove revije in proces proti četverici (Janezu Janši in soobtoženim) ter s tem v zvezi nastanek Odbora za varstvo človekovih pravic so težnje okrepili in med drugim pospešili nastajanje opozicijskih političnih gibanj in strank. Te so jasneje kot uradna slovenska oblast zahtevale suvereno slovensko državo in spremembo slovenske ustave za zagotovitev političnega pluralizma, ekonomske suverenosti in pravice do samoodločbe. Kljub nasprotovanju jugoslovanskih oblasti je Slovenija leta 1989 uzakonila večstrankarski sistem, naslednje leto pa so bile izvedene prve večstrankarske volitve, na katerih je opozicija zmagala nad strankami, ki so pomenile kontinuiteto s prejšnjim sistemom.

V razpravah o možnem položaju Slovenije v SFRJ so leta 1990 še omenjali konfederacijo, novembra tega leta pa je bila sprejeta odločitev o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije.

Praznujemo 11. rojstni dan ustave

Ljubljana, (STA) - Ustava je praznovala 11. let od dneva, ko je republiška skupščina sprejela prvi temeljni pravni akt samostojne Slovenije, s katerim so postavili temelj novemu pravnemu sistemu. Ustavno sodišče pa je leta 1997 po zgledu tujih ustavnih sodišč 23. december razglasilo za dan ustavnosti, saj sprejem ustave za Slovenijo pomeni tudi prehod v svobodno in demokratično družbo. V ustavi je namreč zapisano, da je Slovenija država, ki temelji na spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, na načelih pravne in socialne države, na parlamentarni obliki državne oblasti, ki temelji na trajni in neodtujljivi pravici slovenskega naroda do samoodločbe ter na načelu delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno.

Ustava, ki je vpeljala načelo delitve oblasti, je ustavnemu sodišču določila položaj najvišjega organa sodne oblasti za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter za varstvo človekovih pravic. Zaradi določene tradicije na tem področju se je novi sistem sodne presoje ustavnosti sorazmerno hitro prilagodil spremenjenemu pravnemu redu, v tem okviru pa so ustavni sodniki pridobili pristojnost takojšnje razveljavitve neustavnega zakona in odločanja o ustavnih pritožbah v zvezi s kršitvami človekovih pravic. Skupaj s predsednikom ga sestavlja devet članov, ki jih izvoli DZ na predlog predsednika republike. Za sodnika ustavnega sodišča je lahko izvoljen državljan Republike Slovenije, ki je pravni strokovnjak in je star najmanj štirideset let. Mandat ustavnih sodnikov traja devet let - ne morejo biti ponovno izvoljeni -, pri čemer uživajo enako imuniteto kakor poslanci DZ.

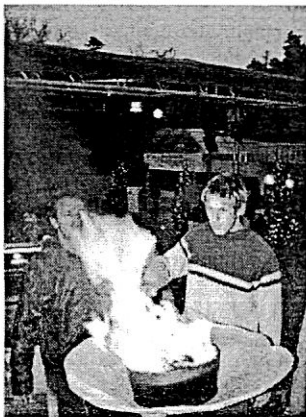
Prebivalci Slovenije so se za samostojnost in neodvisnost Slovenije z absolutno večino odločili na plebiscitu 23. decembra 1990, v skladu s to odločitvijo pa je slovenska skupščina 25. junija 1991 na podlagi soglasnega predloga vseh parlamentarnih strank in poslanskih skupin sprejela ustavni akt o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. Za sprejetje ustave so poslanci od izvedbe plebiscita potrebovali še točno leto dni. Od takrat je ustava doživela le dve spremembi, glede volilnega sistema ter lastninske pravice tujcev na nepremičninah. Na ustavno komisijo DZ, na katero sta bila najprej naslovljena le dva predloga sprememb, je kasneje prišlo še nekaj novih predlogov skupin poslancev ali strank. Komisija je doslej s tesno večino sprejela soglasje o le potrebnosti sprememb t.i. evropskega člena, s katerim naj bi Slovenija pravno opredelila svoj položaj nasproti uniji, ter sprememb ustavne ureditve lokalne samouprave.

Evropski olimpijski komite je organizacijo šestega olimpijskega festivala evropske mladine zaupal naši državi

Olimpijski ogenj bo potoval po Sloveniji. Sodelovalo bo okoli 30 slovenskih osnovnih in srednjih šol - Olimpijski ogenj bosta slovesno prižgala zlata olimpijca iz Sydneyja Iztok Čop in Luka Špič.

Bled, ki je bil izbran za nosilca šestega olimpijskega festivala EYOF, bo v sodelovanju z Olimpijskim komitejem Slovenije, ministrstvom za šolstvo, znanost in šport ter občinami Bohinj, Jesenice in Kranjska Gora, gostil 1500 mladih športnikov in uradnih spremljevalcev iz kar 42 držav. Prireditve bo trajala od 25. do 31. januarja 2003. Olimpijski festival ima iz leta v leto več veljave, menijo slovenski organizatorji, saj postaja največje in najkvalitetnejše tekmovanje mladih športnikov iz Evrope. Dečki in deklice (tokrat rojeni med letoma 1984 in 1987) bodo letos tekmovali v naslednjih športnih panogah: alpsko smučanje, biatlon, tek na smučeh, smučarski skoki, nordijska kombinacija, umetnostno drsanje in hokej.

"Festival je poleg tekmovanja posvečen druženju mladih. Tako bomo tudi v Sloveniji pripravili potovanje olimpijskega ognja. S tem želimo mladim približati olimpijski festival EYOF 2003, jih seznaniti s športom, olimpijskim poudariti pomen druženja med mladimi, strpnosti ter pozitivnih športnih navad," je povedal Tim Farčnik, član koordinacijskega odbora letošnjega olimpijskega festivala, in dodal: "Olimpijski ogenj bo prižgan v Atenah in bo z letalom prepeljan v Slovenijo. Potoval bo do predvidoma 30 do 35 osnovnih in srednjih šol v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, Radovljici in na Bledu. Od šole do šole ga bodo nosili mladi športniki."

Miroslav Gregorič, inšpektor v Bagdadu

Ljubljana, (STA) - Miroslav Gregorič, ki je od leta 1989 do letošnjega poletja vodil slovensko upravo za jedrsko varnost, nato pa ga je slovenska vlada na predlog ministra za okolje odstavila, je mednarodni inšpektor v Iraku. Kot je povedal v pogovoru za Mladino, vodi v Bagdadu center za nadzor, verifikacijo in inšpekcije, ki ima tri naloge oziroma funkcije. Skrbeti mora, da ta center omogoča vso podporo inšpektorjem, to so telekomunikacije, računalniške povezave, varnost, prevoz po cestah transport z letali in helikopterji. Druga funkcija je vzdrževanje stikov z iraškimi oblastmi, predvsem z njihovo direkcijo za nadzor, ki zagotavlja spremljevalce pri vsaki inšpekciji; ti poskrbijo, da se na neki lokaciji takoj odprejo vrata in skrbijo za stike z iraškim zunanjim ministrstvom. Tretja funkcija pa je minimalno potrebno vzdrževanje in koordinacija del med glavnimi inšpektorji in komunikacija z vodstvom, z Direkcijo za plan in operacije v New Yorku.

Sogovornik je med drugim povedal, da stvari za zdaj potekajo razmeroma gladko, v okviru normalnih odstopanj, ki pa jih je pričakovati pri vsaki večji operaciji. V Iraku poteka veliko vzporednih stvari na različnih ravneh. Vse politično delo pa poteka v New Yorku, tako, da se s tem v Bagdadu ne ukvarjajo.

Gregorič je še pojasnil, da je UNMOVIC pristojen za razorožitev na področju kemičnega in biološkega orožja, izstrelkov in vodenih izstrelkov, ima pa tudi multidisciplinarni okvir. Trenutno imajo predstavnike vseh profilov, s tem, da inšpektorji še vedno prihajajo. Ob tem je Gregorič, kot edini Slovenec v mednarodni misiji v Iraku, poudaril, da potrebujejo strokovnjake s področja biologije, kemije, raketne tehnike, razminiranja oziroma iskanja min, dekontaminacije, ljudi za radarje, skratka vse profile za logistično podporo in za inšpektorje. Ob tem je svetoval vsem, ki jih delo zanima, naj pogledajo na spletno stran komisije UNMOVIC, odgovorijo na vprašalnike in morda se bo v Iraku znašel še kakšen Slovenec.

Za varnost misije je odgovorna iraška vlada in samo ona lahko zagotavlja varnost, sicer bi morali imeti tam celo armado. Prav tako je poskrbljeno za morebitno evakuacijo, ki je zadnja stopnja varnostnega načrta, je med drugim povedal Miroslav Gregorič.

Avstralija 2000 na fotografijah

V samozaložbi je izšla monografija z naslovom Avstralija 2000 in osvojitev prve zlate olimpijske medalje za samostojno Slovenijo. Fotografije Mateja in Vojka Preloga, zbirki bronastih kovancev in posterjev vseh 28 športnih panog ter zbrano gradivo dokumentirajo za nas najpomembnejši dogodek na olimpijadi - osvojitev prve zlate olimpijske medalje. Predstavljeni so naši najuspešnejši olimpijci: veslači Iztok Čop, Luka Špič, Jani Klemenčič, Milan Janša, Rok Kolander, Matej Prelog, strelec Raymond Debevec, atletinja Brigita Langerholc in najpomembnejši dogodki. Avstralija 2000 postreže tudi z utrinki z enomesečnega potovanja po Avstraliji.

Slovenski vojaki v Afganistan

V Slovenski vojski preverjajo svoje zmogljivosti - To bo manjša skupina in bo v prvi fazi verjetno štela petnajst do dvajset vojakov.

Slovenija se je očitno odločila povečati svoj angažma v Afganistanu. Lani je tja poslala humanitarno pomoč, letos več ton orožja in streliva, zdaj pa se po zanesljivih informacijah v vojski pripravljajo še na napotitev vojakov. Politične odločitve o tem še ni, menda pa je vojska že dobila neformalen namig, naj se pripravi na to nalogo. Tja naj bi v prvi fazi odšlo le od 15 do 20 vojakov. Razloga za to sta dva. Prvič, Slovenska vojska še nima dovolj poklicnih vojakov, da bi mogla imeti poleg dokaj številne misije v Bosni večjo enoto še v Afganistanu. Najteže je zagotoviti dovolj vojakov za rotacije vsakih nekaj mesecev. Drugič, miren Balkan je za Slovenijo strateško veliko pomembnejši kakor miren Afganistan. A na drugi strani slovenska politična oblast verjetno želi imeti v Afganistanu vsaj minimalen vojaški kontingent, da bo v mednarodnih odnosih rabil za adut in za dokaz odločenosti Slovenije, da prispeva k svetovnemu miru.

Iz obrambnega ministrstva so poslali uradno pojasnilo. Pravijo, da so bili povabljeni k sodelovanju v mednarodnih silah za vzdrževanje miru v Afganistanu (Isaf). Namen operacije je vzdrževanje varnosti v Kabulu in okolici, pomoč začasni afganistanski vladi pri vzpostavitvi nacionalnovarnostnih struktur, obnovi države in vzpostavljanju in usposabljanju afganistanskih varnostnih sil. "Ministrstvo za obrambo možnosti za sodelovanje z majhnimi zmogljivostmi v mirovni operaciji še proučuje," so odgovorili. "Če bo v nadaljevanju pogovorov prišlo do odločitve o sodelovanju v mirovni operaciji za vzdrževanje miru Isaf III, bo Slovenska vojska sodelovala z majhno enoto, ki bo ustrezno usposobljena in opremljena," je povedal stotnik Simon Korez iz generalštaba SV.

Najtežja naloga pri tako oddaljeni mirovni operaciji je zagotovo logistična oskrba vojakov s hrano, gorivom, strelivom in drugimi potrebščinami. Še najlaže je ta problem urediti tako, da je majhna enota, kakršna bi bila slovenska, pod okriljem kakšne druge države, ki ima vlogo nekakšnega tutorja. V ta namen so slovenski predstavniki menda že navezali stike z Nemčijo in Nizozemsko. Tudi zato se ni mogoče izračunati, koliko bi vojaška navzočnost v Afganistanu stala slovenski proračun.

V Litvi, ki si z Estonijo in Latvijo goreče želi v Nato, so enoto za Afganistan zaceli sestavljati že jeseni. In čeprav je litovsko javno mnenje članstvu v tej vojaški zvezi bistveno bolj naklonjeno kakor slovensko, je eden od litovskih poslancev v parlamentarni skupščini Sveta Evrope septembra v Strasbourgu dejal, da se bo ta podpora drastično zmanjšala, kakor hitro bodo iz Afganistana v pocinkani krstvi poslali domov prvega litovskega vojaka. B. S.

Osebnosti leta 2002 sta Marta Gregorčič in dr. Janez Potočnik

V Stanovski dvorani Ljubljanskega gradu je odgovorni urednik Dela Mitja Meršol razglasil, tokrat že dvanajstič, Delovo osebnost leta. To sta postala raziskovalka na Filozofski fakulteti Marta Gregorčič, ki končuje magisterij iz sociologije kulture in ki je postala znana lani, ko je spontano postala glas mladih, ki so bivali in ustvarjali v stavbi v Kurilniški 3, bolj znani kot Avtonomna cona Molotov.

Marta Gregorčič se je s tako imenovanimi obrobniimi, marginalnimi skupinami, kot so obritoglavci, prebežniki, ilegalci in drugi, ukvarjala že prej. Pred dvema letoma, denimo, se je ukvarjala z ilegalci - takrat, ko je bila slovenska javnost zelo ostro naperjena proti njim. Sodelovala je tudi pri ustvarjanju zbornika Ne Nato, mir nam dajte in pri nastajanju državljanskega priročnika Nato za in proti. "Nekoč me je moj mentor opisal kot osebo, ki se zelo dobro znajde v kritičnih situacijah. Pa se ne," je dejala, "v takem svetu, kot sem zdaj, se ne, kajti v mojem svetu ni nagrad. In ne ukvarjam se z ljudmi z obrobja. Oni to niso. Tja so jih postavili mediji."

Minister dr.

Janez Potočnik, človek, ki zvečer rad odigra partijo taroka in gre na rekreacijo, pa je ob priznanju dejal: "Vse je v ljudeh. Kakršno ekipo si izbereš, tako boš delal. Zanimivo pa je, da je vstopanje v Evropsko unijo pritegnilo takšno pozornost slovenskih bralcev, saj je v bistvu dolgočasno. Pravi boj se šele začel in bo trajal tri do pet let. Vedno manj bo slovesnosti, vedno več bo konfliktnih situacij." *Jože Jerman*

Historični arhiv Slovencev v Avstraliji - center Sydney (The Historical Archiv of Slovenians in Australia - centre Sydney) v ustanavljanju

Dne 18. Nov. 2002 sem kot nacionalni koordinator ciljnoraziskovalnega projekta za zbiranje, ohranjanje in evidentiranje arhivskega gradiva med slovenskimi izseljenci prišla v NSW z namenom, da pregledam in ocenim stanje arhivskega gradiva pri posameznikih, pri slovenskih organizacijah in verskem središču v Sydneyju, Wollongongu in Newcastlu ter da po svojih močeh pomagam pri ustanavljanju Historičnega arhiva Slovencev v Avstraliji - center Sydney (v nadaljevanju HASA - c. Sydney). Ciljnoraziskovalni projekt (v nadaljevanju CRP), kot nekateri že veste, v Sloveniji združuje raziskovalce z Inštituta za slovensko izseljenstvo Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (kjer sem tudi sama zaposlena) in raziskovalce Znanstvenoraziskovalnega središča Koper (od tod prihaja zgodovinar g. Aleks Kalc, ki je pregledoval arhivsko gradivo ter skupaj z g. Florjanom Auserjem snemal življenjske zgodbe med Slovenci v Viktoriji). Financirajo ga tri ministrstva: ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, ministrstvo za kulturo in ministrstvo za zunanje zadeve.

Cilji CRP-ja so:

1. ozavestiti izseljence o neprecenljivi vrednosti njihovega osebnega gradiva ter gradiva njihovih organizacij, verskih središč itd. za ohranjanje kulturne dediščine in zgodovine slovenske skupnosti v Avstraliji;
2. poiskati med izseljenci ljudi, ki bi bili pripravljeni v okviru arhivskega centra to gradivo zbrati, ga popisati ter ga na primeren način shraniti;
3. izoblikovati spletno stran (web site), na kateri bi bili vnešeni podatki o popisu gradiva - spletna stran naj bi bila povezana z ostalimi spletnimi stranmi Slovencev po svetu ter z obema omenjenima raziskovalnima institucijama v Sloveniji;
4. povečati interes med izseljenci za nadaljno zbiranje, popisovanje in nastajanja novega arhivskega gradiva - med slednjim gre predvsem za snemanje življenjskih zgodb izseljencev in za pridobivanje arhivskega gradiva, ki nastaja danes;
5. posredovati poročilo o mojem delu med Slovenci v NSW financierjem CRP; izdelati Arhivski priročnik za izseljence; organizirati simpozij l. 2004 na temo arhivskega gradiva med slovenskimi izseljenci.

Poglejmo, kaj od zastavljenih ciljev sem poskusila v preteklih dneh uresničiti (pri čemer mi je prvi teden pomagala etnologinja Kristina Toplak):

- Ad. 1) Moje dosedanje delo v NSW je obsegalo: pregled arhivskega gradiva Slovenskega društva Sydney, kluba Triglav, verskega središča v Merrylandsu, kluba Planica Wollongong, društva Tivoli iz Newcastla; nadalje pregled arhivskega gradiva nekaterih posameznikov; snemanje življenjske zgodbe zakoncev iz Newcastla (posnel F. Auser); pregled zbranega gradiva v Slovenian Media House - Glas Slovenije; telefonske pogovore o poteku in namenu CRPa z osebami, za katere sem menila, da hranijo večjo količino pomembnega arhivskega gradiva pri sebi doma in ki bi odgovornim osebam to gradivo morebiti bili pripravljeni dati na vpogled; telefonske pogovore z bivšimi predsedniki ali tajniki društev, ki ne obstajajo več (npr. Narodno in Akademsko društvo); osebne pogovore z urednico slovenskih oddaj na radiu SBS in z vodjo igralske skupine v Merrylandsu; sodelovanje na sestanku za pripravo obletnice delovanja slovenskega šolstva in medijev v Avstraliji; telefonske pogovore z vodjo HASA - c. Melbourne in vodjo arhiva v Kew - Melbourne glede njune praktične pomoči pri delovanju HASA - c. Sydney ter nenazadnje organizacijo skupine prostovoljcev za delo v HASA - c. Sydney in v zvezi s tem organizacijo dveh sestankov predstavnikov vseh delujočih slovenskih organizacij in verskega središča v NSW ter delovnega sveta HASA - c. Sydney. O mojem načrtovanem in opravljenem delu sem spregovorila tudi v intervjujih za slovensko oddajo na radiu SBS (18.11. in 8.12.). O tem, v kaksnem stanju je posamezno gradivo, sem spregovorila z imetniki tega gradiva. Bolj ali manj, razen v treh primerih (kjer je gradivo vzorno urejeno in shranjeno) gre pri ostalih (tako

organizacijah kot posameznikih) za podobne težave: arhivsko gradivo, ki zajema pisne dokumente (razne zapisnike, korespondenco, drobni tisk - to so vabila na prireditve, obvestila itd., brošure, koledarje, finančna in letna poročila, sezname članstva itd.), časopise in revije, slikovno gradivo (fotografije), kasete, videokasete, knjižnice, muzejske predmete - VSE TO GRADIVO JE V VELIKI VEČINI OHRANJENO, VENDAR NEUSTREZNO DOKUMENTIRANO IN SHRANJENO. Tej težavi naj priključim še eno: pogosto, in to dobro veste sami, zasebni arhivi dopolnjujejo družvene. Zato je v slednjih mnogo fotokopij, ki nadomeščajo originale, za nekatera obdobja pa dokumenti manjkajo (so pri posameznikih doma ali pa so bili uničeni).

Nasplošno pa lahko z veseljem ugotovim, da je bila zainteresiranost za ohranjanje arhivskega gradiva pri posameznikih, predsednikih in članih društev, klubov, pri obeh patrih iz verskega središča, vodji Slovenian Media House, vodji slovenske radijske oddaje, vodji projekta obletnice slovenskega šolstva v Avstraliji tako veliko, da sem na sestanku vseh naštetih v Merrylandsu dne 3.12.2002 brez pomislekov in dvomov o nadaljnjem uspehu začetega dela predlagala USTANOVITEV HASA - Center Sydney. Po soglasju s patrom Valerijanom in patrom Filipom naj bi imel Center prostore v verskem središču Merrylands. V geografskem obsegu naj bi pokrival tako območje NSW, kot Queenslanda, po želji posameznih lastnikov gradiva pa tudi druge dele Avstralije.

- Ad.2) V zvezi s samim delovanjem HASA - c. Sydney sem na omenjenem sestanku predlagala, da operativni del Centra sestavlja delovni svet delovni svet HASA - c. Sydney, in sicer v naslednji sestavi:

Vodja - ga. Olga Lah (delo vodje je predvsem usklajevanje dela vseh sodelavcev delovnega sveta HASA, redno sklicevanje sestankov delovnega sveta, skrb za povezavo HASA - c. Sydney s HASA - c. Melbourne, z ustreznimi avstralskimi institucijami, npr. State Library of NSW, z arhivskim in dokumentacijskim centrom Instituta za slovensko izseljenstvo, z Znanstvenoraziskovalnim središčem Koper in po potrebi z ostalimi institucijami v Sloveniji). Izvajalki zbiranja arhivskega gradiva - ga. Marta Magajna, ga. Mihela Susteršič (glede na njuno dosedanje prakso in znanje pri postavljanju razstav ob raznih obletnicah delovanja Slovencev se zlasti v Sydneyju, bosta obe omenjeni gospe nadaljevali z zbiranjem, datumskim - kronološkim in tematskim urejanjem z dosedaj zbranega gradiva, skusali pa bosta zainteresirati tudi čimveč posameznikov za popis ali oddajo njihovega gradiva Centru; njuno delo bosta v Wollongongu opravil g. Ivan Rudolf s pomočjo go. Tajnice društva Planica, v Melbourneu pa go. Marija Grosman, tajnica društva Tivoli. Njihovo delo naj bi bilo v tesni povezavi izvajalcem računalniškega vnosa podatkov).

Izvajalec računalniškega vnosa podatkov - g. Uroš Ergaver (omenjeni je pripravljen svoje dosedanje znanje na področju računalništva dopolniti s spoznavanjem ustreznih programov, po katerih bi vnašal podatke oz. popise arhivskega gradiva v računalnik. Gre za kronološki in tematski popis gradiva z oznakami, kje se gradivo nahaja. V začetni fazi mu bodo pri tem pomagali go. Milena Brgoč iz Melbournea in gđc. Veronika Ferfolja iz Canberre ter mag. Dean Ceglar z Instituta za slovensko izseljenstvo). V primeru prezaposlenosti g. Ergaverja mu je pri delu HASA - c. Sydney pripravljena pomagati gđc. Tania Smrdel). Izvajalec zvočnega in filmskega snemanja življenjskih zgodb posameznikov - g. Florjan Auser (njegovo dosedanje delo kaze na dejstvo, da je g. Auser trenutno najbolj usposobljena oseba za snemanje avtobiografij med avstralskimi Slovenci in bi nadaljevanje njegovega dela v okviru HASA - c. Sydney pomenilo zbiranje nadvse dragocenega ustnega vira o življenju Slovencev v Avstraliji. Njegovo delo naj bi temeljilo na naročilih izvajalk zbiranja arhivskega gradiva, posneto gradivo pa ostane last HASA - c. Sydney).

Ko bo delo HASA - c. Sydney steklo, je potrebno pomisliti tudi na urejanje knjižnič, za kar naj bi skrbel knjižničar. Trenutno je najbolje urejena knjižnica v Merrylandsu, vendar ne v skladu s predpisi bibliotekarstva.

Sodelujoči na sestanku so omenjene predloge soglasno sprejeli.

-Ad.3) Nastajanje spletne stani HASA - c. Sydney bo potekalo v sodelovanju g. Ergaverja in g. Deana Cegljarja z Inštituta za slovensko izseljenstvo. Spletna stran naj bi služila medsebojnemu povezovanju vseh tistih laikov in raziskovalcev izseljenstva, ki jih zanima arhivsko gradivo avstralskih Slovencev.

-Ad.4) Ta točka je bila vključena že v predlog, vlogo in opis delovanja go. M. Magajna, go. M. Sušteršič in g. F. Auserja v okviru HASA - c. Sydney.

-Ad.5) V začetku januarja nameravam sodelavcem in financerjem CRPja v Sloveniji pismeno poročati o svojem delu ter o odzivih nanj med avstralskimi Slovenci. V to poročilo bom vključila tudi predloge, pogoje in ostale pripombe o delovanju HASA - c. Sydney, ki sem jih zbrala na sestanku delovnega sveta bodočega Centra dne 6.12.2002. Tedaj je bilo sklenjeno, da se HASA - c. Sydney čimprej **formalno ustanovi** (in s tega vidika zadosti kriterijem za prijavljanje na razpise v zvezi s financiranjem delovanja Centra. Le-to naj bi potekalo tako s strani Slovenije, slovenskih organizacij v Avstraliji kot tudi s strani Avstralije); nadalje se **pravno uredi status lastnine arhivskega gradiva HASA - c. Sydney** (trenutno bodo prostori Centra v Merrylandsu. V primeru prenehanja delovanja slovenskih frančiškanov v Sydneyju, se po pogodbi s **State Library of NSW** zbrano arhivsko gradivo preseli v prostore omenjene državne ustanove). **Strokovno pomoč** za način popisovanja, ohranjanja in nadaljnega zbiranja arhivskega gradiva delovni svet HASA - c. Sydney pričakuje predvsem od Inštituta za slovensko izseljenstvo. Vodja Centra pa se je

pripravljena tudi sama dodatno izobraziti na področju arhivistike. Poleg naštetega so člani delovnega sveta predlagali, da se celotna korespondenca Centra vodi v **angleškem jeziku**, ki bo v vseh naslednjih generacijah sodelavcev Centra zagotovo prevladujoči jezik. HASA - c. Sydney se bo po svoji ustanovitvi povezal tudi s **konzularnim predstavništvom** v Sydneyju ter z **veleposlaništvom** v Canberri. Od obeh pričakuje večjo informiranost o možnostih financiranja Centra iz Slovenije. Predvsem pa bom skušala v svojem poročilu doma čimbolj predstaviti vašo zainteresiranost za delovanje Centra, ki je zagotovo odvisno tudi ustreznega financiranja, saj je tovrstno delo lahko le do določene meje prostovoljno, nikakor pa ne v celoti. vašega HASA - c. Sydney. Nadalje: eden izmed osnovnih končnih ciljev CRPja je tudi izdelava Arhivskega priročnika za izseljence, ki naj bi ga napisali dokumentarist in arhivist ter raziskovalci na Inštitutu za slovensko izseljenstvo in v Znanstvenoraziskovalnem zredišču Koper. To se bo zgodilo šele ob izteku CRPja, tj. konec l. 2003.

In za konec: spomladi l. 2004 namerava Inštitut za slovensko izseljenstvo organizirati simpozij na temo arhivskega gradiva med slovenskimi izseljenci, na katerega bodo povabljeni tudi člani delovnega sveta HASA - c. Sydney, HASA - c. Melbourne in predstavnik arhiva v Kew. Izkušnje na področju delovanja slovenskih arhivskih središč v Avstraliji v naslednjem letu bodo nasa izhodišča za nadaljevanje CRPa se v drugih državah po svetu, kjer živijo Slovenci.

Spoštovane bralke in bralci Glasa Slovenije, v naslednjih mesecih se torej nikar ne ustrašite, če vas bodo iz Centra povprašali po vašem osebnem arhivskem gradivu. Nihče vam ga ne bo odnesel, razen če tega ne boste sami želeli. Popolnoma razumljivo in človeško je, da ste čustveno navezani na vse dokumente, fotografije, predmete, ki kažejo vam in vašim potomcem, na kako težko in bridro pot ste stopili po odhodu iz domovine. Z vso pravico imate zadržati vse kar je vašega ali postaviti posebne pogoje pri nadaljni

uporabi vaših dragocenih pisnih, slikovnih in ustnih pričevanj o življenju v Avstraliji. Vse, kar bi želeli od vas, je vaše dovoljenje za popis vsega gradiva, s sodobno tehniko preslikavanja (tako dokumentov kot fotografij) pa se lahko danes zamenja original. Kljub temu pa je vsako originalno gradivo izredna dragocenost vsakega arhiva.

Premislite o svojem sodelovanju pri ohranjanju zgodovine Slovencev v Avstraliji. Omenjene osebe delovnega sveta bodo zagotovo z zadovoljstvom sprejele vaš telefonski klic ali povabilo na obisk. Za vse dodatne informacije pa sem vam tudi osebno na voljo v Sloveniji na naslovu:

Institut za slovensko izseljenstvo
Novi trg 2 1000 Ljubljana tel: ++386 1 4706 487,
fax: ++386 1 4257 802,
e-mail: cebulj@zrc-sazu.si

Dragi prijatelji in znanci,

V veliko čast in še večje osebno zadovoljstvo mi je, da sem se po dolgem času lahko zopet srečala vsaj z nekaterimi izmed vas. Zaradi kratkega časa mojega obiska v Avstraliji vas je veliko ostalo izven mojih možnosti, da bi si stisnili roke. Vesela bom, če si boste tokratni moj obisk zapomnili tudi po tem, da smo skupaj napravili vsaj nekaj korakov naprej pri začetkih sistematičnega beleženja vaše preteklosti in sedanjosti. Z upanjem na uspeh vasega dela v prihodnosti se od vas poslavljam. Upam pa, da se kljub razdalji še kdaj vidimo. Vprašajte, pišite, poskusila bom poiskati odgovore na vasa vprašanja.

Tudi tokrat – najlepša hvala za vso gostoljubnost,

Dr. Breda Čebulj Sajko

Martha Magajna

Petdeset let slovenstva v Sydneyu

Slovenska skupnost v Sydneyu dela na skupnem projektu ob priložnosti obiska slovenske delegacije v mesecu marcu 2003.

Pripravljalni odbor proslave petdesetih let dosežkov Slovencev v Avstraliji na področju šolstva, tiska, radia in kulture na splošno želi predstaviti delo vseh tistih, pogosto neimenovanih Slovencev, ki so se pol stoletja trudili, da slovenstvo na peti celini ne bi zamrlo in jim dati priznanje za to. To je v velikih primerih že prepozno. Posebni poudarek tega projekta je na začetkih šolstva, radia, tiska, dramske skupine.

Vlogo koordinatorja tega pripravljalnega odbora je začasno prevzela Martha Magajna, v odsotnosti Olge Lah, ki jo zdravstveni razlogi trenutno vežejo na manj aktivno vlogo svetovalke. V odboru so zastopane vse aktivne organizacije slovenske skupnosti v Sydneyu z mnogo sposobnih delovnih posameznikov.

Vključena je tudi sorazmerno mlada organizacija Avstralsko slovenski inštitut, ki zastopa predvsem mlajšo generacijo.

Naprošamo vse Slovence, ki hranijo slike, dokumente, filme, spričevala ali kakršnokoli dokumentacijo iz teh področij, iz zgodnjih dni naše skupnosti, pomagajte nam, prinesite gradivo v kuverti z vašim imenom.

Naš sedež je v Verskem središču Merrylands.

Lahko me pokličete na telefon 02 9609 6057 ali Mihelco Sušteršič na telefon 02 9416 8094. Dogovorili se bomo o kraju in načinu prevzema materiala.

Se je Klub Triglav odločil za pravo pot?

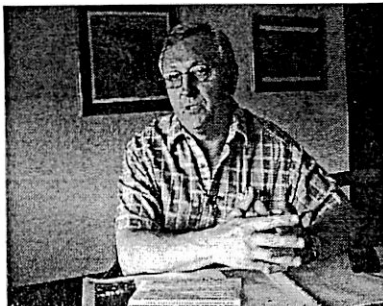
Intervju vodil: Florjan Auser

Klub Triglav v Sydneyu se je odločil za amalgamacijo s klubom Panthers Penrith.

Od februarja letos posluje pod imenom St. Johns Park Panthers (Triglav). O dogodkih pred združitvijo in kakšna je bodočnost kluba sem se pogovarjal s predsednikom odbora g. Petrom Kropo

Gospod Peter Kropo koliko let obstoja Klub Triglav in s koliko člani ste ga pričeli graditi?

Začetki Kluba segajo v leto 1971, takrat se je ustanovilo podjetje, da pripravi pogoje za klub v katerem bi sodelovali člani, pretežno Slovenci na področju kulture itd. Vse skupaj se je pričelo s približno petdesetimi delničarji seveda se je to število hitro večalo in okoli leta 1975 smo imeli okoli 600 članov oziroma čez tristo družin in to so bili prvi osnovni začetki. Najvišje število članov je bilo med leti 1975 do 1978.

Koliko klubov je bilo v letu 2000 v območju St. Johns Parka?

V letu 2000 je bilo v rejonu pet velikih klubov, to so mega klubi, ki glede na prebivalstvo presegajo potrebe tako, da smo bili kot majhen klub s programom, ki smo ga imeli ogroženi na svoj obstoj.

Vrniva se najprej na ključne dneve sprememb v vašem klubu v leto 2000. Klub je zašel v težave. Obrazložite kaj se je dogajalo potem. Koliko članov je imel takrat klub v razmerju Slovenci Avstralci?

Tukaj ne moreva napraviti kar mejo leto 2000. Vse se je stopnjevalo pred letom 2000, če bi hoteli zadevo analizirati bi izgubljali čas, ker po vsej Avstraliji in po svetu vemo kje je problem z emigracijo, zakaj se pojavljajo problemi. Slovenska populacija se manjša, otroci se včlanijo v tok Avstralskega življenja, se asimilirajo in tako naprej. Da pride do problemov v manjših klubih kot je naš, v takšnem okolju, tudi ni potrebno iskati odgovora daleč od tega kar sem omenil. Dejstvo je da gredo ljudje rajši v klube, kjer imajo boljšo postrežbo, boljši servis. Kadar klub ne more nuditi vsega kar si obiskovalci želijo in ne more več v korak z boljšimi klubi, prične izgubljati gospodarsko moč. Da pa bi se naš klub drževal samo na slovenskih denarnicah ali slovenskih ramenih, če uporabim ta izraz, pa si ne moremo zamisliti več niti v sanjah.

Klub je v letu 2000 imel stalnih slovenskih članov okoli 300 in pridruženih članov, to so ostale narodnosti, okoli 2400 – 2600, saj je število članov hitro nihalo odvisno od dogodkov v klubu.

Je klub zašel v težave zaradi notranjih nepravilnosti, v kolikor so bile, kakšne so bile? Kakšna je odgovornost za nastale težave tedanjega odbora?

Če bi nastale napake v klubu, v vodenju odbora se midva verjetno danes ne bi tukaj pogovarjala. To bi lahko povedal tudi drugače. Od leta 1971 so vsi odbori delovali izključno prostovoljno, amatersko in je vsak odbor poizkušal napraviti najboljše, kar je pač znal seveda. Danes bi že lahko ocenili, ali je nek odbor deloval boljše in drugi slabše, določeni premiki so bili seveda storjeni z vsakim na novo izvoljenim odborom.

Odbor leta 2000 pač ni imel drugega izhoda iz situacije v kateri se je znašel klub. Eno je klub postaviti v zaletu, v nacionalnem zanosu, delamo nekaj zase, za mladino, otroke itd., drugo pa je potem, ko nastane vacuum, kaj potem, ko je stavba zgrajena, kako klub voditi, kaj naj se v klubu dogaja, da bodo ljudje v ta klub tudi zahajali, ne samo Slovenci ali njihovi otroci, saj vemo, da nas je premalo, ampak tudi Avstralci in ljudje drugih narodnosti.

Je na vaše delovanje negativno vplivala tudi odločitev da ste sponzorirali OI 2000?

Ne, sploh ne, Klub Triglav je imel vedno odprt širok pogled in smo se vedno financirali stvari četudi nismo bili vedno v najboljši finančni situaciji. Sponzoriranje olimpiade, govoriva o 50 tisoč avstralskih dolarjev, to je bil tudi nekje moralen dolg Sloveniji, ker vsi vemo, da smo od domovine, takratne Jugoslavije, dobili določen denar za začetek gradnje Kluba Triglav. Seveda se je med tem veliko tega denarja tudi vrnilo, točne številke vam tokrat ne morem posredovati, seveda pa so bili med tem časom tudi trenutki, ko se je Triglav na nek način oddolžil. Naj omenim med drugim tudi financiranje postavitve Slovenske zastave v mestu Cooma v spomin in priznanje Slovenskim delavcem - veteranom ki so na največjem gradbeno - inženirskem projektu v Avstraliji, Snowy Mountains Scheme z svojim delom sousvarjali pogoje za boljši življenjski standard bodo-čim rodovom.

Zgodil se je september 2000. Sklicali ste člane, razložili situacijo in nakazali novo pot, koliko članov se je udeleževalo sestankov, kakšno je bilo razpoloženje, reakcija?

Seveda vsaka sprememba, posebej če je radikalna močno odmeva v vsaki skupnosti in ker je to prvi model v naši slovenski skupnosti v Avstraliji, če ne celo v svetu, kot so nam povedali nekateri obi-skovalci, ki se ukvarjajo s Slovenci po svetu tudi mi nismo bili izjema.

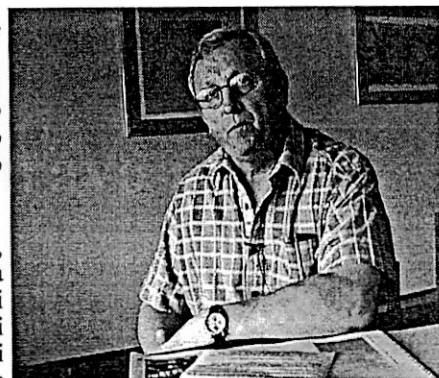
Sami začetki na prvih sestankih, so nakazali dokaj grobo reakcijo članov, saj niso razumeli celotnega sklopa problema, ki je nastal v klubu, oziroma takratnega dogajanja in procesa nadaljnega razvoja ker je ta zahteval določen čas, določeno zakonsko pot in zakonske prijeme.

V to našo novo pot so bile vključene tri komisije, ena je pregledala dokumente, torej če je bilo vse vodeno pošteno, po zakonu, potem je bila komisija, ki je pregledala vse igralne avtomate in ekonomsko delovanje kluba in tretja komisija, kar policija ji lahko rečem, ki je pregledala poslovanje daleč nazaj in povprašala o poslovanju tudi nekatere ljudi.

Nobena od teh komisij ni našla ničesar, kar bi lahko omadeževalo odbore, ki so delovali pred letom 2000, ali pa odbor, ki je deloval v letu 2000, ki je zaradi finančnih, ali bolje rečeno gospodarskih težav moral začrtati novo pot. Odbor je namreč imel na programu sicer več možnih variant izhoda, tudi varianta, da ponovno zaprosimo člane za pomoč, da si ponovno sposodimo denar. Dejstvo je namreč, da smo mi, če smo hoteli napraviti nekaj novega, da privabimo obiskovance, to napravili z velikimi težavami, klubi okoli nas v krogu 5 km, pa so lahko spreminjali programe brez težav in privabljali vedno nove obiskovalce. V našem primeru se zaradi majhnih obratnih sredstev v tekmo z velikimi nismo mogli spuščati.

Mi smo lahko sicer malo posodobili prostore, pripeljali ansamble iz Slovenije, organizirali tekmovanja na diatonični harmoniki, poizkušali z različnimi disko programi, posodobili igralne avtomate, prirajali razne dodatne zabave v avstralskem stilu s ciljem, da se poživijo naša slovenska vas, če temu tako rečem. Vse je bilo lepo dokler so prireditve trajale, potem pa se je vse povrnilo na staro pot, hocem reči, da z vsemi poizkusi nismo uspeli spremeniti mišljenja niti potrebe slovenskega članstva, da bi pogosteje prihajali v svoj klub.

Da je dobro finančno stanje kluba zelo pomembna zadeva, mi menda ni potrebno razlagati. Za vsako akcijo so potrebna neka sredstva, teh pa mi nismo imeli. Klubi okoli nas so stalno investirali več, kot smo si mi mogli privoščiti, obiskovalcem so nudili več in mi smo pričeli radikalno izgubljati goste, kar je pripeljalo do porazne finančne situacije.

Odprl se je tudi nov klub v bližini, ki nam je pobral še te goste, ki so dokaj redno prihajali. To je tudi v veliki meri ustavilo nadaljni razvoj kluba.

Prosil bi vas, da opišete reakcijo članov na sestankih bolj podrobno.

Reakcija članov je bila po pričakovanju kar precej napeta, če uporabim ta izraz. Dejstvo je bilo, da člani, ko smo jih sklicali se niso bili natančno obveščeni, kaj se dogaja, zakaj se dogaja in kakšni so možni izhodi iz nastale situacije. Ta čas je bil za nas, ki smo bili v zadevo vpleteni izredno težak. Vsaka stvar, ki smo jo povedali se je takoj obrnila proti nam. Tudi če je bil predlog dober se je zavrnil, vse je bilo negativno,

Sestanek smo zaključili s sklepom večine 197%, da gremo v prostovoljni administrativni postopek in da se prične izvajati predlagani načrt, torej da se vključimo v krog drugih klubov, ter postanemo s tem del celote večje, močnejše organizacije.

verjetno je to v človeški naravi, da se najprej stvari prikažejo slabe in vsaka sprememba verjetno negativno vpliva na ljudi. Sprememba, ki smo jo nakazali je bila največja od ustanovitve kluba leta 1971. Takoj, ko smo ljudem razložili naše probleme natančneje, so se pričele

pojavljati pozitivne silnice, nekateri ljudje so pričeli spoznavati, da to ne pomeni konca ampak začetek nove poti, ki ne bo več taksna kot je bila stara in ki bo vsebovala vse elemente poti, ki smo jo bili vajeni, če ne celo nekatere boljše.

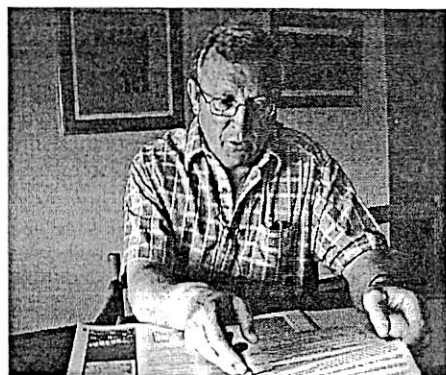
Seveda prvi sestanek je bil več ali manj informativni. Prisotni so bili člani kluba, vsak je imel priložnost povedati svoje mnenje. Sestanek smo zaključili s sklepom večine 197%, da gremo v prostovoljni administrativni postopek in da se prične izvajati predlagani načrt, torej da se vključimo v krog drugih klubov, ter postanemo s tem del celote večje, močnejše organizacije.

Se je znotraj članstva pojavila kakšna nova ideja kako bi se problem rešil?

Bilo je nekaj idej. Ena od teh, da bi vse skupaj prodali, vendar moram povedati, da je to nemogoče, klube, ki so registrirani na način kot naš upravljajo finančni člani. Se pravi takoj ko nekdo postane član tudi soupravlja oziroma soodloča o delovanju kluba.

Kolikšen je bil dolg kluba?

Ne morem točno povedati toda, ko smo se odločili za prostovoljni administrativni postopek, so se v celotni dolg vpletle tudi zadeve, ki so zadevale sam proces administracijskega postopka. Če govorimo o znesku

postopek amalgamacije, izplačila ljudem torej delničarjem in upnikom.

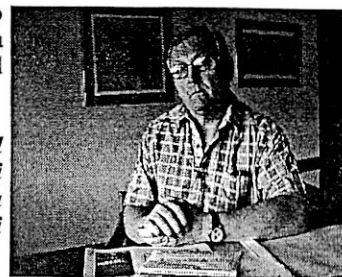
dolga mislim da je to stvar članov, ki so o njem bili do podrobnosti obveščeni na izrednem sestanku. To je bil v glavnem dolg za najeme /leases/ igralnih avtomatov in druge zedeve za obratovanje. Vsa natolcevanja, da je bilo osemsto tisoč dolga ne držijo. Ta številka se je pojavila kasneje, ko so se kot sem ze delno omenil vključili se stroški administratorja, celoten

Kako je nastala povezava s Panthersom, kdo je napravil prvi korak?

Možnosti so se pojavljale zelo hitro. Administrator je imel nalogo, da išče možnosti povezav v našem imenu. Poleg kluba Panthers je bilo v igri še nekaj drugih klubov, ki so bili zainteresirani za združitve. Te možnosti je administrator predstavil odboru in na tej osnovi smo se odločili, da poizkusimo doseči ugoden sporazum s klubom Panthers. Vspostavili smo potrebne kontakte z vodstvom Panthersa in na osnovi doseženih dogovorov smo potem sklicali sestanek odborov obeh klubov.

Da prve korake do Panthersa smo storili mi, saj je bila to možnost, da postanemo član verige enega od največjih klubov na južni polobli.

Komu je administrator vrnil sredstva in kako so se lahko upniki prijavljali? Je bilo dovolj časa za prijavo in kako ste obvestili prizadete?

Odgovor je zelo preprost in upam, da vsi tisti, ki so se prijavi to tudi vedo. Vsem tistim, ki so bili dosegljivi na naslove, ki smo jih imeli v naših datotekah je administrator poslal pismo, da v kolikor imajo vložen denar, ali če imajo kakšnokoli potrdilo o vloženem denarju, v vseh letih nazaj, v naš klub, lahko dobijo ta denar vrnjen. Ta postopek administratorja je bil storjen dvakrat, da ja ne bi prišlo do nepravilnosti, saj se ljudje selijo, toda žal ne spreminjajo naslovov v svojih članskih datotekah. Menim, da je bilo zaradi tako imenovanega bush telefona, ki je deloval od prvega trenutka, ko smo se znašli v neugodni situaciji, vsakdo obveščen, ne le v Avstraliji ampak tudi drugod po svetu. Vsi tisti, ki so poslali dokument o dolgu ali vloženih sredstvih - delnicah v klub, jih poslali administratorju, so dobili sredstva vrnjena takoj po zaključenem postopku. Administrator je samo za nekaj dvomljivih dokumentov povprašal za naše mnenje in takoj po naši odobritvi, poravnal tudi te. V nobenem primeru, tudi če je šlo za najmanjši papirček s podpisom, kjer je bila vpisana vsota, zahteve nismo zavrnili. Torej vsakdo je dobil vrnjen denar.

Kaj se je dogajalo z vloženim denarjem ustanovnih članov?

Že leta 1971 se je vedelo, da se ne vrača nobenih dodatnih procentov na vložen denar v kolikor gre kaj narobe, to je bilo sprejeto na občnih zborih članov in ljudje so to odločitev sprejeli. Med tem smo že marsikomu zaradi osebnih težav vložena sredstva vrnili že dosti prej. Torej so dobili vsi vrnjen denar v višini, ki so jo vložili. Seveda so nekateri dobili v vrednosti manj, toda klub v takšni obliki kot je bil prej, se pravi pred amalgamacijo je imel konec koncev odprta vrata za vsakogar za vseh dvajset let.

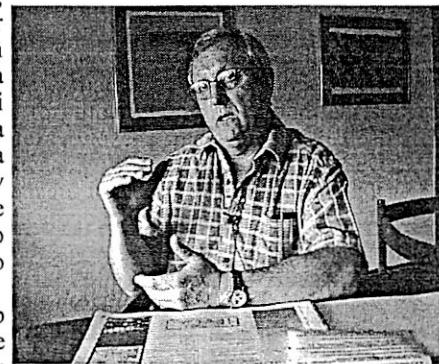
Po trudapolnih pogajanjih ste dosegli kompromis ter pričeli delovati v sklopu družine Panthers na zadnjem letnem občnem zboru Kluba Triglav - Panthers pa ste bili ponovno izvoljeni za predsednika odbora. Je to plačana funkcija?

Ne!

Kako deluje odbor? Je to samo slovenski odbor?

Tukaj moram zadevo razložiti malo širše. V sklopu verige Panthers je 13 klubov vključno matični klub Penrith, mi smo se, amalgamirali, kot vsi drugi klubi, to pomeni, da smo se združili v eno celoto. Vseh 13 klubov torej tvori eno podjetje s tem, da ima vsak klub svojo avtonomijo, svoje odbore, ki delujejo kot so delovali prej s to razliko, da smo v tej verigi soodgovorni kar se dogaja v celotni družini, če tako imenujem. N.pr. če odbori v kakšnem klubu pričnejo delovati proti skupnemu interesu ali sumljivo, potem lahko glavni odbor v Penrithu posreduje in zadevo uredi. Tudi na seminarju, ki smo ga imeli pred dnevi je bila poudarjena avtonomija klubov, saj vsak klub v svojem okolju, pozna svoje člane, najbolje ve kako mora delovati, da bo uspešen.

Mi imamo kot vsak klub svoj odbor, ki deluje primerno našemu specifičnemu delovanju. Klub Walecia, na primer ima prilagojen svoj pravilnik delovanja svojemu okolju. Gre za to, da se v vsakem klubu obdržijo posebnosti, nekdo ima recimo v svojem sklopu golf, mi imamo

slovenstvo in multikulturo. Tako imamo mi v odboru 9 članov od katerih je 5 Slovencev 4 preostali člani pa so lahko kdorkoli. V našem primeru imamo v odboru poleg Slovencev zastopnika rugbyja, zastopnika nogometa in zastopnika criket orga-nizacije. Ta raznolikost bogati delovanje kluba, torej se kar naprej nekaj dogaja.

Torej kako deluje klub, kako je voden?

Klub je voden preko odbora v klubu, gospodarsko pa je voden kot vsako podjetje, torej manager skupaj z delavci kluba, planira kaj se bo v klubu dogajalo.

Veliko se govori v slovenski skupnosti, da je položaj Slovencev v Klubu Triglav-Panthers le bolj navidezen, saj se dejansko lastništvo kluba pravzaprav nahaja v rokah avstralskega združenja Panthers. Kakšno besedo imajo sedaj v klubu Slovenci?

Slovenci preko odbora izražajo svoje želje, voljo in potrebe. Da, govori se, da nismo več slovenski klub. Slovenski klub smo bili dolga leta. Pred vrati v klub je pisalo Klub Triglav, torej smo bili ostro ločena etnična skupina, ki ni mogla več gospodarsko preživeti. Kmalu smo dodali še ime St. Johns Park Community Club, kar je takoj izboljšalo situacijo, saj so k nam pričeli prihajati tudi člani drugih etničnih skupin, vsaj iz sosedsstva, kar je takoj pomagalo klubu, da preživi. Po tem sedanjem združenju, kar se je zgodilo na osnovi skupne volje, pa je odvisno od Slovencev samih kako dolgo bodo želeli imeti ta svoj klub. Mi smo zadevo po mojem mnenju pripeljali do optimalne možnosti dolgoročnega obstoja slovenstva v klubu, vendar v kolikor Slovenci ne bodo zahajali v klub so bili vsi naporji zaman.

Ali obstaja kakšna časovna omejitev za katero imajo Slovenci pravico uporabljati klub oziroma klubske prostore na splošno?

Prav nobene omejitve uporabe ni, se celo poudarja se, da naj bi se čimveč slovenskega obdržalo, da bi čimbolj obdržali slovensko kulturo, da bi čimdlje obdržali šport, v našem primeru v balinanje. Vse zavisi od želje, da bi naši Slovenci zahajali v klub in se združevali. Klub ni gostilna, kjer je en lastnik, klub je last članov. Torej dokler bodo člani zahajali v klub, se srečevali, prihajali na prireditve, ohranjali slovensko besedo in običaje do takrat klub bo slovenski. Upamo, da se bo mladina pričela zavedati svojih korenin in iskati te stike ter pripomogla k ohranitvi Slovenstva.

Vlagate tudi v razne dejavnosti znotraj kluba in tudi v širši skupnosti. Kaj sponzorirate?

Sponzoriramo naše mesečne piknike, na katere prihaja premalo ljudi, da bi se pokrili stroški, torej so potrebna dodatna sredstva. Ne želimo namreč zmanjšati kvaliteto zabav ali hrane, torej vzdržujemo isto kvaliteto, pokličemo najboljši ansambel, žal je edini, ki ga premoremo vse to pa ima svojo ceno. Potem sponzoriramo šport, v tem primeru balinanje, to je tudi edino, kar nam je preostalo. Imeli smo še druge aktivnosti vendar so s časom zamrle. Če ne bi bilo teh sredstev se pri balinarjih marsikaj ne bi dalo napraviti, tako imajo danes nove uniforme, organizirajo izlete. Včasih se je balinalo enkrat na mesec, danes se balina poleg nedelje tudi vsako sredo, podeljujejo se nagrade in tako naprej. Vse te dejavnosti bi zamrle v kolikor ne bi bilo teh dodatnih sredstev. To so dejavnosti znotraj kluba. Kot sem omenil imamo criket, nogometase in rugby skupine, ti ljudje s svojimi dejavnostmi soustvarjajo del kluba. Seveda sponzoriramo tudi njih. Vse te skupine ne dobijo vseh sredstev v denarju, ampak tudi v drugih oblikah, na primer popusti pri najemu dvorane, pijače ali kaj drugega. V slovenski skupnosti smo priskočili na pomoč tudi Slomškovi šoli Merrylands. V kolikor bo šola delovala tudi v naslednjih letih bo seveda pomoč odobrili tudi v naslednjih letih.

Kakšna je višina sredstev, ki jih imate na razpolago?

Vsako leto dobimo od matičnega kluba Panthers, ki skrbi za vse klube, ne samo za našega 100.000 dolarjev na leto. To je za slovenske potrebe in potrebe dejavnosti, ki sem jih omenil. O tem komu in koliko odloča odbor.

Kakšen je uradni naziv kluba sedaj?

Uradno ime je Panthers St. Johns Park. V dokumentnih, ki so bili podpisani z obeh strani, pa je določeno, da se uporablja v glavah dopisov

napisnih ploščah in zunanji predstavitvi originalni logo Triglava, torej pri vsej uradnih dopisih se uporablja triglavski logo ali emblem, takšen kot je bil od vsega začetka ali ustanovitve kluba. Morda bi bilo prav, da tukaj predstavim še ostale Klube, ki so bili amalgamirani po istem postopku kot naš. To so: Bathurst Rugby League Club; Bathurst Bowling Club; Newcastle Club Nova; Newcastle Cardiff Club; North Richmond Sporting Club; Lavington Sports Club; Port Macquarie RSL; Port Macquarie Bowling Club; The Mekong Club; Panthers St John's Park - Triglav; Wallcia Golf Club; West Epping Bowling Club in Glenbrook Bowling & Recreation Club.

Kako čutijo položaj kluba člani Triglava, posebno tisti, ki so vložili veliko dela, časa in denarja v gradnjo kluba?

Menim, da kar dobro. Tudi sami prihajajo do zaključka, da je konec koncev le boljše kot je bilo prej. Ni se jim potrebno skrivati za vogali, da jih bo kdo vprašal, naj pridejo delat zastoj, potem, da je klub vedno čist, da je vedno odprt in da je vsakdo lepo postrežen in lepo sprejet kot, da je prišel domov. To so spremembe, ki so pričele pronicati ne le v posameznika ampak tudi v širšo skupnost. To spoznanje nakazuje, da smo se pravilno odločili in da je to dobra vizija tudi za bodočnost.

Sedaj že sami člani prepričujejo največje nejeverneže, da je situacija drugačna, boljša in da počasi izginjajo tudi negativni pogledi in govornice.

Kakšni so vaši načrti in možnosti za naslednja leta in bodočnost slovenskega delovanja v sklopu kluba na sploh?

Načrtov je kar nekaj. Najprej bo prišlo do rekonstrukcije prostorov, ki bodo dosti bolj prijazni kot so danes, prostori bodo bolj moderni, v klubu bo kuhinja, vključno z zadnjo tehnologijo v glavnem vse bo delovalo dosti bolj funkcionalno. Ko smo mi gradili klub, smo ga gradili za tisti čas za tiste potrebe, gradili smo ga amaterji, če bi ze takrat imeli profesionalca bi že takrat gradili dosti boljše. Danes te profesionalce imamo, to lahko rečemo, saj smo del grupe, in ti profesionalci so proučili položaj kluba, za katerega smatrajo, da je na enem od najboljših položajev v NSW, proučili so katere možne dejavnosti imajo izgledi preživetja in kako klub urediti, da bo obdržal originalnost. Se pravi čutiti se mora, da je klub bil napravljen od slovenske etnične skupine, torej bo v klubu še vedno dovolj slovenskih slik, motivov, da se bo vedelo za osnovni značaj kluba in kje so korenine. Imamo na primer štiri opeke, ki jih je blagoslovil škof Šuštar, te opeke bodo dobile posebno mesto. Cankarjev spomenik in drevesi prijateljstva, oljka in evkalipt ki sta ju posadila pomožni škof Lenič in sedaj že prejšnji predsednik samostojne države Slovenije Milan Kučan, bodo dobil poseben poudarek z razsvetljavo in razlago kdo sploh je ta slavni mož in kdo je posadil drevesa. Delamo na tem, da bi se na vidno mesto napravil mozaik, ki bi prikazoval našega očaka goro Triglav, z imeni začetnikov od leta 1971, naprej in seveda imeni, ki so si skozi vsa leta delovanja v različnih aktivnostih, če temu tako rečem, tudi zaslužili. Torej se bo čutilo nadaljevanje poti izpred trideset let in upam, da trud in prizadevanje vseh ni bil zaman.

Morda še vaša zaključna beseda?

Vsem vestnim članom in njihovim prijateljem želim v imenu Kluba vse najlepše, predvsem pa zdravja v Novem Letu 2003 z željo, da bi se še naprej kot prijatelji srečevali in združevali v vašem - našem klubu. Z istimi željami pozdravljam tudi vse Slovenske klube in Verske ustanove po Avstraliji in svetu, kjer koli so že, kot tudi našo staro in nepozabno domovino Slovenijo.

Najlepša hvala za pogovor, vam osebno, članom vašega kluba pa želim še mnogo let slovenstva in vesele praznike!

The voice- Of Slovenia

Year 2/No 27
November - December 2002

**Rather than being strictly a Slovenian Club we are now
a multi cultural club and proud of it.**

One day late last year, I was offered the challenge of managing the Triglav Club now called St Johns Park Panthers (Triglav). My first question... Where is St Johns Park?

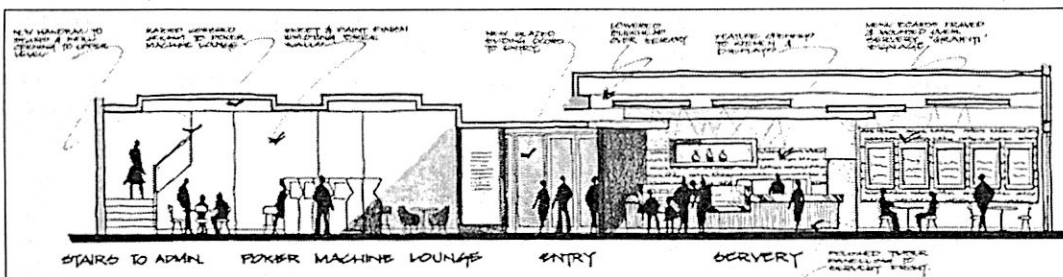
I am Lesley Blefari the General Manager of the St Johns Park Panthers (Triglav) Club with fifteen years of experience behind me in almost every aspect of hospitality and club life. This seemed to me to be a great challenge, and I have never been able to resist learning more about European culture.

After working with the original founders of the club and the people who have adopted it as their home away from home, I can feel their passion for what they have achieved and have slipped very easily into their fold. I have a great respect and understanding for their pride and their sense of loss. I am hoping that slowly the Slovenian people will see that they are now in partnership with Panthers to ensure the survival of this magnificent symbol of survival in a new country.

The Panthers Group believes this club has huge potential and in fact consider the potential so great that St Johns Park Panthers (Triglav) has been given priority over many other clubs in the group. All we need is 1% of the disposable income in this area and we'll be extremely successful. Already trade has increased due to longer trading hours, functions are booked every weekend and poker machine revenue is up. We have Slovenian people slowly rediscovering us again and neighbours choosing us rather than the larger clubs down the road because we provide friendly family style service.

Rather than being strictly a Slovenian Club we are now a multi cultural club and proud of it. We welcome all nationalities to visit us and have found ourselves a niche market in this area due to our flexibility and acceptance of rich and dear traditions. For example, in the last few months we have hosted a Hindu Wedding, Tongan Engagement, Filipino Wedding Anniversary, Assyrian Birth-day party and of course our regular Slovenian get-togethers.

Having said that we are now a multi cultural club, we still maintain a great emphasis on Slovenian heritage. That will be done in any way we can including donating to the Slovenian School at Merrylands, subscribing to the Glas Slovenije - Voice of Slovenia magazine for anyone to borrow, buying special books from Slovenija, maintaining the monument in the courtyard, running regular Bocce competitions and the dinner-dance each month.

The club is due for renovation as quickly as possible with a modernisation of the entire building, upgrade of the car park, new and modern catering facilities and an extra function room opening into the courtyard. Panthers Group will be spending around \$3.3M on us. My plans... to be the most successful small club in the Panthers Group but we need your support.

...Come and visit us soon if you live in Sydney or next time you visit Australia if you live overseas. We'd love to see you.

In the meantime may I wish everyone, no matter where you live, a very happy Christmas and may your hopes and dreams come true in 2003.

Christmas in Slovenia

Christmas is the most popular religious and family holiday in Slovenia, too. It has a long tradition of veneration and celebration, filled with the archaic Indo-European heritage, interwoven with later Christian performances. Christmas, which means in Slovene "little god" is connected with celebration of the myth of the Sun god and his son. It is set at the time of the winter solstice, when the old sun dies and is again re-born. It is the period around 25th December, when the old Indo-European peoples celebrated the new year, the start of a new cycle on the 'birthday of the invincible Sun God - Dies natalis Solis invicti.'

There are so many customs, beliefs, superstitions, traditions and magical events connected with Christmas in Slovenia that one could barely fit them into a thick book. The majority are part of the common European heritage, like the cult of greenery, fire and water and fortune telling and charming, giving presents, carol singing, Christmas baking, and later Christian additions, in which the Sun's is replaced by Christ's 'light of green fulfilled by the Christmas fir. Christmas fir only arrived here in the middle of last century from German lands, and the atmosphere of the crib, which came to Ljubljana in 1644 with the Jesuits. The most recent addition is actually written greetings cards, which appeared here, as elsewhere, in the 20s of the 19th century. Christmas songs by foreign and domestic authors are also very typical of Slovenia, as well as Miklavz (St. Nicholas), Christmas and New Year Fairs.

Apart from Christmas decoration, the oldest sign of Christmas is Christmas baking which also extends back to the pre-Christian period. The Christmas loaf differs from region to region. Three types are normally baked: wheat, rye and buckwheat.

These formerly ceremonial breads, with which various additions are associated, have magical properties and bring both people and animals health, strength and energy. The well-known Slovene carol singers are also connected with Christmas, New Year and the Three Kings. They are mentioned by Primoz Trubar, author of the first printed Slovene book (1550). The carol singers brought a blessing to the house for the coming year, health and luck to people and animals. They also walked through the town, as successors to the former early Slav pagan singers with the same role.

Slovene people speak of three Christmases: the real one and two little Christmases (on New Year's Day and the Three Kings). On these days, every family burned incense and the smoke brought magic power and, at the same time, expelled demons. Christmas is thus a truly hallowed and magical time.

Text by: Damjan J.Ovsec

Ali se da po slovensko? Se da! *Say it in Slovenian? Yes, we can!*

Zadnji dve leti so imeli v Sloveniji burne razprave glede zakona o rabi slovenščine kot uradnega jezika Slovenije. Eno izmed glavnih vprašanj je, kako zaščititi uporabo slovenščine? Stanje in ohranjanje slovenskega jezika je velika skrb v Sloveniji danes, nič manj kot v preteklosti. Vendar Slovenija danes ni edina dežela, ki se čuti ogroženo in želi zaščititi svoj jezik. Vpliv angleščine predvsem preko medijev čutijo vse evropske države in na različne načine ščitijo uporabo svojega jezika. Zakoni, ki se nanašajo na zaščito jezika kažejo, kako pomemben je jezik kot orodje suverenosti, in enakopravnosti, celo obstoja naroda. Za to je odličan primer zgodovina slovenskega naroda.

V Avstraliji imamo seveda neprimerno večji problem s slovenščino. Druga in tretja generacija, še razumeta nekaj slovenščine, ker starši ali vsaj stari starši govorijo slovensko, vendar otroci ne govorijo več. Kakšni so izgledi za četrto generacijo? Kot avstralska Slovenka druge generacije imam svoje misli o tem. Slovenski jezik me zanima kot bistveni pojav slovenske kulture, iz katere izhaja moj rod. Možnosti za učenje obstojajo, imamo jih celo več. Slovenščina se bo v Avstraliji lahko obdržala, seveda če bo volja. Svoje misli o tem bom povedala v angleškem jeziku, tako da bodo lahko brali moji sovrstniki in vsi, ki se zanimajo za ohranjanje jezika.

Spoken Slovenian is rapidly diminishing amongst the second and third generations born in Australia. Several reasons are given by the parents from Slovenia, as well as their children born in Australia: it is easier to speak in English, English is the important language to learn, and Slovenian isn't necessary. There is no doubt that it takes great effort to maintain, or develop knowledge of another language, albeit Slovenian or any other language which one learns at home, or at school. In the case of second and third generation Slovenians, who

already have some understanding of the language, they can maintain the language heard at home, and progress well - with some effort and some formal tuition. I refer to the case where both parents speak Slovenian, or where the children have learnt some Slovenian from members of the extended family such as grandparents, and there are cases where one parent is from Slovenia, and the children still have some knowledge of the Slovenian language.

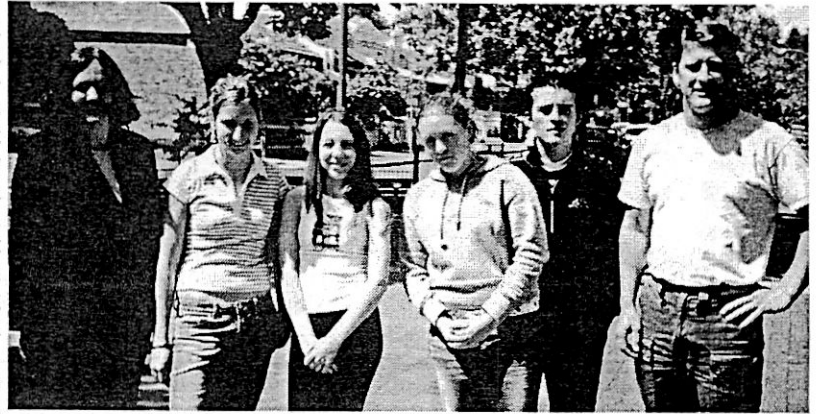
The opportunity to learn Slovenian language at school has long been available in metropolitan Melbourne. It is a secondary school subject, offered as an elective subject on Saturday mornings by the Victorian Education Department. Slovenian is amongst the forty-three languages available throughout Victoria at secondary level, and has been available as an optional school subject at secondary level in Melbourne and Geelong since 1977, and in Sydney since 1978. Many more parents could have taken up this opportunity for their children. One major constraint is that the classes are held weekly on Saturday mornings, and coincide with sporting activities, and tuition in dance and music. In Victoria, the Slovenian associations have in the past provided Slovenian language classes at pre-primary and primary level on other days of the week. Some of these classes have closed due to lack of interest.

Why haven't parents who are second generation Slovenians, and still know the language take these educational opportunities? It is possible with sufficient class sizes to run sessions on other days of the week also. Why do most third generation Slovenians only speak in English, even though they understand Slovenian?

I believe it is important that children be at least given the opportunity to learn Slovenian from an early age, and are encouraged to converse in Slovenian. Language is a part of one's heritage, and it is

parents' responsibility to hand on their knowledge. Children need to be given a real opportunity to learn it at the ideal age, when it is easily absorbed, that is, when they are learning to speak. Later when children begin to acquire the language of the environment, it becomes more difficult. However with some commitment the language of the home and family can be maintained and developed further, parallel to the language of the school. In Melbourne, the Slovenian Religious and Cultural Centre runs the Slomšek School, with classes at pre-primary and primary level. A fortnightly conversation session is available there for

contemporary Slovenian society. I also have interest in learning more languages, and found that Slovenian gave me a good basis for understanding other Slavic languages and was used in my Sanskrit studies. I also discovered another dimension Slovenian language; in the writings of many fine contemporary Slovenian poets and writers, whose works are also published in many other languages. Another option, and one that all learners eventually consider, is to go to Slovenia, and learn the spoken language there; this is possible at secondary level, as well as for the adults. To develop language skills further, speaking skills, a longer stay in Slovenia is ideal.

adults. The Slovenian Association Planica offers regular classes at primary level. There is also the option of private tuition.

On a personal note, I treasure the knowledge of Slovenian, my parents' legacy. I am a second generation Slovenian. Both parents had come from Slovenia, as a consequence of the Second World War. We spoke Slovenian only at home, and with a few family friends. Being bilingual was a matter of course. I recall that I was always pleased to have learnt another language. It is a connection to Slovenian culture, and my heritage. I developed my Slovenian language skills through reading and study. There is a wealth of resource material on the Web, where you can follow the daily news and events of Slovenian. There is also direct broadcasting of radio and television by RTV Slovenija. This has given me a channel of information about Slovenia, and is in the language of

There are various courses for Slovenian as a foreign language, which are offered by the University of Ljubljana and the Institute at Koper (for more detail look on the website www.Thezaurus.com, *Slovenian Language Resources, Slovenian Language Courses*). In 2002 at the Institute for Slovenian Studies of Victoria, the Director Sasha Ceferin, initiated the project Secondary Students in Slovenian schools. The first group of students will be attending Slovenian schools for two months in 2003, at the Diocesan School in Vipava and the Diocesan Classical Gymnasium in Ljubljana. The scholarships have been funded by the Office for Slovenes Abroad and the Ministry for Education, Science and Sport. The principals of both schools, Vladimir Anžel and Jože Mlakar, responded with great interest and were pleased to participate and host the students.

There is an upsurge of interest for Slovenian language

Slovenia in EU & NATO

Maja Kocijancic/STA

EU and Slovenia Wrap up Accession Talks after Nearly Five Years

Slovenia wrapped up accession talks with the EU at the Copenhagen summit last week and, after nearly five years, has opened the door for its full-fledged membership in the Union on May 1 2004. In the final phase of tough negotiations, the country managed to agree on fairly favourable financial terms of its membership - it will be a net beneficiary of EU budget funds, receiving EUR 250 million in the first three years of membership - plus some additional concessions.

Initial Offer for Compensations Rejected

Slovenian negotiators, with outgoing Prime Minister Janez Drnovšek and chief negotiator Janez Potocnik at the head, were satisfied with the outcome of the negotiations. "Our chief objective was to make sure that Slovenia should not become a net contributor outright upon EU accession, whereas now we shall begin our membership with substantial revenues," Drnovšek said. Initial calculations indicated that Slovenia, in the worst-case scenario, could be among those countries which contribute more to the common EU budget than they receive from it, but in the final round of negotiations the country secured net revenues of some EUR 83 million a year for the three years following accession. Moreover, the EU also offered Slovenia a cut in its mandatory contribution to the European Investment Bank (EIB). Slovenia would have had to contribute EUR 65 million to the EIB, but it managed to slash that figure by EUR 16.3 million in negotiations.

The deal between Slovenia and the EU was not reached until the second round of negotiations; Slovenia turned down the initial offer. "There was no headway in the first, morning round of negotiations, but in the second round the EU presented an offer that we then accepted," Drnovšek confirmed. He explained that the second offer included an additional EUR 48.7 million of funds for the period between 2004 and 2006 on top of the EUR 201m put forward as part of the first offer. This means that Slovenia would receive a bit over EUR 83 million a year, or about 0.4 percent of Slovenia's GDP, Drnovšek added. The sum represents approximately EUR 124 per capita for the three-year period. Slovenia is expected to receive the additional funds in the form of compensation payments covering the difference between Slovenia's contributions and receipts from the common budget. In line with the deal, Slovenia is to pay EUR 187m into the common EU budget in 2004. Meanwhile, it is to receive EUR 224m in EU budget funds. In 2005 and 2006, Slovenia's contribution to the budget is to be upped to EUR 285m and 294m, while it is to receive EUR 285m and EUR 324m. The Union used the fact that Slovenia was to receive EUR 45m of pre-accession aid in 2003 as its basis for its proposal on compensation payments. The original compensation offer of the EU therefore stood at EUR 135m. During negotiations, Slovenia managed to improve the EU offer by around EUR 115m to almost EUR 250m. Although Slovenian officials were satisfied with this offer, the country had set EUR 360m as the target figure.

Important Concessions in Agriculture

Slovenia also managed to obtain a number of other concessions in the final phase of accession talks over the past few weeks. In agriculture, it managed to secure a right to supplement direct payments to farmers from the national budget. From 2007, Slovenia will be able to supplement these payments so that they are equal to those of the current members of the European Union. Moreover, the country was guaranteed agriculture quotas that exceed current production levels. It also managed to negotiate a

right to claim a large share of funds for regional development that were yet to be distributed before the final phase of negotiations. "In agriculture, Slovenia won the most of all the candidates," outgoing Agriculture Minister Franci But noted after the negotiations. The country was somewhat less successful in negotiations on regional policy, but managed to secure some EUR 404 million from structural and cohesion funds in the first three years of membership. However, Slovenia was given the right to negotiate its division into more than one region after 2007. This would improve its chances for acquiring funds for regional development.

The negotiating efforts of Slovenia also led to an agreement by which the EU would contribute EUR 107 million for the establishment of the Schengen regime along the future external EU border. The sum is only a third of what the Slovenian negotiators had hoped for, but still 45 percent of the total costs Slovenia will incur with the project.

The unexpected offer by the Danish EU presidency was meanwhile quite well accepted. Slovenia was offered a seven-year transitional period in the liberalisation of its property market despite the proviso in the Europe Agreement which said that the market should open in February 2003. The solution adopted says that Slovenia will have the right to protect its property market in case of significant market imbalances caused by the opening of the market to foreign buyers during the first seven years of its membership. It will therefore be able to take measures that would protect the market in regards to the sale of forest, land and holiday homes.

Tough and Lengthy, But Successful Negotiations

In concluding the accession negotiations - begun in March 1998 following an invitation to enter talks exactly five years ago - Slovenia has practically attained one of its main objectives. It was not easy as the negotiations were tough and required several difficult decisions from Slovenia, often provoking controversy at home. "Yet Slovenia is now setting off on a completely new path," outgoing Prime Minister Drnovšek pointed out at the historic moment. "We are now where we had wanted to get," outgoing Foreign Minister Dimitrij Rupel added. Potocnik, who has been the chief negotiator with the EU since the very beginning, stressed that Slovenia is not joining the EU with a bad aftertaste. "We can be very happy with what we have achieved," he noted. At home, PM-designate Anton Rop said that regarding the actual financial deal, Slovenia got as much as the government had anticipated when drafting the 2004 budget.

As for the parliamentary parties, all but one voiced satisfaction with the outcome of accession talks. Representatives of the coalition and opposition parties agreed that Slovenia is facing some crucial tasks since results of the accession talks have to be implemented and a referendum on EU membership called. The opposition Social Democrats and New Slovenia also congratulated the entire negotiating team for having conducted talks successfully. The opposition National Party, by contrast, forecast that the outcome would prompt a slowdown of the Slovenian economy and social development.

What was agreed in the final phase of negotiations will now be incorporated into Accession Treaties which will be signed by Slovenia, and the nine other acceding countries, in Athens on April 16 2003. This will be followed by the ratification process in the present, as well as future member states. The latter will first hold referendums where their citizens will decide whether they want to join or not. It is still unclear when Slovenia will call its referendum, but it will certainly happen in the first half of next year. New members are due to join the 15-nation bloc on May 1 2004.

New Names for the New Year

Calendars are made for every day to bring something new. When days collect into one whole year, we feel as though the day after should be even newer. Since it is the first in a series of new days, our expectations of the days to follow are based on it. This year it looks like Slovenians had been preparing for them with particular care: if everything goes as planned, we will enter the new year as usual, but with a new Slovenian president, a new prime minister, a new government, and a new budget waiting for us.

How many new things, the new names we already know, will in reality bring, is of course as much a matter of assumption - as if we were hearing about them for the first time. Brand new names mean expectations that everyone handles on a personal level; expectations from names and people who are at least slightly known however, tend to be related to the very name or person in question. So there is no difference: in both cases it is a matter of subjective judgement, and human fallibility should be considered on both sides. It is therefore more reasonable to dedicate our pre-festive thoughts to guessing what will be hidden under the Christmas tree, even though it is sometimes impossible to avoid reflecting on what we can expect from the changes at the political top. Apparently, what we wonder about the least are the surprises that the new president, Janez Drnovšek, might spring upon us, as in all the years he spent as prime minister, we came to know him as a deliberate, thoughtful and unsurprising statesman. Outgoing Finance Minister Anton Rop, who has just been appointed as prime minister and will probably get the leadership of the government in the days when you are reading this text, has also spent such a long time in high profile government roles that his work has definitely shown what his future at the most responsible position will be like. The new government will be new by its number even more than its names. It will be the seventh Slovenian government in twelve years, and apparently three new ministers will become a part of it. The new budget will give them the chance of a two-year view, which means that one of the novelties might even be the possibility to work "with an extended plan", focused on development and long-term achievements.

Some of the issues will remain unchanged, and the persons responsible for them will also remain the same. In the history of the first years of our state, the EU and NATO will be remembered as the main accomplishments of 2002 only if they manage to go on and wrap up as successfully in 2003. There are things that reach farther than the calendar, and become true, no sooner than we cease considering them new.

Government reconstruction New Government Elected

National Assembly of the Republic of Slovenia has appointed the new government that will run the country until parliamentary elections in autumn 2004. The government, Slovenia's seventh cabinet since the independence, was voted in by 54 Members of the 90-seated Parliament, while 25 MPs voted against. Headed by the Prime Minister Mr Anton Rop (Minister of Finance in the government of Mr Janez Drnovsek), it will be composed of 16 ministers.

In the government are three new names: Mr Dusan Mramor became Minister of Finance, Mr Slavko Gaber is Minister of Education, Science and Sports, while Mrs Zdenka Kovac took the newly established post of Minister without Portfolio, responsible for regional development and coordination of structural policies.

The election of the new government finished the process of the government reshuffle, which has started when Mr Janez Drnovsek resigned from the post of the Prime Minister, after he was elected President of the Republic on 1 December. Mr Drnovsek will swear in on Sunday, 22 December.

Dr. Alja B.

Slovenia Treads a New Path

"In the last month Slovenia has achieved two important foreign policy goals - it has wrapped up membership negotiations with the EU and received an invitation to join NATO. Now the country's foreign policy efforts will be aimed at finalising membership in both organisations and participating in the debate on the future of the EU." This was a comment from Slovenia's Foreign Minister Dimitrij Rupel at a press conference held on Monday (16 December) on the results of foreign policy over the last two years and to present the foreign policy priorities until 2004.

"The final deal reached at the Copenhagen summit between Slovenia and the EU is in line with the country's expectations," Rupel said regarding the outcome of negotiations. However, he warned that the real work had only just begun as Slovenia still had to integrate into the EU where it had to prove its readiness and ability to contribute to the future development of the organisation.

Rupel stated that European Union accession would provide Slovenia with an opportunity to become established and make progress in the economic, academic, scientific, cultural, political and other fields and that, through participation in the common foreign and security policy, Slovenia would be able to intensify its active role on the international stage. "At the same time our experiences, primarily those related to South-Eastern Europe, will make a positive contribution to the European Union's role in the region," added Dr Rupel and reiterated that Slovenia would work hard to offer a bright future to the countries of SE Europe since only the prospect of inclusion in Europe could guarantee stability in the region.

When Slovenia joins the EU in May 2004 it will have a commissioner in the European Commission, and it will also take part in the European Parliament elections in June 2004. Moreover, it will also participate at the inter-governmental conference that is to reach a conclusion on the future structure of the Union. "The future make-up of the EU is such an important project that we want to take part in the decision-making process. The results of the IGC will only be legitimate if the newcomers are able to decide on the common future on an equal footing," said Rupel in an interview for the pre-Copenhagen issue of Slovenia News. Touching on Slovenia's bid to join NATO, the foreign minister claimed that a NATO invitation had not been as inevitable as some may have thought, since it required considerable effort to convince the member states that Slovenia could make a meaningful contribution to the alliance.

"Apart from the efforts to realise membership in both - the EU and NATO, Slovenia will also strive to nurture good relations with its neighbours, continue to participate in SE Europe and upgrade its network of diplomatic missions, while the country

Janez Drnovsek Sworn In as Slovenia's New President

Janez Drnovsek has been sworn in as Slovenia's new president in the parliament. After the national anthem was sung, Drnovsek addressed the parliament by thanking his predecessor Milan Kucan for his work to the benefit of Slovenia and outlining his vision of Slovenia's future.

The parliamentary session was opened by Speaker of the National Assembly Borut Pahor, who first thanked Kucan - on behalf of MPs and Slovenian citizens - for what he did for the country and its citizens during his terms in office over the past ten years. Pahor also mentioned one of Kucan's most frequently quoted statements; at the ceremony on 26 June 1991 when Slovenia officially declared independence from Yugoslavia Kucan said: "Tonight we are allowed to dream; tomorrow is a new day." Pahor also noted how future generations will remember Kucan as "the statesmen that people liked".

In a lengthy speech following his presidential vow, Drnovsek said that he is taking on a great commitment by assuming the post of president. He pledged, however, to do his work responsibly and to the best of his abilities, with respect and commitment to all citizens of Slovenia.

Drnovsek went on to highlight the main achievements of the "young country" and outlined the main priorities of his presidential term. At the end of the five-year term, he can see an audacious country firmly rooted in Euro-Atlantic organisations with a high international profile, a country that will be an "incubator of ideas, a meeting point of cultures, a bridge of co-operation and the safe fireplace of cohabitation between civilizational, religious and cultural traditions of the European west, east, north and south".

The new president stressed that he is starting his term just as Slovenia has a great historic opportunity - to finally enter the common European arena where it will be able to take an equal part in creating a future European continent based on common values.

He was quick to point out, however, that the beginning of the new period does not signal an end to our national history and the erasure of our identity. Slovenia will have to be even more determined to take care of the national identity, language, culture and arts; it only depends on us whether our values and culture would become a recognisable part of European heritage, he said.

Membership of the EU and NATO is a guarantee of the country's prosperity and safety, as well as credibility and economic success, said Drnovsek, who said he is honoured to be able to act as the supreme commander in a time when Slovenia helps create a new security and defence make-up of Europe on equal terms with democratic European countries.

President Drnovsek particularly highlighted the importance of Slovenia's integration into NATO. "We like to stress that Slovenia is a safe country, but safety is not a permanent good," said Drnovsek.

Slovenia cannot avoid the fact that it has already become part of collective security, which is faced with new security challenges. "That's why I'm convinced that as a member of NATO we'll be safer, and that advantages of NATO membership outweigh its potential disadvantages by far," he said.

In his view, the invitation to join NATO that Slovenia has received is of great importance for the country. At the same time, however, it tasks Slovenia with great responsibility for future actions.

The new president, who is also supreme commander of the Slovenian Armed Forces, said that while the armed forces are being reorganised, he would do everything in his power so that the armed forces would have efficient civilian supervision. Moreover, he would act towards increasing the role, status and reputation of professional and politically unbiased members of the Slovenian Armed Forces both at home and within international peace-keeping and humanitarian missions abroad.

Listing some of the strategic goals of Slovenia's foreign policy, Drnovsek stressed that a key to the country's security is settled and amicable relations with its neighbours. "It is our wish to develop such relations on the basis of mutual trust and co-operation in all areas," he told MPs.

He mentioned in this context a final recognition of territorial integrity from both sides and the unchangeability of state borders as well as the protection of minority rights and the care for their development plus strengthening of economic ties.

A solid co-operation has been established with Croatia within multilateral organisations, but bilateral relations remain burdened with some unsettled issues, said Drnovsek.

While one can sometimes hear people saying that Slovenia's relations with Italy should take a step backward to the times of insecurity, one can justifiably expect that such voices would be drowned by the respect of the adopted international agreements and obligations as well as the readiness for good-neighbourly co-operation, the new president said.

In Drnovsek's view, Slovenia's relations with Austria are developing towards co-operation in all areas, whereas relations with Hungary are very good in all fields.

It is in Slovenia's strategic interest to further consolidate relations with the U.S., not only within NATO, but also on a bilateral basis, he thought. The same goes also for the Russian Federation, particularly in economy.

"12 years after declaring independence, we can say that we have managed to achieve all the most important things; we have reached consensus on the basic values, we have created a safe, socially just and economically successful, tolerant country which has its place on the international scene and, most importantly, is forward looking," Drnovsek pointed out.

As a president, Drnovsek said he would pay special attention to the safeguarding and respect of human rights and basic freedoms. "With a tolerant dialogue, we must overcome old divisions and prevent the emergence of new ones ... we will only achieve this if Slovenia is a law-governed state and if everyone trusts the state and its legal instruments," he said.

The session was attended by Slovenia's top officials from all three branches of power, including the new Anton Rop government, as well as members of the diplomatic corps in Slovenia and Church officials.

New President Should Be President of All Citizens, Says Archbishop

Ljubljana, (STA) - The change in the office of the president of Slovenia means a kind of a new period for our state, Ljubljana archbishop and Slovenian metropolitan told the public TV broadcaster on Sunday evening. Franc Rode would like to see the new President Janez Drnovsek to be a president of all Slovenian citizens, rather than "only one faction".

Speaking for TV Slovenija in a traditional Christmas interview, the top Slovenian Roman Catholic official also said he wishes that the new president always advocated law and justice, both publically and privately. Moreover, the new head of state should also work towards raising Slovenia's profile abroad.

Listing some of former President Milan Kucan's achievements, Archbishop Rode stressed Kucan's efforts for what has been termed national reconciliation, as well as his decisive promotion of Slovenia's integration into the EU and NATO. "The Church in Slovenia is in favour of the country's integration into the EU, as well as NATO, because this is the safest and cheapest system of defence for our country," Rode told the TV station.

The Roman Catholic Church official was also hopeful that the policies of new Prime Minister Anton Rop would continue those of former PM Janez Drnovsek, and that Drnovsek's readiness to settle relations with the Church would also be present in the new government team.

Touching on the replacement of the education minister in the new government, Rode hopes that Slavko Gaber would make fewer mistakes this time than during his first stint as education minister from 1992 to 1999. Rode also said that compared to other European countries, Slovenia's school neglects love of one's country, cultural values as well as European and Slovenian tradition, which is based on Christianity.

According to the archbishop, the Church has been making efforts to increase its presence in the public. Since it was not present for 50 years, some now perceive its actions as meddling with politics, although it may only be about moral teachings. Archbishop for six years, Rode says that he has come to know in this period how hard it is to change people's way of thinking, their habits and character.

Rode also commented on recent cases of sexual abuse and pedophilia among priests around the world, which he considers a very serious issue. He believes it is good that the Church has been able to face this reality, to see the mistakes and condemn them.

It is true, however, that journalists tend to highlight mistakes in the ranks of Catholic priests, although this is a phenomenon present in all segments of society, he noted. Rode, who is not aware of any such case in Slovenia, also stressed that canonic law is very strict in persecuting these kinds of actions.

As for the legalisation of prostitution, the archbishop believes that the situation in Slovenia is not as urgent as, for example, in the Czech Republic, where the auxiliary archbishop of Prague has taken a public stance in favour of legalising prostitution.

Cheaper to Be in NATO Than Stand Alone

Ljubljana, (STA) - The NATO "membership fee" upon joining will amount to one to two percent of Slovenia's total defence budget for 2002, i.e. SIT 300m (EUR 1.3m), State Secretary at the Ministry of Defence Janko Dezelak said in an interview for daily Delo Friday. Talking about expenses, the Social Democrat said that he does not understand "the unbelievable persistence and fact-twisting of some respectable participants in the public forums on NATO".

The second expenditure item are the expenditures for increased number of Slovenia's experts and diplomats at the NATO seat in Brussels. They will gradually be introduced to their service from this year onward and are expected to be in full line-up in 2004. According to Dezelak, the group will number some 100 people, which would cost the country some SIT 1bn (EUR 4.3m) yearly.

The third indirect cost item relates to Slovenia's increased participation and contingent of Slovenian soldiers in peacekeeping missions around the world. The estimated costs for moving and keeping one motorised and logistically self-sufficient company of soldiers and officers (some 120 people) abroad amount to over SIT 1.2bn (EUR 5.2m) yearly. This concludes the story on costs of NATO, Dezelak was convinced.

As for costs of restructuring of Slovenian Armed Forces, the state secretary said that the reorganisation includes some 8,000 soldiers of regular professional army and 10,000 to 12,000 soldiers in reserves. The result of that will be increased defence expenditures from 1.5 to 2 percent of the GDP in 2008. However, this has nothing to do with NATO, stressed Dezelak and added that this is a sovereign decision by Slovenia on restructuring defence system aiming to modernise and rationalise the Armed Forces.

When asked to comment Delo's calculations that the pays for 8,500 professional soldiers and 6,000 reserves alone would amount to SIT 19bn (EUR 82.6m) yearly, Dezelak said that this estimate is a bit high, however, correct "in general terms". He also added that this is not related with NATO and that this sum would be reached by the end of the transition period and certainly not by the beginning of 2003.

If the Slovenians say No to NATO at a referendum, the country will be forced to give out more for the defence per inhabitant, Dezelak pointed out. The current expenditure of US\$ 150 would then rise to US\$ 300. The state secretary's opinion is thus that being part of NATO would prove to be a cheaper option than remaining on the outside.

NATO Support Grows in Wake of Membership Invitation

Ljubljana, (STA) - The decision of NATO to invite Slovenia to join has caused support for membership of the Alliance among Slovenians to grow, a poll published in Saturday's daily Delo shows. The percentage of NATO membership supporters has grown by more than ten percentage points to 49.2 percent over that in the days ahead of summit.

Meanwhile, opposition to NATO membership fell from 38.7 percent before the NATO invitation to 34.1 percent in the latest survey, carried out on 27 November. Moreover, 16.7 percent of the 692 persons surveyed were undecided, down six percentage points on the pre-summit survey.

The latest survey also reflects the prevailing anti-war sentiment in Slovenia. Having been asked about their view on Slovenian military participation in the case that another NATO member becomes involved in a military campaign, 51 percent said they oppose any Slovenian intervention. On the other hand, 37.8 percent of the polled support the involvement of the Slovenian Armed Forces.

The respondents expressed doubt about Slovenia's ability to be an equal in the Alliance decision-making process, with 49.9 percent saying that Slovenia would not get an equal chance to be involved in the process. On the other hand, 41.6 percent thought that Slovenia would be equally involved in the decision-making. Moreover, 73.3 percent of Slovenians believe that the U.S. has the main influence in the Alliance.

The survey also found that the percentage of Slovenians who intend to attend a NATO membership referendum increased by 3.4 percentage points to 86.4 percent. What is more, 63.9 percent of Slovenians believe that a referendum should be held on the issue, as opposed to 29.8 percent who see no need for it.

Small Countries Will not Weaken NATO, Robertson Says

Brussels, (STA) - NATO Secretary General George Robertson underlined that it has been a good year for the Alliance, as it has succeeded in restructuring, increasing its military capacity and inviting seven new countries to join over the last year. Touching on preparations for a possible attack against Iraq, Robertson told the public TV Slovenija network on Thursday that there has been no decision on the matter, but added that small countries could do their bit in case of intervention.

Robertson explained that small countries, such as Slovenia, can in case of war in Iraq contribute special forces, mountain units, special teams for weapons of mass destruction and other defence services. He told the Slovenian public TV service that professionalization of the armed forces is not an alternative, but a must in the new security environment.

Asked whether a failed NATO referendum in Slovenia would affect the accession process, Robertson stressed that he was confident Slovenians would recognise that this was the deal of a lifetime and will vote for membership. The question on whether to stage a NATO membership referendum together with one about the EU is a decision for the Slovenian authorities to make, he added. Slovenia is to take part in two rounds of accession talks in January of next year. These will also touch on the question of money. Robertson said it was clear that the new countries would have to invest more in defence. As he added, they were part of a previous system that is no longer suitable for the future.

Slovenia currently invests less than two percent of GDP for defence and will likely have to invest more if it wishes to be a strong member of the alliance, Lord Robertson told the network. Once Slovenia signs the accession protocol in the spring of next year, it will gain the status of observer. Having signed the protocol, the candidates will truly become a part of the debate, they will be able to express their view even though they will not yet be able to vote, Robertson added.

Invitation to NATO Just First Step, More Hard Work to Follow, Lipic Says

Brussels, (STA) - By fulfilling realistic goals and establishing itself as a credible partner, Slovenian Armed Forces contributed to Slovenia's invitation to join NATO, were the words of Armed Forces Chief of Staff, Brigadier Ladislav Lipic after the regular autumn session of Euro-Atlantic Partnership Military Council (EAPMC). However, the invitation is only the first step on the way to the Alliance and more hard work awaits the Slovenian armed forces, Lipic stressed in Brussels on Tuesday. The Slovenian armed forces have to establish themselves as a credible partner, capable of defending its country and co-operate in international operations, Lipic pointed out. He stressed two specific tasks which the Slovenian armed forces have to fulfil over the following years, namely establishment of professional armed forces and the final formation of rapid reaction forces.

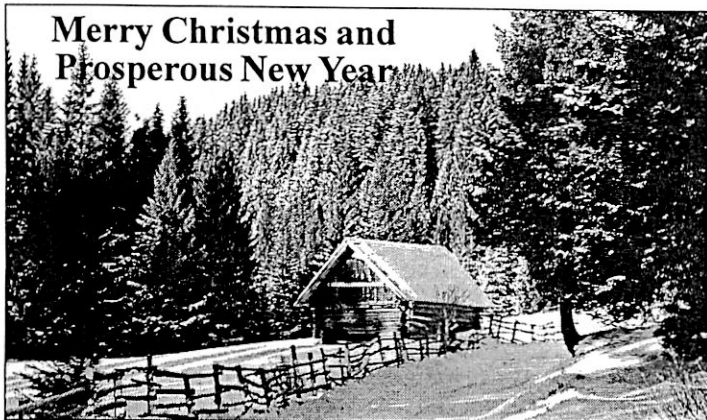
Professionalization of the Slovenian armed forces, which has to be carried out by 2008, is running according to plans, the brigadier said. The permanent line-up of the armed forces is increasing. This year the scheduled number of the employees has already been reached, especially among the soldiers, while the number of those in military service is gradually decreasing, Lipic explained. The compulsory military service will be terminated in 2004, he pointed out.

Rapid reaction forces will be established in full by 2008, while their core will consist of battalion combat group with full combat and logistics support. The group will number 700 to 1,000 people, according to Lipic. These forces will represent Slovenia's contribution to NATO as well as to the EU in its project of setting up joint defence and rapid reaction forces for regional crisis, the brigadier said. The 10th motorised company of the 1st brigade is going on its first mission at the beginning of 2003. It will take part in the NATO peacekeeping mission SFOR in Bosnia-Herzegovina. Together with Polish and Portuguese units, the 85 Slovenian soldiers will serve under U.S. command in sector North. Some Slovenians will also serve as high-ranking officers.

The next session of EAPMC will take place on 13 and 14 May 2003, following the conclusion of the accession talks between Slovenia and NATO and after the signing of the accession protocols, planned for March 2003. At that time, Slovenia could participate as an observer in the session of the NATO military council as well.

Merry Christmas and Prosperous New Year

study amongst second and third generation Slovenians in Australia. Many visit Slovenia and for the first time discover the real Slovenia of today - a modern European country and culture, with a remarkable and long history. They tend to be familiar with only a few aspects of Slovenian culture, traditions, customs, and cuisine, as practiced by their parents' generation. They are interested in speaking with relatives and friends in Slovenian, even though English is widely spoken among the younger generations. They soon find out that one learns much more about a culture through language. Consequently they are interested in attending language classes. Many indicate a preference for shorter courses. Often they understand some Slovenian but need the skills to be able to speak, read and write.

Sandi Ceferin, Sasa Ceferin and Aleks Kalc

In recent years, there is an ever-increasing demand for more self-study materials for Slovenian language. I was drawn into a very exciting and most creative language project of the Institute for Slovenian Studies of Victoria, the first comprehensive online Slovenian language course for beginners. This happened because of interest in Slovenia for such a course. Working in a dedicated team, we completed first the research into learning technologies and applications, and then the online course within three years.

We submitted the outline of the proposal in Slovenia at the end of 2001. Our online course has been designed, and customised for independent learning; it is self-paced, a systematic program, and self-assessed, with an audio component. The course is flexible, incorporating all the best practices of progressive language study methodology. A tutor referral programme can also be incorporated. We invested a lot of time and resources, because we believe this course would give Slovenian language learners a good basic grounding in the language. It would be suitable for those who cannot attend classes, or attend university courses in Slovenia, or stay there for a longer period necessary for language acquisition. The latest news is that an online course will be produced in Slovenia, and the first step will be to find students' needs. We may have to explore other options of producing language materials in another format, as learning technology programming is a time-consuming and therefore costly process.

Learning language has always been a challenge. It is a complex process, requiring time and persistence. It is the key to learning about a culture; the rewards are great. One learns more about the world and oneself through the process.

Sandi Ceferin
Melbourne, December 2002

Sports too Much on the Minds of Slovenians

Ljubljana, (STA) - The two minutes of emotion provided by athlete Jolanda Ceplak upon winning the women's 800-metre run at the European Championships in Athletics held in Vienna was selected the event of the year by the listeners of the public Radio Slovenija. For what we know, Ceplak actually broke the world record - but there are too many records to keep score of, Slovenia's leading daily Delo says on Monday.

The public radio broadcaster has marked Slovenian culture and history with many cult shows, ultimately coming up with the "Event of the Year". As the last few selections have shown, Slovenians are difficult to understand. Many occasions have marked their history over the past decade, yet their favourite events insist on being related to sports, the paper points out under the headline "Event of the Year".

Last year, the event of the year was Slovenia's qualification for the football World Cup, the year before, the title of course had to go to extreme skier Davo Karnicar's skiing from the top of Mt Everest, the paper observes.

Up until a few years ago, "The Event of the Year" was quite a serious matter, representing public-opinion on everything that the nation had failed to or did not dare afford. Now, it has been profaned to the level of sports events, Delo points out. This fact, the daily adds, may be seen as both positive and negative. It testifies to the strong spirit of the nation, which has strengthened over decades of fighting for survival, but at the same time it points to a new kind of nonchalance.

Scandinavians can afford that, but Slovenians have been in the midsts of politics and wars for too many a decade - it would be ridiculous and irresponsible to take the distance, Delo comments on the fact that sport - instead of politics - has become the only thing that Slovenians still jive for.

But the Slovenian territory is far from Mt Everest or the 800-metre course that Jolanda can run faster than anybody else. All this sporting curriculum cannot and must not be the final range of Slovenians' desires and ambitions, the paper concludes.

SE European Markets a Challenge for Slovenian Enterprises

Ljubljana, (STA) - There are over 105,000 small and medium-sized companies, employing between 5 and 250 workers, in Slovenia, which represents 99.7% of all enterprises in the country. According to Velko Glaner, head of public relations at the small business promotion centre (PCMG), the main problems these enterprises face are the lack of financial support and self-confidence when entering foreign markets, while their greatest challenge are the SE European markets.

From 45 to 50 percent of workers in Slovenia are employed by small and medium scale enterprises. In the recent years, their number has stagnated, as enterprises have settled their business organisation, production and employment policy.

The main problem these enterprises face is the question of gaining financial means for their current projects and services, or for the development of business in Slovenia and abroad. Financing is a great a problem in weaker, as well as in the successful enterprises, said Glaner.

Most of the small and medium enterprises which have decided to enter foreign markets have been successful. However, problems with foreign competition are caused mainly by language barriers and often over-modesty or lack of self-confidence. Because of this businesses do not show everything they have to offer, Glaner told STA.

Another problem Slovenian enterprises are facing is a rather expensive workforce. In order to prepare them for foreign markets, the Slovenian Economics Ministry, Labour Ministry and PCMG organise seminars and workshops for small and medium scale enterprises. Media is another means of keeping them informed.

The SE European markets are Slovenia's greatest challenge. Familiarity with the mentality and old business connections in the republics of the former Yugoslavia is undoubtedly a great advantage for enterprises. Former Yugoslavia used to be one of Slovenia's main export markets.

According to Glaner, the rising importance of the stability pact is due to connect Slovenian enterprises with the southern countries. It is to help the development of business exchange between Slovenia and the republics of the former Yugoslavia.

Leter from cricketers in Slovenia

Greetings and lep pozdrav to all members of the Slovene community in Australia from all cricketers here in Slovenia. As perhaps you already know, we have been playing cricket here in Slovenia since 1997. Initially Ljubljana Cricket Club was founded by a group of keen ex-pats, but since then we have expanded our activities, and we are now introducing cricket into schools in Slovenia, coaching local people and generally attempting to give the game deep roots here. For example, only on Tuesday of this week a group of six of us (including two Slovenes who were introduced to the game here) went to Skofiska Clasicna Gimnazija in Sentvid, Ljubljana to demonstrate cricket to a group of 16/17 year olds. We had a two hour session, with in the end about 60 kids playing the game for the first time. The sports teachers were so enthusiastic about it that they have asked us to go back next week for a second session. General information about us and cricket in Slovenia is available on our club website, at <http://www.ljcricket.com/>

At present there is only one cricket club here in Slovenia, in Ljubljana. We play in the Austrian league, as well as welcoming visiting sides from a variety of different countries. In 2001 we were pleased to welcome the Australian Crusaders to Slovenia.

We are in the process of registering the National Cricket Association as a drustvo, and setting up a juniors club in Ljubljana. Our plan is to hold the inaugural National Junior Championship, an 8-team tournament in Ljubljana in June 2003. Our ground is at Valburga pri Smledniku, about 15km north west of Ljubljana. In 2003, we will establish a second ground in the city of Ljubljana on land being provided by Mestna Obcina Ljubljana. The new ground is essential to increase the profile of and awareness of cricket in Slovenia, and to enable us to set up decent training and practice facilities. In a very important recent step forward, we were lucky enough to secure an excellent sponsorship deal with Harvey Norman, who have this year opened their first European outlet in Ljubljana. We are hoping to expand our activities as much as possible in the future. We would like to establish contacts with the Slovene community in Australia in order to promote the development of cricket in Slovenia. Our ambition is that cricket should be played in every school in the country, and that cricket should be the number one summer sport here. In particular, in pursuit of this we would identify the following areas of possible support:

1. If there are any members of the Slovenian community in Australia who would like to play cricket and perhaps do a little coaching on their next visit to Slovenia, we would be delighted to welcome them.

2. In the medium term, we would be very keen to send talented Slovene children to Australia on cricket scholarships. This project would obviously require sponsorship, so if there is anyone in the Slovene community in Australia who might be interested in helping us with this, we would ask you to contact us.

3. The expansion of our activities here obviously involves some cost. Should there be anyone in the Slovene community in Australia who might be interested in supporting cricket in Slovenia via provision of cricket equipment or other material support we would be delighted to hear from them.

Most important of all, however, would be the establishment of contacts between cricket lovers in Australia and in Slovenia. We would be delighted if you could forward this message to as many individuals and organisations in the Slovenian community as possible. Once again, best wishes to all of you from all cricketers here in Slovenia, and we look forward to hearing from you.

Kind regards, Alasdair Green Secretary, Ljubljana Cricket Club

Sports Journalists Name Ceplak and Pegan Best Athletes of 2002

Ljubljana, (STA) - Runner Jolanda Ceplak and gymnast Aljaz Pegan are the best Slovenian athletes of the year 2002, according to the association of Slovenian sports journalists. Ceplak and Pegan received the awards on Sunday evening at the Ljubljana conference and arts centre Cankarjev dom.

New Helicopter for Border Control

A 7.3-million euro contract was signed by the Slovenian Defence Ministry and the Italian-British company Agusta Westland on the purchase of an A109 Power helicopter. As Defence Ministry official Edvard Kraševac said on this occasion, the helicopter is expected to be supplied in April 2004, and would be used to control the state border as well as in rescue operations. This means however, that on the basis of a special agreement with the Defence Ministry, the plane will be used by the Interior Ministry, or its airborne police unit. The government took a decision to buy a helicopter for the purpose of control of the state border from part of the money that was supposed to be used for the purchase of a Falcon 900 EX jet. Following harsh criticism of its wastefulness, the government decided to buy a cheaper jet - Falcon 2000 EX - and to allocate the surplus to buy a helicopter.

Slovenia's Most Promising Company is Gorenje

Ljubljana, 23 December (STA) - Gorenje, Slovenia's leading household appliance manufacturer, leads the chart of top 100 Slovenian companies, published in the latest issue of the business weekly Gospodarski vestnik (GV) on Monday. The company, seated in the NE Slovenian town of Velenje, gathered 73 of 132 points in the GV survey, making it the country's most promising enterprise.

Joze Stanic, general manager of Gorenje, explained that the company's progress has increased rapidly over the recent years, mainly because of export activity. He stressed that with growth expected to slow in the next few years, main export markets are to prove even more crucial.

Inflation and the tolareuro rate are to be important factors also for the future success of the company, Stanic said. However, the Gorenje GM remains optimistic, even about the increased competition that the company can expect to face as Slovenia joins the EU.

Two Slovenian pharmaceutical companies were the runners-up to Gorenje in the top 100 chart. Krka of Novo mesto finished second with 69 points, while the Ljubljana-based Lek was ranked third with 65 points.

Also in the top ten were: caravan-maker Adria Mobil, car-seat cover producer Prevent, telecommunications company Iskratel, the Port of Koper, rubber manufacturer Sava Tires, oil trader Petrol, mobile services provider Mobitel, logistics company Intereuropa, brewer Pivovarna Lasko and software company Hermes Softlab.

The list of the 100 most promising Slovenian companies was based on eleven business indicators in 2001. These were gathered from traditional GV charts (top 300 exporters, 300 largest companies, 300 most successful companies, 500 fastest growing companies in the last five years). Only the companies with over 50 employees were taken into consideration for the chart. Another condition was that the companies had to deliver a report on imports and exports for the year 2001 to GV and allowed the magazine to gain information on the company's businesses.

The following indicators were also taken into consideration: 2001 revenues, revenue growth, 2001 profit, earnings per employee, capital yield, indebtedness, and export-import rate in 2001.

NOVICE IZ KLUBA TRIGLAV - PANTHERS

Redni letni občni zbor Kluba Triglav Panthers je članom kluba

Odbor Kluba Triglav-Panthers z Managerko Lesley Blefari in članom od direktorjev Kluba Panthers Penrith, Dorom Elksom

predstavil odbor, ki bo naslednje leto urejeval družabno, športno in – upajmo - tudi kulturno življenje kluba. Odbor sestavlja devet članov, od katerih je večina - pet -Slovencev in štirje člani, ki predstavljajo v glavnem druge aktivnosti, ki jih klub podpira, kot so rugby, cricket, soccer in pa splošno družabno življenje, ki v klubu poteka med tednom, kot so bingo, družabne igre in drugo. Večinsko razmerje – pet Slovencev proti štirim ostalim je bilo vnešeno v pogodbo o združenju s Panthers, ko so prevzeli vse gospodarske skrbi za klub in tako bo tudi ostalo, dokler bo sploh kaj Slovencev ali njihovih potomcev pripravljeno sodelovati v odboru. Ta odbor tudi odloča o uporabi denarnih sredstev, ki jih za potrebe Triglavške slovenske skupnosti vsako leto dodeli glavna uprava Skupine Panthers. V preteklem letu so se iz teh sredstev pokrivali stroški slovenske glasbe ob zabavah, stroški obiskov iz domovine, naj bodo glasbeni ali kulturni, financirale so se ugodnosti, ki jih ima balinarska sekcija kluba, darila in prosta hrana za otroke ob posebnih dnevih in ne nazadnje tudi finančna podpora Slomškovi šoli v Merrylands.

V letošnjem odboru imamo poleg "starih mačkov" Petra Krope, Toneta Uršiča in Franca Valenčiča še dva zastopnika druge generacije, Silva Pahorja in Walterja Šuberja, od katerih si veliko obetamo. Od avstralske strani pa so v odboru Vic Zappia, John Rapinette, Stephen Miner in Alice Tant. Za predsednika odbora je bil ponovno izbran Peter Krope.

Gospodarsvo kluba je še nadalje v rokah managerke Lesley Blefari, ki ima izreden posluh za potrebe slovenske skupnosti in se je naučila celo balinanja.

Občni zbor je razpravljal tudi o planiranih izboljšavah kluba, za katere že čakajo načrti odobritev pristojnih organov, med njimi je za nas najbolj pomembna ureditev restavracije v stilu "bistro", ki bo odprta vsak dan, pa tudi druge izboljšave, ki bodo napravile klub bolj privlačen in zanimiv, mogoče celo za našo mlajšo generacijo. Ob koncu je bilo podeljeno dosmrtno častno članstvo v klubu Marthi Magajna, ki zadnjih nekaj let vodi gospodarski del balinarske sekcije kluba in to po mnenju balinarjev kar s precejšnjim uspehom, pomaga pa tudi pri vseh drugih aktivnostih kluba in drugod.

Po dobri slovenski navadi se je vse skupaj zaključilo s prigrizkom in dobro kapljico in če je v vinu resnica, potem lahko rečemo, da so člani kluba Panthers -Triglav prav zadovoljni z življenjem.

Iz Verskega središča Merrylands

Mesec december ima zelo napolnjen program za vse slovenske organizacije in enako tudi za Versko Središče v Merrylands. Obisk Miklavža prvo nedeljo v decembru in nastop učencev Slomškove šole je pripeljal kar veliko število staršev in starih staršev. Ti so bili upravičeno ponosni na malčke, ki so vsi že iz naše tretje generacije, pa so se le naučili zapeti slovenske pesmice in povedati celo nekaj zgodbic v slovenščini, ki so si jih sami izmislili. Učiteljice Slomškove šole so opravile dobro delo z njimi.

Pater Filip Rupnik se je ravno vnil iz bolnišnice, kje je prestal operacijo, ki naj bi bila precej enostavna, vendar je zaradi infekcije postala bolj komplicirana in se mu je zato bivanje v bolnici malo podaljšalo. Ves bled in slaboten pa je že naslednjo nedeljo že so-maševal in vsi verniki smo potihem izmolili še eno molitev za to, da bi kmalu spet okreval in da bi bil spet med nami krepak in poln življenja, kot smo ga navajeni.

Bliža se Božič in v Verskem središču Merrylands se pridno pripravljajo na ta veliki praznik. Dan po Božiču pa je hkrati tudi Dan Slovenske samostojnosti, ki ga vsako leto proslavimo v dvorani Verskega Središča. Tako bo proslava s plesom tudi letos, na Štefanovo ali na Boxing Day, kakor pravilo v Australiji, letos pa imamo še posebno prijetno novico: Na ta dan bo izžrebana posebna loterija, v korist Slomškove šole in vzdrževanja Verskega Središča, kjer je prva nagrada povratna karta v Slovenijo, ki jo je podaril naš rojak Toni Tomažin. Druge nagrade so DVD (darilo SD Sydney), ducat dobrega vina in steklenica whiskeya (darilo Kluba Triglav-Panthers), hamper prekajenih mesnin (darila Mesnice Gojak iz Burwooda), voucher za \$ 50.- za frizerske usluge (Frizerka Mira iz Fairfielda), posebno enkrat napolnili dvorano, ki je bila včasih kar premajhna za vse, ki so prišli na skupno po-božično slavlje.

Fotografije in tekst: Martha Magajna

Miklavževanje

Spet je tisti čas leta naokrog, ko se otroci veselijo daril, pa naj jih prinese Dedek Mraz ali kakor je med Slovenci navada, sveti Miklavž. Obiskal je tudi Triglav Panthers in razveselil malčke, katerih večina so že tretja generacija Slovencev v Avstraliji. Učiteljice iz Slomškove šole, Danica in Carmen sta vodili tudi petje božičnih pesmi, spremljali so jih muzikantje ansambla The Masters, ki pa res znajo igrati vse, od otroških pesmi, ki so privabile

vse malčke na plesišče, preko božičnih pesmi, polk in valčkov, pa do modernih zvokov, če je v publiki dovolj mladih.

Poslovlili smo se tudi od gostje iz domovine, dr. Brede Čebulj-Sajko, ki nam je dala še zadnje nauke, kako urediti naše slovenske arhive, da ne bo zgodovina avstralskih Slovencev izginila v pozabo, Miklavž pa je poleg otrok obdaril tudi nekatere odrasle, če so bili dovolj pridni, najbolj pridnim članom iz zgodovine kluba pa je za zasluge prinesel lepe plakete s priznanjem in dosmrtnim častnim članstvom.

To so bili: Stane Petkovšek (ki se sedaj nahaja v Melbournu), Karlo Samsa, Danilo Šajn, Mari in Milan Ostrič, Karlo in Milka Lenarčič in Martha Magajna.

Otroci Slomškove šole

Miklavž v Klubu Triglav Panthers

Življenska pot Marije Copot

November je mesec mrtvih - čas, ko se spomnimo tistih, ki so nam bili najdražji, a nam jih je kruta usoda iztrgala iz naročij vse preveč rano. Nekateri počivajo v tuji, nepoznani zemlji že leta in leta, v zemlji, katere sploh nikdar niso imeli priložnosti prav spoznati. Kruta smrt jim je pretrgala mlado nit življenja in jih položila v grob večnega počitka. Tudi majhnim in nedolžnim otrokom smrt ni prizanesla. Ostal je le spomin in večna bolečina.

Marijo Copot sem spoznala 1958. leta, kmalu po mojem prihodu v Newcastle. Odkar jo poznam, je vedno bila močna in pokončna oseba, zelo skromna, dobra, skrbna in poštena žena ter vzorna in ljubeča mati devetih otrok. Še vedno sva dobri prijateljici in vsako najino srečanje je veselo, pristrčno in iskreno.

Marija je bila rojena v Hrasenskem vrhu blizu Radenec, kjer se izlivajo obronki Slovenskih goric ob reki Muri v širna in rodovitna polja preko Prekmurja vse v Madžarsko. Pozneje se je družina preselila v Rožički vrh (občina Sv. Jurij ob Ščavnici), kjer so živeli in delali v Senčarjevi viničariji. Oče Jožef je bil le bolj redko doma. Delal je vsamogoča dela pri raznih kmetih dalec naokrog. Domov je navadno prišel v soboto, se preoblekel in spet odšel. Žena Neža, rojena blizu Male Nedelje v Slovenskih goricah, je težko delala kot viničarka v zameno za stanovanje, poleg pa skrbela, da je vedno večja družina imela kaj za jesti. Rodili so se štiri otroci: Marija, Anton (Tunek v prleškem dialektu),

Slavek in Ludmila (Milika). Oče je umrl za tuberkulozo.

Hude življenske okoliščine so prisilile starše, da so morali otroci iti zelo mladi služiti k raznim kmetom. Tunek je bil prvi, ker pa je bil prevečkrat tepen in lačen, je vedno pobegnil in se s sedemnajstimi leti prijavil v nemško vojsko, iz katere se razen kratkega dopusta nikoli ni vrnil. Še danes družina ne ve, kje je njegov grob.

Marija je služila le nekaj kilometrov od doma pri Senčarjevih na Cakovi. Ni bila lačna ali tepena, vendar, ko se je po osmih in pol letih vrnila k materi, vse kar je zaslužila v tolikih letih, je bilo le tisto, kar je imela na sebi oblečeno.

Otroci so dorasicali in vojna vihra se je razvijala po Evropi in po svetu. Neki vroč poletni dan je Marija na vlaku proti Grazu spoznala Jožefa (Jožka) Copota, po rodu Slovenca, rojenega v Grazu, kateri je živel v Lukavcih blizu Ljutomera. Začelo se je drugo poglavje Marijinega življenja.

Ljubezen se je vnela in bodočnost je izgledala rožnata. Toda...

Iz zveze se je rodila hčerka Alojzija (Lucy). Ko se je vojna končala in čeprav je bila odločitev za Marijo izredno težka in boleča, je Jožko uporabil zlobne grožnje in pretnje, da sta pobegnili v Avstrijo, a Lucy je ostala pri stari mami v Sloveniji.

Marija je od časa do časa slišala hude govornice o Jožku. Dolgo ni verjela, vendar je končno morala sprejeti resnico, da je imel Jožko v Sloveniji ženo in dvoje otrok. Sama je bila v drugem stanju. Istočasno je spoznala, da njen mož ni bil samo poročen, ampak tudi hud z jezikom, alkoholom in delom in zelo ljubosumen.

Da je družina lahko emigrirala iz Avstrije, sta se morala civilno poročiti, in tako je Jožko postal bigamist. V tistih povojnih časih, je bilo zelo enostavno predstaviti oblastem vsemogoče lažne dokumente in oblasti nikoli niso izvedele resnice. Avstralija je bila edina, ki je bila pripravljena sprejeti družino: Jozka, Marijo, 3 otroke rojene v Avstriji in eden na poti. Copotovi so prispeli v Darwin z avionom 1949. leta, in iz Sydneya šli direktno v lager Greto, kjer so ostali nekaj manj kot dve leti.

V Maitlandu, NSW, so kupili zemljišče in postavili sprva skromno barako, pozneje primerno stanovanje. Marijina mama in najstarejša hčerka Lucy sta prišle v Avstralijo 1956. leta po redni poti. Do 1957 sta se narodila se dva otroka: Anna in Jožef.

3. januar 1957 je bil vroč poletni dan. Jožko se je odločil, da gre ribit v Hunter River. Ta reka teče skozi mesto Maitland. 1955 leta je ta ista hudo poplavlila celotno mesto. Kot vedno, Marija je šla 3. januarja delat. Čistila je neko stanovanje, prala in likala, in tako finančno pomagala številni družini. Otroci Marija, 10, Karl, 9, Julija 8, in Frank, 7 let, so šli z očetom: oče bo ribaril, otroci se bodo kopali. Še sosedov sedem let star fant je šel z njimi. To so že velikokrat napravili in vedno je bilo veselo. Otroško veselje!

Nekaj pred enajsto uro je prišla Julija k očetu. "Ata, a bomo šli ze kmalu domov? Jaz sem lačna." Ko je oče odgovoril, naj še samo malo počaka, se je vesela vrnila k njeni družbi. Kmalu za tem je oče slisal lajati domačega psa Luksa, vendar ni polagal veliko pozornosti na lajanje.

Ko se je čez kratek čas Jožko pripravil, da gre domov, je začel gledati, kje so otroci, vendar ni našel nikogar. Na obrežju je našel le otroške obleke, ne pa otrok. Njigovi klici in iskanje ni prav nič pomagalo. Otrok - vseh pet - ni bilo nikjer. Začela se je panika in iskanje. Prišli so drugi ljudje, prišla je policija, vendar razen oblek, nikjer nobenega sledu o otrocih.

Marija je prišla iz dela. Nasproti ji je prihitela Lucy: "Mama, otroci so se izgubili". Strah, upanje, bolečina, čakanje - le kdo lahko opiše! Iskanje se je končalo, ko je sredi popoldneva domači pes Luksi s svojim lajanjem opozoril prisotne, kje naj iščejo. Moški, ki je skočil v vodo, ko je spet prišel na površje, je v naročju držal truplo 7 let starega nečaka. Trupla Marije, Karla, Julije in Franka so sledila.

Ta skromna in ljubeča mati, ki je do takrat rodila sedem otrok, je v enem samem trenutku izgubila štiri otroke v tuji zemlji, brez znanja jezika in brez podpore od zunaj. Niti ni vedela, kam se obrniti za pomoč v nesreči. Ni imela na razpolago svetovalcev, kot jih imamo danes. Le kako je ta mati prestala tako strašno in kruto tragedijo?

Predvideva se, da so se otroci držali za roke in skupaj skočili v vodo, v jamo, iz katere niso več našli izhoda. Pogreb je bil 5. januarja 1957. Vodili so ga lokalni avstralski duhovnik, poljski duhovnik iz Maitlanda in p. Bernard Ambrožič. Pokopani so v skupnem grobu v East Maitlandu.

Copotovi so ostali če nekaj časa v Maitlandu, potem so se preselili v Sydney, kjer Marija se danes živi v Campbelltownu. Še dva otroka sta se rodila v Sydneyu - Roman in Viktorija.

Jožko si nikdar ni več opomogel. Zadnja leta je preživel v domu za ostarele in umrl 1976. Stara mama je bolehalo 10 let in Marija jo je negovala vsa leta. Zelo veliko je pretrpela.

Ker Jožko ni bil več sposoben za delo, je Marija - vedno steber družine - vzela vaje v roke ter šla delat tako dolgo, da je odplačala hišo in spravila otroke skozi šolo. Poleg rednega dela, je še vedno z njenimi pridnimi rokami prislužila in prihranila kakšen dolar. Navadno je to bilo likanje in pletenje. Vedno je bila izredno skromna, včasih morda celo preveč skroma.

In danes? Čeprav ji morda zdravje tu in tam kaj ponagaja, že enajst let dela prostovoljno pri St. Vincent de Paul Society. Zakaj? "Grem od doma, sem med ljudmi in rada delam. Veliko ljudi rabi pomoč!"

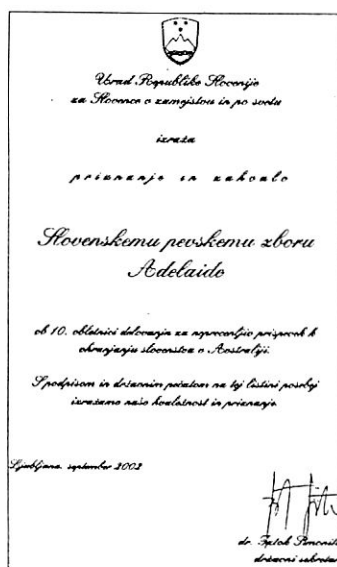
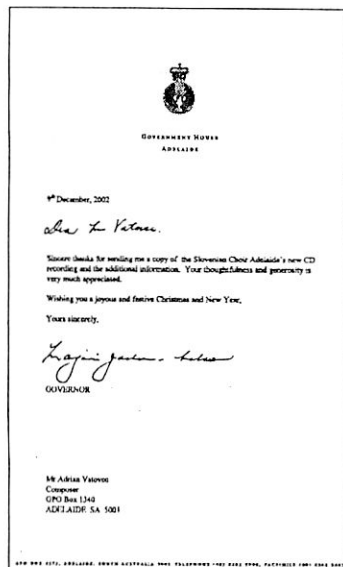
Tudi to je naša zgodovina. Morda si tudi taki ljudje kot je Marija zaslužijo medalje!

Visoka priznanja za 10 letno delovanje pevskega zbora Adelaide - novi CD

Slovenski pevski zbor Adelaide je prejel ob 10 letnici visoko priznanja od Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, ter priznanje governerja Južne Avstralija ob prejemu njihovega CD.

Zboru, ki deluje že desetletje in promovira slovensko pesem lahko samo čestitamo. Škoda, da je takšnih primerov v naši avstralski Sloveniji tako malo.

Božični čas - premišljevanje!

Po vseh naših društvih v Avstraliji posvetimo veliko časa za premišljevanje ob božičnem času.

Živimo v upanju, da nam bodo Božični prazniki in Novo leto 2003 prinesli več dobrega, kot pa slabega. Bogastvo ni vse, kar nas osrečuje. Največje bogastvo je, če lahko živimo v miru in razumevanju, katerega pa na žalost primanjkuje po celem svetu.

Na srečo so med nami otroci, ki se ne razumejo in se ne zavedajo, kaj jih čaka v bodočnosti.

V nedeljo 8. decembra smo imeli v našem klubu "Planica" v Figtree miklavževanje. Najprej smo se zbrali v naši cerkvi "Vseh svetnikov" pri sveti maši, katero je za nas daroval pater Valerijan, kod običajno vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu. Takoj po maši ob petih popoldan smo se zbrali v dvorani z našimi malčki in budno čakali, kdaj se bo sveti Miklavž pojavil na vratih. Sam sem opazoval reakcijo na otroških obrazih, na obrazih ni bilo zaskbljenosti pa tudi mržnje ne - zaresi so od veselja in radosti v pričakovanju, da jih bo Miklavž obdaril z dobrotami, za katere so poskrbeli starši in društvo.

Po obdaritvi otrok smo izžrebali srečne dobitnike izmed naših sodelavcev in poslušalcev Slovenskega radija na WOX-Fm - Wollongong.

Prvo nagrado - romantično večerjo za dve osebi je dobila Slavka Podbevšek, darilo pa je prispevala Gospa Eleonora White.

Drugo in tretjo nagrado 6 mesečno naročnino za "Glas Slovenije" pa sta dobila Zvonko Groznik in Milena Kimovec. Drugo in tretjo nagrado pa je prispeval Urednik Glasa Slovenije, Florjan Auser.

Vsem sponzorjem iskrena hvala.

Božični in novoletni prazniki so postali preveč komercialni, in večina podjetnikov skuša spraviti čim več denarja v svojo blagajno, s tem pa zanemarjamo pravi pomen božiča - spomin na rojstvo Kristusa.

V Wollongogu nas je ponovno obiskala naša stara znanka Dr. Breda Čebulj Sajko iz Ljubljane. Zadnjikrat je bila med nami pred dobrimi desetimi leti.

Letos je bila poslana po službeni strani, da pregleda naše Slovenske arhive pri Slovenskih društvih in klubih v N.S.W. z namenom, da se ohrani naša slovenska zgodovina v Avstraliji.

Kaksna škoda, da je moralo miniti skoraj 50 let, da so se prebudili naši slovenski voditelji (se prej bi se morali zbuditi jugoslovanski), da so končno le spoznali, da so tudi Slovenci po svetu doprinesli svoj veliki delež, do uveljavitve Slovenije v svetu. Sicer pa moramo priznati, da so se zadeve v zadnjih letih precej izboljšale.

Vsi vemo, da naša generacija počasi izumira, da novih slovenskih priseljencev sploh ni, da se na naso drugo in tretjo generacijo ne moremo preveč zanašati.

V zadnjem času, se je precej naših rojakov - upokojencev - odločilo, da bodo preživeli svoja preostala leta v svoji rojstni domovini Sloveniji. Sedaj pa je čas, da nam Slovenski voditelji lahko pokažejo, kaj oni lahko storijo za nas povratnike. Morda "Slovenski dom za povratnike" v Ljubljani ali kjer koli, prostor, kjer bi se lahko zbirali in obujali spomine povratniki iz celega sveta. Prepričan sem, da ne zahtevamo preveč.

Za Silvestrovo bodo klubski prostori v Figtree odprti. Poslužili se bomo glasbe iz CD-jev in kaset. Vsi ste lepo vabljeni na zabavni večer in prihod novega leta. Zgodnja polnočnica v naši cerkvi "Vseh svetnikov" v Figtree, pa bo v torek 24 dec. ob 8 uri zvečer. Eno uro pred mašo pa bo prepevanje božičnih pesmi.

Blagoslovljene Božične praznike in srečno novo leto 2003

Vam želi Ivan!

Ob desetletnici pevskega zbora Adelaide je izšel novi CD. Člani zbora so: Alda Batista, Ivan Benc, Emil Borlak, Mimi Božanič, Danilo Dodič, Karlo Filipčič, Franc Goyak, Tone Gustinčič, Marjo Jenko, Jože Jerebica, Franc Končina, Ana Likar, Polda Vatovec. CD lahko naročite za ceno \$ 20 +\$4 za poštnino pri Adrianu Vatovcu - GPO Box 1340 Adelaide 5001 SA. CD lahko kupite tudi v Australian Music Centre The Rocks, Sydney

CURTRAX

QUALITY CURTAIN HARDWARE
<http://www.curtrax.com.au>

Slovenski klub "Planica" iz Wollongonga želi vsem rojakom tukaj, doma in po svetu, Blagoslovljene Božične praznike v novem letu 2003 pa veliko miru, zdravja in medsebojnega razumevanja! Za odbor: predsednik Ivan Rudolf!

MISLI – Thoughts 1952 – 2002: 50 let - Zlati jubilej

MISLI, informativni mesečnik za versko in kulturno življenje Slovencev v Avstraliji, je bil ustanovljen leta 1952 v Sydneyu. Na dan spreobrnitve apostola Pavla, 25. januarja 1952, jih je iz Sydneya iz naslova 45 Victoria Street, Waverley, odposlal pater Beno Korbič, prvi urednik. Od tedaj obiskujejo slovenske domove po širni Avstraliji in nosijo sporočilo o žitju in bitju slovenskega občestva pod avstralskih Južnim Križem tudi v širni svet.

V letu 2001 smo slovenski frančiškani praznovali 50-letnico delovanja med Slovenci v Avstraliji. To leto je bilo tudi zlati jubilej Misli, ki smo ga še posebej počastili z jubilejno barvno izdajo Misli za januar in februar 2002. Tam lahko najdete kar precej gradiva o vseh urednikih in življenju revije skozi 50 let. Lani so slovenska verska in kulturna središča v Avstraliji izdala tudi zajetno knjigo avtoric Drage Gelt in Veronike Ferfolja Pax et bonum – Mir in dobro (384 strani), ki prikazuje delo slovenskih duhovnikov in sester v Avstraliji v letih 1951 – 2001.

V življenju sem imel milost srečanja s patrom Benom Korbičem, ki je s p. Klavdijem Okornom začel orati brazde slovenske pastorale in tiskane besede v Avstraliji. Za njima je Misli urejeval p. Rudolf Pivko (od maja 1953 do septembra 1955). Veliko kampanjo za življenje Misli je začel leta 1956 urednik p. Bernard Ambrožič, ki je Misli urejeval od oktobra 1955 do februarja 1972. Marca leta 1972 sta se uprava in uredništvo Misli preselila v Melbourne k patru Baziliju Valentinu, ki je Misli z znanjem in ljubeznijo urejal vse do prerane smrti 26. julija 1997. Julijske Misli 1997 je v večini uredil še p. Bazilij, dokončal pa že novi urednik p. Metod Ogorevc ob pomoči Katarine Mahnič, ki je urejala Misli do julija 2001 in sedanjega urednika p. Cirila, ki je z Brezij prišel na pogreb p. Bazilija. Pater Metod je bil urednik in upravnik Misli do avgusta 2001, ko je odšel na ameriške Brezje za gvardijana. Tako je bilo potrebno po 50 letih, odkar sta prišla prva dva frančiškova brata med Slovence v Avstralijo, da je šel najmlajši slovenski frančiškan v Avstraliji služiti v Ameriko.

Sedanji urednik p. Ciril A. Božič je prevzel Misli septembra 2001, urejevanje pa laična misijonarka Marija Anžič, ki je pred tem pet let delovala kot laična misijonarka na jezuitskem misijonu v Zambiji.

Misli tiskamo sedaj v 1700 izvodih. Tiska jih tiskarna Distinction Printing (Simon Špacapan, Simon Kovačič in James Rizzo). Že nekaj let pa jih je mogoče brati na internetnem naslovu Stičišča avstralskih Slovencev g. Florjana Auserja iz Sydneya: <http://www.glasslovenije.com.au/verweb/Misli/misli02.htm>

Upam, da bodo Misli kljub pešanju naših moči in oči še naprej zapisovale in oblikovale življenje slovenske skupnosti v Avstraliji. Z Božjo pomočjo in našim prizadevanjem!

urednik in upravnik
pater Ciril A. Božič OFM

Občni zbor Slovenskega društva Sydney

V nedeljo 17. novembra smo člani SDS zborovali na rednem občnem zboru in tako opravili svojo dolžnost, da smo pregledali delo preteklega finančnega leta, odstavili delovni odbor in izvolili novega. Volitev sploh ni bilo treba, saj novih kandidatov ni bilo dovolj, da bi imeli koga viliti. Od starih odbornikov sta še odstopila Marta in Stane Tomšič, edino novi član, ki smo ga, milo povedano, skoraj prisilili, da je pristal na odborniško mesto je Pavle Bogataj. Brez dvoma bo koristna delovna moč, saj ima veliko izkušenj, pred več kot dvema desetletji, ko smo bili še na hribčki v Horsley Parku se je dokazal, da zna delati!

Odbor SDS Slavko Prinčič, Lojzek Varga, Ivan Koželj, Mira Smrdel, Robert Fisher, Erika Žižek

Zanimivo je opazovati zборе zadnjih deset let, kako potekajo hitro in mirno. Kako malo je zanimanja, kako nihče nič ne vpraša, ko dobijo člani besedo. Kot, da se nikogar nič ne tiče "odborniki so itak zato, da delajo, saj zato naj gredo v odbor"!

Ne zavedamo se, niti vprašamo kako bo sedem odbornikov delalo in vodilo društvo. Smo jim sploh hvaležni za njihovo delo in trud, ki ga vlagajo za dobrobit društva? Javne pohvale ali zahvale sploh ni bilo! Taki pač smo!

Torej novi odborniki so naslednji: Mira Smrdel predsednica, Ivan Koželj podpredsednik, Robert Fisher tajnik, Erika Žižek blagajničarka, ostali odborniki pa so: Slavko Prinčič, Aleks Varga in Pavle Bogataj.

Vsaj v imenu vseh nas dobronamernih članov, vsem starim odbornikom, hvala za vse kar naredite za slovenstvo in društvo, novemu odboru pa obilo nadaljnjih uspehov pri vašem društvenem delu.

Lojze in Marija Košorok
Foto: Sonja Fisher

RENT - a - CAR

ROJAKI IN
TURISTI IZ DALJNE
AVSTRALIJE,
SAMO ZA VAS!
NAJCENEJŠI NAJEM
DOSTAVA PO DOGOVORU
PESTRA IZBIRA OSEBNIH VOZIL
VEDNO Z VAMI IN ZA VAS!

ALPETOUR
potovalna agencija d.d.

Mirka Vadnova 8
Si - 4000 Kranj Slovenija
Telefon iz Avstralije:
0011-386-4-204 1160
Fax iz Avstralije:
0011-386-4-204 2570

Sydney - Adriatic Adventure
ekskluzivni zastopnik za Avstralijo 02-9823 0011

AEA
V O D U S E K
M E A T S

CANBERRA
Phone: 02 - 6 295 1222

COBRAM
Phone: 03 - 58722115

Vsem članom, znancem in obiskovalcem želimo vesela praznovanja in uspehov polno Novo leto 2003 Pridite, obiščite nas, skupaj se bomo povесelili!

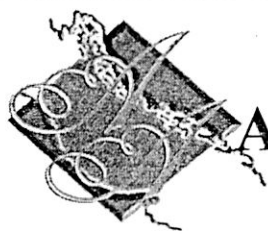
80 - 84 Brisbane Road - St. John's Park
Telefon: (02) 9610 1627 Fax: (02) 9823 2522
E-mail: club@triglav.com.au

SLOVENE ASSOCIATION SYDNEY SLOVENSKO DRUŠTVO SYDNEY

**ODBOR IN ČLANI
SDS VAM ŽELIJO
VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN USPEHA
POLNO
NOVO LETO 2003
Obiščite nas,
da se skupaj povесelimo!**

2-10 Elizabeth Street, Wetherill Park NSW 2164
Telefon (02) 9756 1658 Fax (02) 9756 1447

**ADRIATIC
ADVENTURE**

*Naicenejše in najhitrejš
potovanje do Slovenije z
Lauda Air
Organiziramo skupinska potovanja in
naicenejši Rent-a-Car z Alpetourom*

ALPETOUR
potovalna agencija d.d.

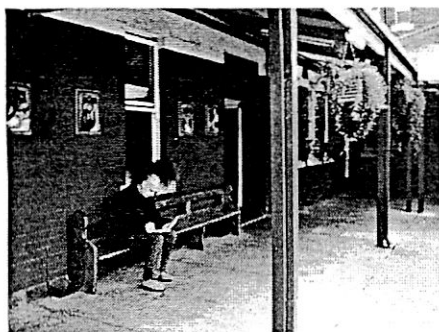
Sodelujemo z:
**Malaysia Airline
Qantas
Lauda Air
Lufthansa**

in drugimi letalskimi prevozniki

Telefon: (02) 9823 0011 Fax (02) 9823 0022
Shop 12, Edensor Park Plaza
Edensor Park NSW 2176
Email: adriatictours@bigpond.com.au

Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije Koper

V zadnjih številkah našega časopisa smo že večkrat poročali o projektu za ohranjanje dokumentarne dediščine Slovencev v Avstraliji, ki sta ga razpisala nekatera ministrstva Republike Slovenije in izvajanje zaupala Inštitutu za slovensko izseljenstvo pri Znanstveno raziskovalnem centru

Slovenske akademije znanosti in umetnosti iz Ljubljane ter Znanstveno - raziskovalnemu središču Republike Slovenije iz Kopra. Napovedano je bilo tudi, da bo v mesecih novembru in decembru projekt prišel v najintenzivnejšo fazo s prihodom sodelavcev omenjenih inštitucij na terensko delo v Avstralijo. Tako se je tudi zgodilo. Šestega novembra se je začel obisk predstavnika ZRS Koper Alekseja Kalca, ki se je mudil v Avstraliji do zadnjih dni meseca, nato pa je prispela še raziskovalka Inštituta za izseljenstvo in glavna nosilka projekta dr. Breda Čebulj Sajko, ki se je vrnila v Slovenijo 9. decembra. Naloga raziskovalce je bila obiskati društva, organizacije in tudi posameznike, seznaniti se z vrstami in stanjem arhivskega ter drugega dokumentarnega gradiva, ki priča o zgodovini Avstralske Slovenije, in skupaj s predstavniki organiziranega življenja ugotoviti pristope ter posege, ki bi bili primerni zato, da bi se to dragoceno gradivo čim bolj ohranilo.

Inštitut za izseljenstvo in ZRC Koper sta si razdelila naloge, tako da se je prvi koncentriral na NSW, drugi pa na Victorijo in – glede na to, da se je delovna pot A. Kalca iz tehničnih razlogov začela v Sydneyju - še na nekatere »postojanke« na poti proti Melbournu. Tako se je delovni obisk A. Kalca začel v Canberri, kjer sta imela z g. Auserjem (o vlogi slednjega kasneje) srečanje na slovenskem veleposlaništvu z gospodom Bertoncljem in Barago, ki sta podrobneje izvedela o namenu in poteku projekta. Sledil je obisk Slovensko avstralskega društva v Canberri, nato pa še srečanje s predsednikom Slovenskega narodnega sveta g. Cvetkom Faležem. Na meji med NSW in Victorijo je prišel nadalje delovni obisk pri Slovenskem društvu Snežnik, v katerem se združujejo slovenski rojaki iz Alburyja in Wodonge.

V Melbournu se je Kalc najprej seznanil s stanjem dokumentacije pri primorskem klubu Jadran, nato v slovenskem verskem središču v Kew-ju, pri Slovenskem društvu Melbourne, pri Slovenskem društvu Planica in pri društvu I. Cankarja v Geelongu. Slovenskega društva v St. Albansu žal ni obiskal, pač pa je imel priložnost srečati predstavnico društva E. Kojc, ki ji je obrazložil namene projekta in ji kot ostalim predložil formular za osnovni popis gradiva. Naj poudarimo, da zaradi številčnosti organizacij in zajetnosti hranjenega gradiva se ni bilo mogoče podrobneje soočiti z dokumentacijo. Evidenca bo zato lahko nastala samo v sodelovanju z imetniki gradiva in sicer na osnovi omenjenega vprašalnika z navodili za popis nekaterih osnovnih parametrov, ki se tičejo časovnega obsega, vrste, stopnje in načina shranjevanja ter ohranjenosti. Ta formula je bila izbrana tudi upoštevajoč, da imajo vodstva organizacij oziroma njihovi člani najboljši pregled nad posameznimi situacijami in potemtakem lahko najustrezneje sami prispevajo informacije za končno, celovito evidenco dokumentarnega gradiva. Podobno so bili naprošene za izpolnitev popisnega formularja še druge ustanove, ki razpolagajo z dokumentarnim gradivom, in sicer Slovenski narodni svet za Victorijo, Radio 3ZZZ, Radio SBS za Victorijo, Inštitut za slovenske študije za Victorijo (šolski arhiv) in Slovensko gospodarsko združenje za Victorijo.

Iz vseh opravljenih obiskov, pogovorov z osebami, ki pri organizacijah soustvarjajo ali so soustvarjale dokumentarno gradivo oziroma skrbijo za njegovo urejanje in hranjenje izhaja, da je stanje po posameznih »nahajališčih« zelo različno. Ponekod je za arhive poskrbljeno tako rekoč zasilno, včasih se društveni dokumenti hranijo razpršeno oziroma po kosih na domovih društvenih članov,

v več primerih so se deli arhivov tudi izgubili, drugod je stanje dobro, v smislu, da je dokumentacija primerno hranjena, boljše ali vsaj zadovoljivo urejena in primerno zaščiten. Nekatere ustanove so svojemu gradivu oziroma gradivu za zgodovino avstralske Slovenije posvetile prav posebno skrb, tako da predstavljajo neobhodne referenčne točke za vsakogar, ki se hoče spoprijeti z zgodovino Slovencev v Avstraliji ali vsaj določenimi segmenti slovenske priseljske stvarnosti. To sta arhiva verskega središča v Kew-ju, ki sta ga v zadnjih letih vzorno popisali in uredili Veronika Ferfolja in Draga Gelt, ter Arhiv avstralskih Slovencev pri Slovenskem društvu Melbourne, ki je sad mnogoletnih zbirateljskih prizadevanj Milene Brgoč in vrste njenih sodelavk. Glede na sporazum z državno knjižnico v Melbournu, ki pomeni dodatno jamstvo za hranjeno gradivo, ima Arhiv avstralskih Slovencev vse predpostavke, da še dodatno ojači vlogo dokumentacijskega središča in da pritegne tudi vse več gradiva od zasebnikov. Tovrstno gradivo je namreč še v največji nevarnosti,

da se za vedno izgubi, zaradi česar je pomembno, da se po možnosti v originalu ali vsaj v kopijah preda in s tem ohrani v dokumentacijskem centru. Bodisi za ta arhiv kot tudi za arhiv v verskem središču v Kew-ju je mogoče trditi, da sta urejena po najboljših strokovnih standardih.

Poleg evidentiranja klasičnega gradiva pri društvih in organizacijah si je ZRS Koper kot del terenske naloge v Avstraliji omislil tudi zbiranje zgodovinskega spomina oziroma ustnih pričevanj. Tudi to je namreč zelo dragoceno gradivo za poznavanje slovensko-avstralske stvarnosti, da se ohrani pa ga je potrebno aktivno zabeležiti. Pri dem delu je sodeloval g. Florjan Auser s svojo videokamero. Z A. Kalcem sta videozapisala vrsto življenjskih zgodb oziroma tematskih pričevanj, ki bodo tako ostala zabeležena kot izvirno gradivo in bodo lahko služila v raziskovalne in druge namene. Tovrstno delo je bilo poskusnega značaja. Namen je bil preučiti možnosti, ki jih nudi tehnika videointervjuja tako pri beleženju kot tudi pri shranjevanju in tematski katalogizaciji ter uporabnih možnosti posnetega gradiva, možnosti, ki jih bo sedaj treba preizkusiti, da bodo lahko uporabne vsakomur, ki se bo hotel spoprijeti z zbiranjem ustnega gradiva.

Podobno sta A. Kalc in F. Auser priredila in preizkusila tudi sistem za skeniranje, klasifikacijo, shranjevanje in urejanje optično posnetega gradiva. Ta sistem pride še posebej v poštev v primerih, ko imetniki svojega gradiva niso pripravljene fizično prepustiti nekemu dokumentacijskemu centru ali arhivu, dopuščajo pa njegovo reproduciranje. Na ta način se gradivo (zlasti fotografije, a tudi rokopisi, tipkopisi itd.) lahko ohrani in nudi interesentom v znanstveno ali drugo uporabo. Gradivo je tudi vsebinsko opisano in računalniško urejeno, tako da ga je mogoče poiskati po tematskem ključu.

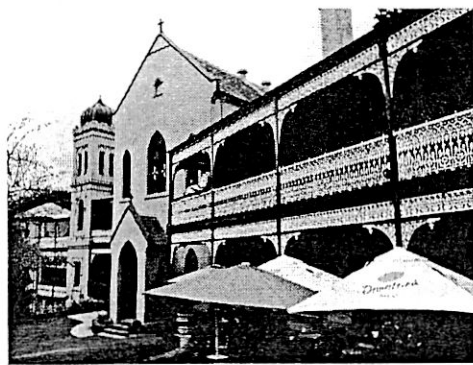
Za konec bi se ZRS Koper kot izvajalec projekta rad zahvalil vsem organizacijam in posameznikom, ki so na kateri koli način pomagali in sodelovali pri realizaciji terenske faze projektne naloge. Zahvaljuje se tudi za pomoč in delo, ki bosa še potrebna za dokončno izpeljavo projekta. O tem bodo vsi podrobneje obveščeni prek kontaktov z A. Kalcem in na straneh Glasa Slovenije.

Convent Gallery in Metka Škrobar

Na cesti, ki pelje iz Melbourne v Ballarat, se nekaj kilometrov pred nekdanjim zlatokopnim središčem odcepi pot za Daylesford. Tipično podeželsko mestece na prvi pogled ne vzbuja kakega posebnega zanimanja, pa tudi izgleda nima najbolj prijaznega. Zlasti ne v zgodnjih jutranjih urah, ko se življenje šele prebuja in se pozornost obiskovalca, željnega prigrizka ali skodelice kave, ustavi prej na prahu, ki prekriva mizice in stole na pločnikih pred lokali, kot pa na kaki vidnejši

znamenitosti. Vendar nam že kratek sprehod po glavni ulici kaj kmalu razodene, da so prvi občutki dokaj varljivi, da gre vse prej kot za len in zakoten kraj. Najrazličnejše trgovine, gostinski lokali, informacijski uradi s polnimi policami turističnih in kulturnih prospektov povedo, da je tukaj

doma bogato družabno in kulturno življenje. Pa tudi cene hiš in zemljišč v izložbah nepremičninskih agencij dajejo vedeti, da Daylesford uživa nezanemarljiv turistični ugled in da niti počitniške hišice tukajle niso ravno za vsak žep.

O pravem življenjskem in kulturnem utripu se sicer nedvoumno prepričamo, ko se povzpnejo po pobočju Wombat Hilla mimo cerkve do velikega starega kompleksa, ki nosi ime Convent Galley. Gre za bivši ženski samostan svetega križa (Holy Cross Convent) iz leta 1891 in verski šolski zavod (Boarding School) za mladino iz Daylesfordovega okoliša, prvotno pa so tu domovali najprej Gold Commissioner in nato prvi krajevni duhovniki. Ko je leta 1988 kompleks odslužil svojemu redovniškemu namenu in so ga dali na prodaj, ga je prevzela iznajdljiva in podjetna Tina Banitska, ki ga je s tenkočutnim umetniškim smislom preuredila v večnamensko kulturno atrakcijo. Z radikalnimi restavratorskimi in obnovitvenimi deli, rekonstrukcijami najmanjših detajlov in povsem novimi prizidavami ter opremami tako interjerov kot neposrednega okolja, je znala ustvariti simbiozo med staram in novim, ohraniti magični čar originalnih samostanskih ambientov in ga rafinirano povezati z moderno opremljenimi, kulturnim a

tudi pridobitniškimi dejavnostim namenjenimi prostori. Tako prehaja obiskovalec iz stare, v duhovno tenčico zavite samostanske kapele v svetlo konferenčno in poročno dvorano, nad katero je novoporočencem po želji na voljo povsem moderno »honey moon« stanovanje; nekdanje samostanske spalnice, kjer so danes na ogled muzejske zbirke oziroma razstavnih prostori za mlade umetniške ustvarjalce, se prelijejo v trgovine, v katerih je obiskovalcem (teh je okrog 250.000 na leto) na voljo najrazličnejše, a natančno izbrano prodajno blago, od dragocenega nakita in izdelkov umetniške obrti, do tipičnih, po starih receptih pripravljenih prehrabnih proizvodov. Vse to povezuje en sam skupni

imenovalec: umetnost. Zato je osrednji prostor celotnega kompleksa in glavni nosilec življenja v njem razstavna galerija, na kar opozarja tudi ime Convent Gallery. V relativno kratkem obdobju svojega delovanja se je ta galerija povzpela med najznamenitejše v Avstraliji, tako da je razstavljanje v njej za avstralskega umetnika ne samo stvar ponosa, ampak tudi merilo njegovega umetniškega nivoja.

Če še niste vedeli za Convent Gallery, naj bo to spodbuda, da sijo enkrat ogledate. Njena predstavitev na straneh našega časopisa pa je toliko bolj umestna, glede na to, da od 23. novembra v njej razstavlja naša priznana likovnica Metka Škrobar. Za to razstavo je Metka izbrala 32 del srednjega in manjšega formata, ki so večinoma sad najnovjše produkcije. Ta se razlikuje od običajne po močnejšem, stiliziranem načinu izraznosti, ki ga je umetnica dosegla, tako da se je (začasno) odrekla tradicionalnim in njej še vedno najbolj priljubljenim mehkim potezom akvarelov, ter se spoprijela z novimi tehnikami in možnostmi, ki jih nudijo oljnat in druge barve. Tematsko je po eni strani ostala zvesta krajinskim motivom in mogočni avstralski naravi, v kateri išče duhovno prečiščenje in hkrati čustveno moč za novo ustvarjanje. Po drugi se je posvetila tenkočutnemu raziskovanju ženskega akta oziroma portreta s posebnim smislom za detajl, ki pri nekaterih delih zažari v zlatem filigranu.

Iz Argentine se je oglasil Mirko Vasle

Zadnje mesece smo imeli nekaj obiskov iz Slovenije. V začetku oktobra meseca so gostovali na gledališkem festivalu, ki se je vršil v mestu

Cordoba, oddaljeno kakih 800km severno od Buenos Airesa člani Prešernovega gledališča iz Kranja igrali so Benetke argentinskega avtorja Jorgeja Accamea ter Linhartovo Županovo Micko. To zadnje so ponovili pred polno dvorano v Slovenski hiši v Buenos Airesu. V argentinskem časopisu so želi veliko priznanje.

Istočasno se je nahajala v Argentini Ljuba Jence, pevka, pravljica ter zbirateljica ljudskega izročila. Nastopala je v notranjosti Argentine, seveda tudi med Slovenci v Buenos Airesu kjer je vodila delavnice, nastopila je tudi na Slovenskem dnevu.

Mesec pozneje je dospela v argentinsko prestolnico skupina slovenskih literatov. Maja Novak, Brane Mozetič, Andrej Blatnik, Tone Škrjanc ter Svetlana Makarovič so brali svoja dela v dveh argentinskih literarnih društvih. Med Slovence niso bili povabljeni...

Prav tiste dni so bili na turneji po Argentini člani kvarteta Tartini iz Slovenije. V Buenos Airesu so igrali v slovitom gledališču Colon. Najbolj prestižni argentinski časopis La Nacion je njihov nastop ocenil s petimi zvezdicami, največja mogoča ocena.

V soboto 7. decembra je slovenska radijska oddaja "Okence v Slovenijo" slavila 15. obletnico neprekinjenega delovanja, kar je za današnje argentinske gospodarske razmere pravi rekord.

Prednaročilo

Naročite se na knjigo, ki jo pripravljamo za proslavo 25 let učenja slovenščine v Viktoriji. Plačali boste manj, mi bomo pa vedeli koliko knjig natisniti.

Slovenian Language in Australia.

25 years of Slovenian Language Teaching in Victorian Schools
(1977 - 2002)

Knjiga bo dokumentirala 25 let poučevanja in bo vsebovala zgodovinski pregled v okviru šolskih obnov in multikulturne usmeritve avstralske vlade, imena vseh učencev in učiteljev, s fotografijami razredov in arhivskega gradiva, ter nadaljnje delovanje Instituta za slovenske studije Viktorije. Prednaročniški obrazci so na razpolago v Verskem kulturnem centru Kew.

Lahko se prednaročite tudi po telefonu na številko: Institute for Slovenian studies Victoria telefon 03 9544 0595 ali naslov:

ISSV, 2/43 Stockdale Avenue, Clayton North, Vic.3168 ali emailu: issv@thezaurus.com Aleksandra Ceferin ISSV

Slovenski jezik in kultura, prihodnost

Radio 3ZZZ Melbourne od leta 1987 do 2003

Začetki prvih oddaj

Peter Mandel, Executive member of Ethnic Community Council of Victoria and President of Slovenian Council Organisations of Victoria, instigated preliminary discussions with the ECCV over 2 decades ago and our first trial on-air was in 1987. The second trial much later in 1988 and then regular on-air from 1989 until the present time. A Youth Program was later commenced. The first on-air program was for Easter 4/4/88 broadcast at 7.15 to - 8am on Tuesdays. In 1990 our radio hour commenced at 4pm every Wednesday. From 1991 our radio hour commenced every Wednesday night from 7- 8pm until today. Changes may occur, but human stamina and determination cannot be thwarted, this is why we are here today and enjoy being a part of the radio station, 3ZZZ - 92.3FM, and Slovenian community.

Zakaj?

Želja ali potreba po še eni slovenski radijski uri v Melbourne VIC (obstajala je že državna postaja SBS) je slovensko skupnost prevzela že leta 1987. Po zaslugi nekaj zelo prizadevnih in pridnih delavcev, se je ponudila tudi ta priložnost. Že po nekaj poskusnih oddajah se je zamisel prijela in tako je iz tistega začetka uspela in uspeva še vse do danes.

Zakonodaja

Radijska postaja 3ZZZ ima že od samega začetka svoje temeljne predpise in zakone. Treba se je teh zakonov in predpisov spoštljivo držati, sicer je koordinator za to tudi odgovoren. Na sami postaji deluje 58 različnih etničnih skupin. Seznamu, ki ga oblikuje potreba po delovanju se zvrstimo v enem tednu. Močnejše skupine (več članov) lahko zaprosijo tudi za več ur oddajanja na teden. Vsaka ura oddajanja pa mora imeti 40 plačanih članov te skupine. Letna članarina \$15 za redne člane in \$10 za upokojence. Slovenska ura ima vedno okoli 60 članov. Več kot je potrebno, vendar oddajamo še vedno, samo eno uro na teden.

Vsaka etnična skupina je sestavljena iz prostovoljcev. Skupino predstavlja odbor, ki je sestavljen iz najmanj petih članov ali največ do devet članov - convenor, secretary, treasurer, members. Najmanj štirikrat na leto moramo imeti sestanke o potrebi radijske ure in potrebe poslušalcev naše slovenske ure. V konstituciji je med drugimi zapisano tudi to, da mora vsaka skupina imeti enkrat na leto tudi generalno sejo, pri kateri se izbere novo vodstvo, ali potrdi delo za naslednje leto - odgovorno vodstva preteklega leta. Trikrat do štirikrat na leto ima tudi vodstvo radijske postaje svoje redne sestanke, katere se mora convenor obvezno udeleževati. Tudi samo vodstvo postaje 3ZZZ ima letno generalno sejo, pri kateri se izbere novi odbor za tisto leto. Edini in najvažnejši zakon postaje 3ZZZ je - deformation - za katerega smo morali vsi redni napovedovalci tudi podpisati, da vsak sam odgovarja glede obtoževanja, obrekovanja, žalitve in drugih podobnih nepotrebnih izjav preko radijskih valov. Do sedaj to še ni zgodilo.

Sestava enournega programa se imenuje - Magazin program! Sestoji se iz določenih minut različnih tem. Radijska postaja skupaj z odgovornim sestavljalcem dotičnega programa določa število minut (25% glasbe, 4min. poročila, obvestila, tel. pogovori 5-6min. prosti govor, religija 2min... tako do sestave te ene ure). S podpisom convenorja, da je ta izjava pravilna in da je program temu

primeren, tedaj postaja vložki za letno podporo, ki jo dobi od države, (Government Grant), ta je namenjena večinoma osebnju v pisarni, določen odstotek pa kapne tudi posameznim skupinam. Ta odstotek denarja je shranjen na banki 3ZZZ in ga lahko s podpisom blagajničarke unovčimo za najbolj potrebne stroške, ki so: nabava novih CD-novih slušalk, uporaba fotokopiranja, telefona.

Nekaj osnovnih podatkov same postaje 3ZZZ

Etnična skupnost radia 3ZZZ se je razvijala že od samega začetka z filozofijo, strokturo in prepričanjem za obstoj, ne glede bistvene različnosti narodov. Vodstvo postaje je že takoj prepustilo delo oddajanja v mnogih jezikih iz enega dneva v mesec in tako že leta.

Vsak teden se zaokroži na 1.737 ur prostovoljnega oddajanja preko cele Australije, od 100 etničnih radijskih postaj in 5 TV postaj, 42 mestih in 58 podeželnih mestih in v 98 različnih jezikih. Vse to delo opravlja preko 4000 prostovoljcev, glas pa doseže čez 2.000.000 poslušalcev vsak teden. V tej statistiki je vsega skupaj 2.488 treniranih in odgovornih napovedovalcev in 142 učiteljev. Skoraj polovica je vključenih žensk in več kot 600 pa je mladih, ki popestrijo to prvotno število napovedovalcev. To je statistika multikulturnega - etničnega delovanja širom Australije. Ena najbolj pomembnih in prvotnih odgovornosti radia 3ZZZ je bila takojšnje treniranje napovedovalk in napovedovalcev. Leta 1992 je bila že obvezna dolžnost radijske postaje, poskrbeti za vsakega novega napovedovalca tudi že s takojšnjim treningom (učnim načrtom in pravili uprave). Od leta 1993 do 2001 je več kot 2400 napovedovalcev iz 82 različnih etničnih skupin pridobilo ta tečaj ali - The Australian Ethnic Radio Training Project - . Ena od teh sem tudi jaz in vsi, ki smo zadržani za to delo na naši slovenski radijski uri.

15. avgusta 1988 je dobila radijska postaja tudi dovoljenje (ABT-australian - broadcasting tribunial) za dobo petih let. Še istega leta so dobili v najem kletne prostore v Trade Hall na vogalu Victoria in Lygon St. v Carltonu. To je bil enkratni uspeh in tudi takojšnji začetek, najprej z enim studiom in kasneje so dodali še enega. 18. junija 1989 je v živo stekla prva redna oddaja. Oktobra 1989 leta je stekel že tudi prvi - Radiothon - nabiranje denarja ali pomoč za obstoj delovanja postaje 3ZZZ. Takratna zadana vsota je znašala \$23.800. Končni rezultat pa je bil \$55.000. Vsakoletni Radiothon prinese približno 1/5 celotnega zaslužka. (Leto 2001 obljubljena vsota \$150.000, končni rezultat Radiothona \$140.000) Že leta 1991 je postaja uvedla že tudi porostvo (sponsorship). Poleg že omenjene nabiralne akcije - Radiothon - je vodstvo ugotovilo, da potrebujejo ne samo poslušalce ampak tudi člane. Vsaka etnična skupina naj bi pridobila najmanj 40 plačilnih članov po \$10 na leto. 8. marca 1993 se je celotna postaja preselila v nove prostore, kjer delujemo še danes in to na 141 - 156 George St., Fitzroy Vic 3065. Tudi slovenska ura se mora na neki način vzdrževati. Radijska postaja sama nam ne preprečuje kaj in kako, da se sami vzdržujemo. Vsa leta pred tem smo pripravljali piknike, ki so bili zelo uspešni. Zadnje čase je dela v slovenski skupnosti vse več in smo prišli do zaključka skupaj z voditelji slovenskih društev, da bi od letos naprej pripravila društva zabavo v ta namen, v pomoč slovenski radijski uri. Dogovorjeno,

potrjeno. Prva zabava bo torej na **SDMelbourne 24. feb.2003**

Vodje oddaj

Predno se je slovenska ura do končno izoblikovala se je izmenjalo kar nekaj prostovoljcev. Prvi začetniki so bili: Marjan Peršič (že pokojni) Jana Lavrič in Frank Prosenik. Pater Tone Gorjup, Jana Lavrič in Frank Prosenik od 19.4.1988. Za njim so sledili Sestra Petra Kropič, pater Niko Žvokelj (1989), Viki Zorzut, Anica Markič. Vinko Marn je imel že svojo šolsko uro 23.1.1990. Delo so nadaljevali Margaret Lenarčič od 5.2.1991, Sonja Rupnik od 1996, Aljoša Rojac, Lucija Srnec (pomoč pri moji odsotnosti).

V vsem tem času smo bili trije convinorji - voditelji in to: pater Tone Gorjup, Vinko Marn in Meta Lenarčič.

Leta 1993 smo prvič predstavili tudi mladinski program z namenom, da bi ga vodili vsako tretjo sredo v mesecu. Čutili smo potrebo, da tudi mladina potrebuje svoj prostor na radiu za izražanje svojega mišljenja in za dobrobit slovenske skupnosti. Prostovoljci so sledeči: Veronika Smrdel, Barbara Smrdel, Roland Mrak, David Hvalica od leta 1993, Katarina Peršič 1995, Veronika Frefolja 1995-1996, Jelka Kutin 1995, Lenti Lenko 1996, Evelyn Kojc 2001.

Skozi vsa leta so bili tudi odgovorni tehniki za mešalno mizo, kateri so skrbeli, da je program potekal nemoteno in to so bili: Aleš Bergoč 1989, Frank Prosenik 1989, Viktor Lampe 1989, David Krnel 1990, Darko Hribnik 1990, Fred Toplak 1996, Feruccio Pošič 1996, Jelka Kutin, Katarina Peršič, Sonja Rupnik.

Vrsta predvajane glasbe

Ker je vsaka ura sestavljena tudi iz glasbenega vložka je temu primerno potrebno predvajati tudi ustrezno glasbo. To je vse odvisno od pripravjalca ali zahteve poslušalcev. Največkrat se držimo pravila, zadovoljiti poslušalce in temu primerno pripravljenemu programu. Vir ali kje dobiti primerno glasbo je bil pred leti zelo pereče vprašanje. Veliko smo si izposojevali kasete (CD-jev) v prvih letih še ni bilo, zatem pa smo si prihranili toliko denarja in nakupili nekaj svojega materiala. Šele kasneje so pričeli s pošiljanjem iz Slovenije (Slov. Izseljenska Matica), prijatelji, znanci. Nekaj so nam jih podarili poslušalci sami. Vsako leto si nekaj najnovjših CD-jev nabavimo iz Slovenije. Do danes imamo že tako kar nekaj primernega gradiva - glasbe (narodno zabavne, zabavne, zborovske, umetne, za najmlajše, moderne) v arhivu, poslušalci pa so tudi zadovoljni z izborom.

Novice - viri - in načini predstavitve

Sam vir obveščanja je bil že od samega začetka velik problem. Kje dobiti primerno gradivo. Časopisov ali primernih revij si takrat nismo mogli privoščiti proti plačilu - razen enega. Bila je velika tedenska borba. Delali smo kakor smo vedeli in znali. Nekega dne sem se razjezila. Na sestanku katerega sestavlja radijska skupina sem predlagala, da bi nujno potrebovala vsaj FAX za prejetje tedenskih poročil iz Slovenije, društvenih obvestil in podobno. Že smo imeli na banki nekaj denarja, odločili smo se in kupili to tako pomembno napravo. Po telefonu sem se zmenila z delavci Radia Slovenija, ki so mi ponudili tudi takojšnjo pomoč. Sedaj mi že pet let redno pošiljajo tedenska poročila, brez kakršnihkoli stroškov. Bilo je samo kratko obdobje, ko so mi potom Urada v Canberri pošiljali iz Ljubljane časopis "Delo". Po nekaj mesečnem pošiljanju so prišli do zaključka, da je vsa stvar predraga, tako se je ustavil ta vir pridobivanja

vsakodnevnih novic. Sčasoma se je postavilo vprašanje, kako dobiti na kaksen drug način - svetovne novice? Zopet smo se na sestanku menili in ugotovili, da imamo zopet ravno toliko denarja, da si lahko privoščimo - computer internet! Rečeno, storjeno! Šele sedaj lahko rečem, da delam kakor človek. Stik s svetom, različnimi sodelavci je vredno vsega denarja. "Kliknes" in si za hip že na drugem koncu sveta, z vsemi mogočimi novicami, nasveti... Treba je samo izbrati kaj potrebuješ, zopet samo pritišnes tipko in že se kopira. Kaj še človek hoče. Hvala za današnjo tehniko in seveda vsem, ki ste k temu pripomogli.

Pogovori, intervjuji

Vsaka slovenska radijska ura ima določen in odmerjen čas tudi za pogovore, diskusije v živo, torej določena oseba pride v studio, lahko pa se pogovarjamo tudi preko telefona, to pa se imenuje (talk back). Bolj izvirno in bolj osebno se tudi sliši, kadar je oseba v studiu. Pogovore prilagajamo temi dneva, tedna... Ker imamo samo eno uro na teden, je pogovor čim bolj kratek in jednat. Med te pogovore vključujemo tudi snemanje na lokaciji. Zgodi se, da ko prihajajo različne skupine (pevske, glasbene, pomembne osebnosti), da prideš do njih lahko samo preko snemanja. Takrat vzames snemalni aparat in se podaš na pot. V vseh teh letih se je nabralo kar nekaj zanimivih uric poslušanja.

Važne osebnosti

Več desetletno delovanje je prineslo tudi pestro število gostov. Prihajali so večinoma iz rodne domovine Slovenije, nekaj pa tudi iz drugih prekomorskih držav. Veliko število gostov je prihajalo ravno iz naše slovenske skupnosti v Australiji. V samem začetku je bilo Versko in kulturno središče iz

Kew-ja, veliko bolj aktivno kot danes. Ker so takrat večinoma vse skupaj imeli v rokah patri, je temu primerno sledil tudi program. Že takrat so prihajali na obiske iz Slovenije, razne cerkvene osebnosti, različni državni predstavniki, različne pevske skupine, ansambli, igralske skupine, sportniki... Bil je lep in edini način predstavitve teh gostov preko radijskih valov ostalim slovenskim rojakom.

Slovenski program sta takrat izmenično vodila p. Tone Gorjup in p. Niko Žvokelj, s sodelavci. Oba sedaj živita v Sloveniji. Naslednik p. Toneta je bil p. Metod Ogorevc, ki pa ni našel dovolj interesa za delo na radiu. Prepustil je vse skupaj nam z izgovorom, saj vi bolje znate kot jaz, torej prepuščam vse vam. To začrtano pot še vse do danes nadaljujemo mi. Ne bi vedela naštetih koliko gostov se je izmenjalo v vseh desetih letih. Naštela bom samo nekatere, kakor na primer: na različne cerkvene obletnice so prihajali tako častni gostje iz domovine in duhovniki pa patri, redovnice, častne sestre. Na kulturne prireditve so prihajali državniki tako iz Slovenije kakor tudi od tukaj - iz Avstralije. Veliko število gostov se je izmenjalo na festivalih, katere slovenska skupnost pripravlja vsake dve leti, izmenično po slovenskih društvih, širom Melbourne - Viktorije. Vsaj enkrat na leto povprašamo vse predsednike slovenskih društev v Melbourne, Geelongu, Albury-Wodonga, kaj se dogaja v njihovih društvih na kulturnem in športnem polju. Največkrat vprašamo kar samega predsednika SSOV g. P. Mandelja, naj nam na kratko pove o delovanju slovenske skupnosti v Viktoriji. Povezani smo tudi s šolskimi programi skozi celo leto. Poročamo, kdaj je čas vpisovanja, sprašujemo učitelje o učnih načrtih, sprašujemo učence o njihovem delu, končnih rezultatih. Zadnje čase prihaja v Avstralijo veliko število

mladih, ki potujejo po tem petem kontinentu in se ustavljajo tukaj. Zelo smo zvedavi in veliko sprašujemo pa tudi veliko zanimivega dobimo nazaj za naše poslušalce.

Dokumenti in literatura

Vsakotedenska oddaja se pripravlja vzporedno z dogodki tistega časa. V veliki večini smo odvisni od gradiva, ki ga dobimo iz časopisov (dnevnikov, revij, knjig), nazadnje tudi iz Interneta. To je še največja pomoč do sedaj. Čeprav imamo slovensko uro samo enkrat na teden, po eno uro, še vedno pripravljam program čim bolj jedrnat in zanimiv. Poezijo največkrat beremo iz knjig slovenskih pisateljev, nekaj pa tudi tukajšnjih samorastnikov, saj se je skozi vsa ta leta nabralo že kar lepo število izdanih knjig, zvezkov in brošur. Včasih povabimo v studio avtorje kar same, da sami predstavijo svoja dela. Dokumentarne oddaje največkrat kar sami snemamo, saj imamo svoj snemalnik. Vsako leto se po slovenskih društvih, ustanovah, cerkvenem središču ali kjerkoli, dogajajo različne kulturne, plesne, športne prireditve... Če je le mogoče in volja, obiščem vse te dogodivščine, da jih kasneje predvajam tistim, ki se iz različnih

gotovo zmanjkalo prostora. Nanizala bom nekatere, po mojem mnenju zelo zanimive.

Dnevnik Janka Majnika, pomorščaka, radiotelegrafista, inženirja pri Snowy Mountains Engineering, skavta, moža in očeta dveh otrok. Po zaslugi žene, hčerke in sina, so se odločili, da prevedejo ta dnevnik, ki je bil napisan ves na roko v slovenskem jeziku, tudi v angleščino, da bo ostala zgodovina v družini tudi takrat, ko ne bo več Janka. To sem storila v treh nadaljevanjih, ko je bil Janko še pri življenju in mi je za zaključek še sam povedal nekaj pomembnih zahvalnih in vspodbudnih besed. Kmalu za tem je podlegel hudi bolezni. Ko smo izgubili p. Bazilija, je bila še posebno v ta namen pripravljena kasetna v priredbi ga. Saše Ceferin in mojem imenu, katero sva posneli v našem studiju 3ZZZ. Zelo izčrpno in skrbno pripravljeno, oplemenjeno z glasbenimi vložki slovenske glasbe. Veliko pozornost pri teh oddajah posvečamo ravno našim dragim pokojnim. Vedno najdemo dobro in zahvalno besedo v imenu domačih in našem imenu. Skoraj ni tedna, ki bi šel mimo čestitk za rojstne dneve, domačih praznikov - kot npr. god, obletnice.. Drzim tudi domačo tradicijo, praznovanja cerkvenih patronov, kar mislim, da je velikega pomena. Dvakrat na leto ima Versko in kulturno središče Kew celo urno oddajo, to je za Veliko noč in Božič. Patri s pomočjo njihovih delavcev pripravijo primeren program, kateremu potem dodam samo glasbeni vložek. Velikega pomena so tudi festivali, katere pripravlja vsake dve leti Svet Slovenskih Organizacij Viktorije, izmenično po slovenskih društvih. Tudi takrat se večinoma vse posname, vsaj kulturni program, nagovori in še pozneje končni športni rezultati.

Še in še bi človek našteval, kaj in koliko se je naredilo v enem letu, kaj in koliko pa se je že naredilo v štirinajstih letih, od kar je stekla prva beseda preko etra do poslušalcev. Samo poslušalci so tisti, ki temu lahko potrdijo, pohvalijo ali pa tudi kritizirajo. Naše delo vseh, ki so kdaj koli pripomogli pri teh oddajah in vsem, ki še delamo - mladini, mladih pa tudi ne več tako mladih, tehnikom in vsem - HVALA! - da še po tolikih letih delujemo veselo, uspešno in brez kakršnih koli zadržanj. HVALA!, za prostovoljno delo in skrb, ki jo delimo za dobrobit slovenske skupnosti živeče tako daleč od rodne domovine Slovenije in tako blizu - preko radijskih valov vsako sredo zvečer od 7 - 8 ure na 3ZZZ 92.3FM - Melbourne Viktorija.

Koordinatorica *Meta Lenarčič*

Dogodki v Slovenskem društvu Sydney

Novo leto se hitro približuje. Odbor Slovenskega Društva je še vnaprej ostal pod vodstvom predsednice MIRE SMRDEL. Mesti blagajnice Erike Žižek in tajnika Roberta Fisher smo tudi pustili v njihovih spretnih rokah. Ivan Koželj, podpredsednik, je pa že dosegel naslov "Jack of all trade", ker se razume na vse potrebno pri prireditvah, zabavah in nabavi.

Miklavž nas je obiskal 7. Decembra in bogato obdaril otroke. Člani SDS so pa ta večer imeli prosti vstop in brezplačno večerjo. Dvorana je bila polna. Natalie Kopše in Rebecca Keen sta nam zapeli nekaj lepih slovenskih Božičnih pesmi. Presenetili sta nas vse z korajžo in talentom. Med premorom so lovci podelili nagrade najboljšim strelcem, Mirko Cerovac in njegova žena Zorica imata še naprej najmirnejšo roko, saj sta namreč pobrala obe prvi mesti.

12. Decembra smo za malomaturanski ples in večerjo že petič gostili študente iz Smithfield West Public School, 17. Decembra pa še študente iz William Stimson Public School, tako smo dali priliko novemu kuharju da pokaže svojo spretnost v kuhinji.

Vsakoletno tekmovanje v balinanju za prehodni Cankarjev pokal so naši balinarji uspešno osvojili 15. Decembra, ko so se pomerili v medklubskih slovenskih tekmah, v klubu Triglav Panthers. Slavko Prinčič vodja in balinar ni mogel verjeti, ko so balinarji SDS osvojili prvo in tretje mesto. Prvo mesto- Slavko Prinčič, Mira Smrdel in Veseljko Vlah, tretje mesto pa - Stanko Roj, Silvo Franca in Frank Vrtelj.

Za Štefanovo praznovanje, ki je vsako leto v cerkveni dvorani Merrylands je SDS darovalo DVD player, ki bo v nagradnem žrebanju 26. Decembra.

Med drugim se je Mira Smrdel udeležila sestankov v vezi arhiva za Slovence, kateri je v osnovni fazi in bo centralno obstojal v centru Merrylands.

Za Silvestrovanje so karte v prodaji, rezervacije pa obvezne proti plačilu. Za ples in razvedrilo nam bo igral Ansambel MARIMBA. Kadar se želite srečati s prijatelji pridite na SDS bodisi v tednu ali ob vikendu.

ODBOR IN ČLANI SDS VAM ŽELIJO, VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN USPEHA POLNO NOVO LETO 2003.

Za odbor Pavle Bogataj

MLADINA

V Sloveniji je izšla je nova knjiga Pavle Gruden

Spremna beseda Matjaža Kmecla v novi knjigi Pavle Gruden

Pavla Gruden (roj. 1921 v Ljubljani) je povsem svojevrstna in v mnogočem izjemna osebnost slovenskega zdomstva v Avstraliji, kjer živi že več kot pol stoletja in kjer je spiritus agens slovenskega kulturnega, še posebej literarnega delovanja. Desetletja se je razdajala za različna literarna glasila, med katerimi skoraj dvajset let njenega sodelovanja pri slovenskem tisku v Avstraliji zavzema tromesečnik Svobodni razgovori, revija, ki je izhajala v angleščini in slovenščini; to je bil prvi kulturni most med Avstralijo in Slovenijo. Svobodne razgovore, ki so bili njena zamisel, je soustanovila s kulturnim delavcem in kronistom Lojzeto Košorokom, s pesniki Jožetom Žoharjem, Bertom Pribcem, pokojnim Petrom Košakom, pesnico Danijelo Hliš, avtorico Ivanko Škof in s pokojnim Jožetom Čuješem, »očetom slovenstva« v Avstraliji. V Svobodnih razgovorih so se združevali predvsem avstralski literarni pisci slovenskega rodu.

Soustanovila je SALUK, Slovensko-avstralski literarno-umetniški krožek, ki je leta dolgo združeval domala vse, kar je na petem kontinentu mislilo in pisalo slovensko – tega pa sploh ni bilo malo. Sama je s temperamentnim ogovarjanjem spremljala dogajanja v domovini in po svetu ter se izoblikovala v zanimivo fiziognomijo zagrizene slovenske svetovljanke. Njen dom v obrobnem sydneyskem Ingleburnu je bil in ostaja kljub njenim osemdesetim letom žarišče slovenske energije; pri njej se oglašajo vsi zanimivejši slovenski obiskovalci iz matične domovine in enako avstralsko-slovenski »kulturniki«. Pred leti je zapisala svoje slikovite in nenavadne spomine na prva leta bivanja v Avstraliji; še zanimiveje jih zna pripovedovati. Toda njena prvinska literarna preokupacija so vseeno verzi oziroma lirika. Občasno jo je objavljala tudi v osrednjeslovenski revialistiki (Sodobnost, Rodna gruda, Dialogi).

Zbirka Ljubezen pod džakarando jo kaže v obširnem razponu bolj ali manj burnih čustvovanj: od tenkočutne, melanholično uglasene domotožnosti do zanosnega evociranja svetovnih, predvsem »zelenih« vprašanj; od neodjenljivega patriotizma do občutljive ljubezenske ženstvenosti. Dodati je treba, da je ena redkih zdomskih avtoric (avtorjev), ki je skrajno pozorna do forme in ki se ne zadovolji hitro z mašili, kadar se ji na pot postavijo slogovni problemi. Morda se zdi ta poudarek odveč, toda okornega besednega in slovničnega rokohitrstva je prav pri zdomskih verzifikatorjih ničkoliko: malo zaradi preslabotnega znanja jezika, malo pa po tistem znanem, da je »važna vsebina in ne oblika«. Skratka, gre za pesnico, ki je vredna vse pozornosti: ne samo obligatorne, kakršno naj bi v matični domovini kazali do svojih »hčera in sinov«, raztresenih po svetu, temveč tudi tiste, ki ji je mar kvaliteta oziroma ustvarjalno stanje naše lirike v celoti. Ko ji je Slovenska izseljenska matica 1994 založila in natisnila zbirko poezije »haiku« Snuhlenje duha, je Boris A. Novak v spremni besedi zatrdil, da so njeni verzi med »najlepšimi dosežki haiku poezije v slovenskem jeziku« in da njene trivrstičnice predstavljajo »haiku treh svetov – forma je japonska, duh evropski, življenjska izkušnja pa avstralska« – kompliment, ki ga znani slovenski pesnik in literarni teoretik ne bi zapisal tjavendan.

Bilo bi seveda pretirano, če bi trdili, da so njene pesmi vse povprek literarni vrhunec, se pa zlasti v trenutkih najintenzivnejšega navdihna znajo povzdigniti v prepričljivost, kakršna ni prav pogostna; ob tem pa v sklad slovenske literature prispevajo povsem svojevrstno noto – pogojno bi ji lahko z nekakšnim dopolnjevanjem Novakovih besed rekli pacifiško svetovljanska, vendar s prepričljivo trdnim slovenskim jedrom.

Pavla Gruden
 LJUBEZEN
 POD
 DŽAKARANDO

Spremna beseda Jožeta Prešerna v novi knjigi Pavle Gruden

Pavla Gruden (roj. 1921) je slovenska pesnica, ki že več kot pol stoletja, od leta 1948, živi v Avstraliji, kamor jo je zanesla zmeda ob koncu druge svetovne vojne. Svoje prve pesmi je objavila v petdesetih letih v avstralski slovenski versko-kulturni reviji Misli, potem pa iz osebnih razlogov ni objavljala polnih deset let. Ponovno je začela pisati v začetku 70. let, k temu pa so jo spodbujali tako dogodki v sami ožji slovenski skupnosti v Sydneyu, kjer živi, kakor tudi v domovini (problem znanih »jeder«), saj je bila nenehno na tekočem s kulturnim in političnim dogajanjem v Sloveniji. Bila je ena od treh urednikov izseljenskega časnika Avstralski Slovenec, ki ga je izdajalo Slovensko društvo Sydney. Bila je med soustanovitelji Slovensko-avstralskega literarno-umetniškega krožka (SALUK), ki je povezal večino avstralskih slovenskih književnih in likovnih ustvarjalcev ter navezal tudi plodne stike s književniki v domovini, sama pa je dala pobudo za ustanovitev trimesečne revije Svobodni razgovori, ki je bila namenjena predvsem objavam članov SALUKA, bila pa je tudi neke vrste avstralski odmev na dogodke v Sloveniji (revija je kljub velikim finančnim težavam izhajala do leta 2000). S pesmimi in prozo ter publicisticnimi prispevki je sodelovala tudi v obeh Zbornikih avstralskih Slovencev (1985, 1988), ki jih je ob sodelovanju SIM izdal SALUK.

V domovini je objavljala v izseljenski reviji Rodna gruda in Slovenskem izseljenskem koledarju, v glasilu SSK, izbor iz njenega opusa pa sta objavili književni reviji Dialogi in Sodobnost. Najdemo jih v Le livre slove'ne (1985), v reviji Srce in oko (1989), po razslu Jugoslavije pa tudi v revijah Kultura (1997), Apokalipsa (1998, 2002), v slovenskem tisku na Primorskem in v Glasu Slovenije, ki ga izdaja Slovenian Media House v Sydneyu za Slovence po svetu in doma. Viden je bil tudi njen delež v antologiji sodobne avstralske slovenske poezije Lipa šumi med evkalipti (1990).

Njena prva samostojna pesniška zbirka je Snuhlenje duha (1994), izbor njenih haikujev, ki jih je književni kritik in pesnik Boris A. Novak ocenil kot »enega izmed najlepših dosežkov haiku poezije v slovenskem jeziku«.

Nov izbor pesmi Pavle Gruden Ljubezen pod džakarando predstavlja pesnično življenjsko in pesniško popotovanje na daljno celino, kjer je morala premagovati številne probleme tujstva in osebnih stisk, pozneje pa je postala kot pesnica tudi kritična opazovalka sveta, socialnih pretresov in krivic, ki se dogajajo v deželah 'tretjega sveta'. Vse to njeno osebno doživljanje, prizadetost odseva tudi iz lirike Pavle Gruden. Z leti si je oblikovala svoj pogled na odnose z najbližjimi, z okolico in tudi z domovino, ki ji je kljub bivanju v tujini ostala ves čas zvesta.

AUSTAR

The right move!

**AUSTAR - Financial Group -
Home Loans Pty/Ltd**
The right move !

**KREDITI, POD NAJUGODNEJŠIMI
POGOJI ZA NAKUP ZEMLJIŠČ,**
kreditni na osnovi obstoječih kreditov
in na osnovi že plačanih zemljišč
**NA PODROČJU CELOTNE
AVSTRALIJE.**

**AUSTAR HOME LOANS P/L JE U
PREDNOSTI PRED DRUGIMI
BANKAM IN FINANČNIMI
INSTITUCIJAM KER :**

se z nami lahko pogovorite v
svojem jeziku

ni stroškov za prošnje

denar dobite direktno z

našega računa brez

komplikacij in posrednikov,

brez dodatnih provizij

- posojila so z realno nižjo
obrestno stopnjo
- ko je bankin odgovor NE pri
nas je odgovor SEVEDA
- rešujemo probleme vezane
za potrebno dokumentacijo in
kreditno sposobnostjo
CRAA.

**REFINANCIRANJE POSOJIL VAŠA
MOŽNOST, DA DOBITE "SVEŽ"
DENAR OD AUSTAR Home Loans
DIREKTNO NA VAS BANČNI
RAČUN IN IZKORISTITE ZA
INVESTIRANJE ALI DRUGE
POTREBE, Z ZNIŽANIMI
OBRESTMI IN NIŽJIM
ODPLAČILOM**

Za več informacij pokličite

LJUBLJANAC HAZIMA,

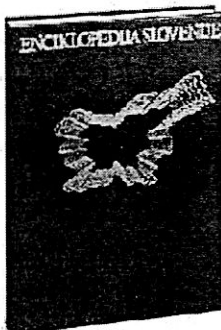
direktno ga lahko pokličete tudi na
mobilni telefon **04 217 04 235** ali pa
se dogovorite za sestanek v naši
pisarni v Sydneyu
na naslovu:

**Suite 5 /10-12 Woodville street,
Hurstville 2220 NSW,
Fax (02) 9580 23 77
ali v Melbourne**

28 Sommersby Road
POINT COOK VIC 3030
Tel: 03 9395 4717
Fax: 03 9395 4717

Projekt Enciklopedije Slovenije sklenjen

S predstavitvijo zadnjega, 16., zvezka Enciklopedije Slovenije je založba Mladinska knjiga sklenila obsežen projekt, ki se je po besedah glavnega urednika Milana Matosa pričel že pred 28 leti. Zadnjih 16 let se je uredništvo trudilo, da bi zvezki nacionalne enciklopedije izhajali vsako leto in s tem "opravili zgodovinsko dejanje za založbo in založništvo, na katerega se bodo sklicevali desetletja, če ne stoletja". Izjemno delo Mladinske knjige je potrdilo najvišje državno priznanje, zlati častni znak svobode RS, ki je prvič pripadel knjižni zbirki. Kot je poudaril predsednik glavnega uredniškega odbora Enciklopedije Slovenije Janko Kos, 16. zvezek ni dopolnilo, temveč dodatek. Vanj so umeščena stvarna in biografska gesla, ki so bila spregledana, še več pa je tistih, ki so zaznamovala življenje v letih po osamosvojitvi. Za marsikoga se je namreč ob koncu šestnajstletnega izhajanja ES-ja pokazalo, da je v času, ki je pretekel, na svojem področju delovanja dosegel takšne uspehe, da je bila uvrstitev v enciklopedijo nujna. Pri nekaterih osebah iz preteklega ali polpreteklega časa so se pojavile nove ocene njihovega dela, kar je še en razlog za uvrstitev med dodatna gesla. Glavni urednik Dušan Voglar je opozoril na kazalo, ki obsega kar polovico 16. zvezka. V uredništvu so prepričani, da ne bi bilo preudarno, če bi bila v kazalu našeta vsa mesta, na katerih se pojavlja iskana oseba ali stvar, saj bi to sililo uporabnika v obsežno, zamudno in večinoma nekoristno listanje po zvezkih enciklopedije. Zato so v kazalu navedena tista mesta, na katerih je mogoče najti najpomembnejše podatke, prikaze in v členitve v širše dogajanje, izločena pa tista, na katerih bi uporabnik našel le ponovitev istega podatka. Janko Kos je 16. zvezek s 1.301. biografskim in 278. stvarnimi gesli ocenil kot bralec in uporabnik in ne kot predsednik uredniškega odbora: meni, da je zadnji zvezek najbolj sodoben in aktualen od vseh, saj vsebuje tudi delikatna gesla, kot so cenzura, povojni poboji in Evropska unija. Odgovorni urednik ES-ja Martin Ivanič je napovedal, da bodo enciklopedijo "vzdrževali in razvijali", prizadevali pa si bodo tudi za digitalno izdajo. Z vstopom v EU bi bila namreč na mestu tudi zgoščena oblika informacij o Sloveniji, ki bi bila uporabna tudi za tuje bralce.

O porabi alkohola v Sloveniji

Po podatkih ministrstva za zdravje naj bi registrirana poraba čistega alkohola na osebo, starejšo od 15 let, v letu 2000 znašala 10,9 litra, kar pomeni, da je to leto vsak državljan Slovenije, starejši od 15 let, v povprečju popil 103 litre piva, 41,5 litra vina in 1,05 litra žganih pijač.

Posledice takšne porabe alkohola so različna bolezenska stanja, tako so zaradi bolezni in zastrupitev med leti 1988 in 1999 letno zabeležili 4652 bolnišničnih obravnav, ki so v povprečju trajale 28 dni, povprečna ležalna doba pa je bila za 15 dni daljša od povprečne ležalne dobe drugih bolezni.

Zaradi vzrokov, ki so neposredno pripisani alkoholu, je v med leti 1987 in 1996 letno povprečno umrlo 522 prebivalcev, starejših od 15 let. Posebej problematično se uživanje alkohola odraža tudi pri prometni varnosti, kjer so alkoholizirani vozniki leta 2000 povzročili skoraj 38 odstotkov prometnih nesreč s smrtnim izidom.

Vsak drugi

Nemec za vrnitev marke

Skoraj leto dni po uvedbi skupne evropske valute evro si glede na ankete kar vsak drugi Nemec želi vrnitve nemške marke, je poročal Financial Times Deutschland. Po raziskavi, ki jo je na reprezentativnem vzorcu izvedel evropski raziskovalni inštitut Thalys Explorer, namreč skoraj polovica (48 odstotkov) vprašanih Nemcev pogreša marko, kar tri četrtine anketirancev (73 odstotkov) pa je vendarle prepričanih, da se evro na mednarodnem prizorišču krepi. Omenjeni inštitut pri tem opozarja na anketo, ki jo je med Nemci opravil inštitut za tržno raziskovanje iz Leipziga, po kateri kar 84 % vprašanih cene v evrih še vedno preračunava v marke.

Občutak pijanosti delno psihološki

Rezultati novozelandske raziskave namreč kažejo, da na spomin lahko vpliva tudi čista voda, če ljudje mislijo, da pijejo alkohol. Ljudi smo uspeli "pripeljati" do slabega spomina, rekoč, da so pijani, čeprav smo jim ponudili le tonik z limeto, je dejala dr. Maryanne Garry, profesorica psihologije na univerzi Victoria v Wellingtonu. Garryjeva in njena študentka Seema Assefi sta 148 študentov razdelili v dve skupini in jima dejali, enim, da pijejo vodko in tonik, drugim pa da pijejo samo tonik. Toda tudi tistim, ki so mislili, da pijejo vodko in tonik, sta dali samo tonik z limeto. Nato sta vsem prikazali odlomke, ki prikazujejo zločin in prebrali vsebino z napačnimi informacijami. Odkrili sta, da so tisti, ki so mislili, da so pijani, bolj nasedli napačnim informacijam in da so slabši opazovalci od tistih, ki so mislili, da so trezni, je povedala Assefi. Ko so jim razkrili resnico o poskusu, so bili presenečeni, a so še naprej zatrjevali, da so se počutili pijane.

Aljana Primožič je izdala Heksenšuse, knjigo svojih karikatur "Lej, tvoja baba je glih taka ko ona na steni"

Glorija Marinovič

"Vsa ta leta so bili decembru izjemno naporni. Samo po štiri ure sem spala, hčerki pošiljala po krofe... Nič plavanja, nič joge, še psa nisem več vodila na sprehode... Rit pa je kar rasla."

Bilo ji je dodeljeno že z rojstvom. Mama slikarka, oče kipar; ko se je pridrla na svet (če jo poznate, potem veste, da pri njej ne moreš napisati "privekala"), so jima njuni kolegi podarili sliko, na kateri riše karikiranega mačka. Ja, kot da bi vedeli, četudi so ji čez leta doma predlagali, da bi študirala ekonomijo. Še zdaj jo zmrazi. Iz združenega dela je pobegnila, ker je potrebovala nekaj let, da je spoznala vse šefe. Ko so ji časopisi začeli objavljati prve karikature, se je odločila, da zapusti službo takoj, ko bodo honorarji dosegli višino plače. Dve leti je risala karikature za Slovenca. Risala karikature za knjige. Zdaj je zaščitni znak Slovenskih novic. Še vroča je njena knjiga Heksenšusi. Njene najljubše, najboljše. Morda bo nekoč narisala tudi strip, kako sta se spoznala z aforistom Milanom Fridauerjem - Fredijem. Res, da je skoraj pobegnil, ko je videl, da hodi po karikaturah, potem pa je uredil njen arhiv in malo še življenje. Še bolj važno pa je, da je pomnožil njen smeh.

- **Stalni znak vsake vaše karikature je coprnica. Hudobna?** "Samo podpis Aljana se mi je zdel presuhoparen, pa sem dodala tisto stilizirano čarovničko na metli, za katero nekateri tako mislijo, da je ptič. In za pusta sem bila tudi zmeraj coprnica."

- **Ampak karikature - govornice o aktualno političnih - pravzaprav morajo biti malo hudobne. Je veliko hude krvi?** "Nekateri politiki pač ne bodo mogli nikoli razumeti, da je njihovo delo javno. Na skrajno različne odmeve naletiš. Ko sem še delala pri Slovincu, sem imela Cirila Ribičiča dve leti stalno v delu. Ko pa je napisal knjigo, me je prosil, naj jo opremim s karikaturami. Popolnoma druga zgodba je bil Marjan Podobnik. Ko sem se lotila njegove zgodbe o "pošteni" stranki in njenih poslancih, ki so glasovali za visoke poslanske plače, govorili pa drugače, je bil do konca užaljen. Takrat so me klicali, da bodo demantirali karikaturu. Ja, pa kaj še! Če pa so bili podpisani tam v parlamentu - črno na belem. Potem je bilo rečeno, da on pač ne more stati vsakemu poslancu za hrbtom in kontrolirati, kako je glasoval. V redu, a potem naj reče, da je on pošten, drugi v stranki pa so ali niso. Cel hudir je bil zaradi tega."

- **In ob takšni užaljenosti raje odnehate ali je še slajše?** "Slajše, slajše." - **Dobivate kaj "uporabnih" informacij tudi od nastopajočih? Poslancev, gospodarstvenikov, ministrov...?** "Včasih, ko sem še hodila v parlament, da bi bila pri "viru", je bilo veliko ljudi, ki so me hoteli posvetiti v zakulisne igre, zaupni podatki so kar deževali. Vsi bi me imeli za svojo. Pa sem si rekla: kurc jih gleda! Na nobeni strani nisem, vseeno mi je, katera stranka je na oblasti, ko ga bo kdo biksal, pa ga bom obdelala, ne glede na to, ali je črn, rdeč, iz te ali one stranke. Da pa bi risala po njihovih prišepetavanjih - naj si za to najamejo svojega karikaturista! Narisala bom tako, da bo tudi tistemu delavcu, ki dela od šestih do treh, kristalno jasno, kaj hočem povedati."

- **Zdaj vam je "pobegnil" Milan Kučan, pogost lik v vaših karikaturah. Ste kaj žalostni?** "Zmeraj ga je bilo fletno risati: tak majhen, z modrimi očkami... Ja, ta simpatična faca mi bo malo manjkala."

- **Če pogledava karikaturu, na kateri odhaja s političnega prizorišča: z mačko pod pazduho, pručko, bonsajem in kovčkom... Si to tudi v živo predstavljate?**

"Seveda. Zmeraj. Zalotila sem se, da vedno, ko rišem kakšno režečo, zlobno, začudeno ali bebasto faco, tudi sama delam tak obraz. Rišem koga, ki je slabe volje, in imam ustne kotičke čisto povečane. Pa gre Milan mimo in reče: "Ti, ali sploh veš, kakšen ksiht delaš?" Spominjam se, da je mama zmeraj molela jezik iz ust, ko je slikala. Nešteto krat sem ji rekla: "A veš, kako krasno zgledaš!" No in zdaj sem na istem. Norišnica."

- **Ko se pojavi kakšno novo ime v politiki, v mislih takoj, ko vidite obraz, že tudi skicirate?**

"Ja in zmeraj pazim, da ga ujamem ali v živo ali na televiziji. Na fotografiji je obraz zmeraj zamrznjen in to mi ni všeč. Saj ga znam razgibati, ampak vseeno ne vem, kakšen je nasmejan, zamišljen, jezen... Če ga vidim na televiziji, pa je že drugače. Na hitro si ga skiciram, polne žepke takšnih listkov nosim. Na srečo imam zelo dober likovni spomin. Vsaj za tri dni človeka ujamem vanj, potem se že izgubi; če pa vem, da ga bom narisala, ostane v spominu še mnogo dlje." Imate lestvico najljubših obrazov? "Vsak, ki ga biksa, mi hitro postane ljub." - **Obstajajo ljudje, ki so "nenarisljivi"?** "Nenarisljivi ni nihče. So pa eni, ki so nekako že sami po sebi karikature, in drugi, ki imajo izrazito pravilne poteze, pa se nimaš skoraj na nič obesiti. Ti so pač malo trši oreh." - škoda, da ima dnevno politična karikatura tako kratek rok trajanja.

"Muhe enodnevnice jim pravim. Naslednji dan so samo še za v kanto. Na razstavo jih težko daš, ker so ljudje že pozabili, saj se je vmes zgodilo toliko novih afer, neumnosti... Ker so se obrazi že menjali. Zato imam toliko raje večne teme: človeške slabosti, odnos ženska-moški..."

- **Menda pa raje razstavljate v gostilnah kot v galerijah.**

"Seveda je lepo razstavljati v galerijah - sliši se tako imenitno. Toda v galerijah nikoli ni gneče. V gostilnah je pač drugačno vzdušje in tam so drugačni ljudje. Meni je prav lušno, ko čujem kakšnega delavca ob piru in golažu, da reče kolegu: "Lej, tvoja baba je glih taka ko ona na steni." In se vsi režijo."

- **Na mednarodnih natečajih karikature ste pogosto med izbranci, pravijo.**

"Zelo rada sodelujem, res. To je pač nekakšna protiutež za te muhe enodnevnice. Ampak poglejte to smolo: ko so me povabili v Dubai na festival karikature - vse tudi plačali -, me je položila pljučnica in adijo, širmi svet. Iz tega zaplankanega kranjskega Britofa bi zakoralala naravnost med šejke... no, naslednjič mi Dubai ne uide. Prihajam!"

- **Kako pa vam gre od rok, ko ste tečni, zamorjeni, zaskrbljeni?** "Pravzaprav sem nepopoljšljiv optimist. Če sem zatežena, prosim Milana, naj mi kaj trapastega pove. Včasih zablokiram in se najdem v slepi ulici. Takrat je najboljše, da za kratek čas odložim delo, drugače se zapleten kot muha v pajkovo mrežo."

V ODHVAJAJU...

- **Natančno veste, kdaj je karikatura povprečna, kdaj pa izjemno dobra?**

"Tu nikoli ne zgrešim. Ko vem, da je dobra, komaj čakam, da jo naslednji dan vidim v časopisu. Kadar je slaba, časopisa nočem niti videti. Pokrijem se z rjuho čez glavo in me ni."

- **Vsakodnevno delo pri Novicah, opremljanje knjig pa karikature po naročilu... Preveč dela?**

"Vsa ta leta so bili decembru izjemno naporni. Samo po štiri ure sem spala, hčerki pošiljala po krofe, jedla in risala, risala in jedla. Nič plavanja, nič joge, še psa nisem več vodila na sprehode... Rit pa je kar rasla. Potem je šel ves honorar za to, da sem hujšala "pod strokovnim vodstvom". - **Letos bo drugače?** "Pred božičem bom legla v posteljo in si dala veliko leseno kladivo na nočno omarico. In če me bo tja do novega leta enkrat samkrat zamikalo, da bi vstala, se bom počila po glavi in ležala naprej."

Kobilarni Lipica status rejca

Na kmetijskem ministrstvu so pripravili odločbo, s katero bodo Kobilarni Lipica podelili status rejske organizacije za vodenje izvirne rejske knjige za lipicance. Prošnjo za status je Kobilarna vložila pred dvema tednoma, odločba, s katero ji bo ta status podeljen, pa čaka samo še na podpis kmetijskega ministra Franca Buta, je povedala državna sekretarka na ministrstvu Vida Čadonič Špelič. S statusom bo Kobilarna postala enakovredna ostalim kobilarnam, ki imajo v okviru EU-ja podeljen status rejske organizacije. Kmetijsko ministrstvo bo o statusu obvestilo tudi Bruselj in Mednarodno zvezo lipicancev (LIF).

VEČER

DELO

Pravica vedeti

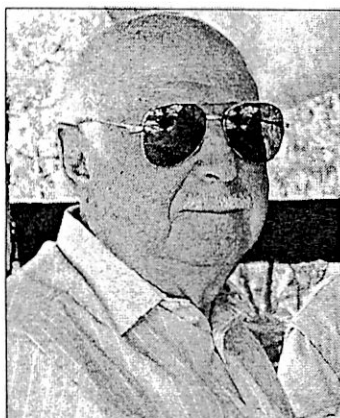
Praznovali so - bodo - ČESTITAMO!

Skupina prijateljev na Mt. Mileni, kjer je Ljenko Urbančič praznoval svoj osemdeseti rojstni dan. Še na mnoga leta Ljenko! Slovensko "ozemlje" Mt. Milena pa je slavilo svoj 35 rojstni dan

Pater Valerijan Jenko - še na mnoga leta!

Dušan Lajovic - še na mnoga leta!

Lucija Srnc - še na mnoga leta!

30 let slovenske cerkve Merrylands

Ida Jež - še na mnoga leta in polno košaro zdravja!

**Glas Slovenije –
pokrovitelji:
The Voice of Slovenia**

Sponsors:

Tel.: (02) 9629 5922

Tel.: (03) 587 22115

Republika Slovenija
Ministrstvo za zunanje zadeve
Urad za Slovence
v zamejstvu in po svetu

CURTRAX
QUALITY CURTAIN HARDWARE
<http://www.curtrax.com.au>

IMPACT INTERNATIONAL PTY. LTD.

WINNER OF AWARD FOR
OUTSTANDING EXPORT
ACHIEVEMENT
Tel.: (02) 9604 5133

NIGRAM d.o.o.
NIZKE IN VISOKE GRADNJE

Z angleško prilogo
The Voice of Slovenia
***

Po avstralskem kontinentu,
v Tasmanijo, Novo Zelandijo,
Argentino, ZDA, Kanado, Švico,
Avstrijo, Italijo, Švedsko, Rusijo,
na Japonsko, Finsko,
Madžarsko in v Slovenijo
***

Arround Australia, New
Zealand, Argentina, USA,
Canada, Switzerland, Austria,
Italy, Sweden, Russia, Japan,
Finland, Hungary and Slovenia
***

Tudi na internetni strani
Stičišče avstralskih Slovencev
<http://www.glasslovenije.com.au>

Slovenian Media House
SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE: Manager: Florjan Auser; Glas Slovenije izdaja Slovenian Media House; glavni in odgovorni urednik: Florjan Auser; Glas Slovenije ustanovljen leta 1993. Je nedobičkonosen časopis; mnenja izražena v njem ne predstavljajo vedno mnenja uredništva - avtorji sami odgovarjajo za svoje prispevke (največ do 300 besed ali četrť strani); vse pravice pridržane; ponatis ali uporaba celote ali posameznih delov dovoljen kadar je naveden vir (Glas Slovenije); Glas Slovenije nudi informacije o Slovencih v Avstraliji, Sloveniji in po svetu; izhaja enkrat mesečno; letna naročnina \$60.00 + \$ 6.00 GST; polletna - \$ 30.00 + 3.00 GST; letna naročnina v prekmorske države (letalska pošiljka) \$ 100.00. Pokrovitelji: od \$ 600.00 navzgor - Cenik oglasov v upravi. Mali oglasi: do 20 besed \$ 10.00; vsaka naslednja beseda 50 centov; fotografija dodatnih \$ 10.00. Glas Slovenije tudi na internetu - dostop z geslom.
NASLOV: SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE P. O. Box 1 91 Sylvania Southgate 2224 Telefon + 61 2 9522 9911 Fax + 61 2 9522 9922
E-mail: ovenia@zeta.org.au **STIČIŠČE AVSTRALSKIH SLOVENCEV** na internetu: <http://www.glasslovenije.com.au>